

308614

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2, } చెన్నపట్టణము 1915 సం. నవంబరు నెల 13 వ తేది శనివారము } No 192
సంపుటము. 2. } చా. జ. స. నా. మ. స. వ. త్ప. ర. కా. ర్క. క. శు. క్ష. స. ప్ర. మ. 2. } సంచిక 192

మోటారుబండ్లు నడుచుచున్నవి
టయినులపేరము
కాకినాడనుండి ప్రతిదినము ఉదయం 7 గంటలకు బయలుదేరి కోటిపల్లి 9 గంటల 30 నిమిషములకు చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో 10 గంటలకు బయలుదేరి కాకినాడ 11 గంటలకు చేరును. మిగిలిన యీ నెల 20 తేదీన, పోర్బూరు 11 గంటలకు బయలుదేరి ద్రాక్షాగూడము 12 గంటలకు చేరును. తిరిగి ద్రాక్షాగూడమునుండి కోటిపల్లికి 1 గంటలకు బయలుదేరి 7 గంటలకు కాకినాడ చేరును. ఉదయమున కోటిపల్లికి వెళ్లుబండికి రు. 0-2-0 చార్జి వసూలు చేయబడును. త్రోవలో యెక్కడ ఎక్కినను దిగినను అదే చార్జి చేయబడును. మధ్యాహ్నం ద్రాక్షాగూడమునుండి బండికి రు. 0-3-0 చార్జి చేయబడును. త్రోవలో యెక్కడ ఎక్కినను దిగినను అదియే చార్జి చేయబడును. ప్రతిరోజున బయలుదేరు బండ్లకు కాకినాడ లో పాన్సర్ కోడ్డున కంట్రాక్టు సమీపముగా నున్న ఆచంట

సుబ్బారాయుడుగారి బేకిలప ఆఫీసువద్ద 20 గంటలకు ముందుగా టికెట్టులు అమ్మబడును. మిగిలిన ప్రాంతమునకి పో-ఆఫీసు ఎదుటగానన్న మోటారు ట్రాన్సిటుకంపెనీ వద్ద బండి బయలుదేరు కా బయలుదేరు 1 గంటముందుగా టికెట్టులు విక్రయించబడును. కలుగుదు కూరుచోనే సామాన్య మోటారుకార్లు అద్దెకు తీర్చబడుచున్నవి. ఇందుకు రు. 10-0-0 వరకు సంతకం సంజాయిషినిగాని కోరువాడు అరణా పోస్టేజీస్టాంపు పంపిన బడియగును.
ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిటు
కంపెనీ, కాకినాడ
The English Motor transit Company,
Automobile Engineers
Proprietor, A. SUBBARAYADU
COCANADA.

Amrutanjana
Best Indian Pain Balm.
అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని ఉబ్బితో నవ సీసా 1-కి వెల 0-8-0
తలనొప్పులను, వాయువుబోట్ల బోగొట్టును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్ట బోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశముందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.
ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము సువాసన గలిగియుండును.
అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేమోద్ధ, బొంబాయి.
7, బంబాయి 22 వీధి, మద్రాసు.

శ్రీ కృష్ణకర్ణామృతశ్లోకములు సంపూర్ణముగా గలిగిన

5 ఉభయపక్షముల పాటలుగల 10 అం. గీతఫలకములు.

డి. శ్రీనివాసాచార్య వారివలన పాడబడినవి.

ఒక్కొక్కటి రు. 3

{ 12-12401 తృప్తాశోచే 2-12402 హేలోకా శృంగులే	రాగమాలిక	{ 12-12406 నమామి-నారాయణ 12-12407 శ్రీరసాగర-తరమ్	రాగమాలిక
{ 12-12398 యువ్య-కె.యస్క-నగర 12-12399 నాథాధర్మేణ	"	{ 12-12404 ఆమ్నా-యాభ్యాసన 12-12405 మదన-పరిహర శ్రితిమ్	"
{ 12-12400 కరచరణ 12-12403 హే-గోపాలక-హేకృపా	కాంభోజి రాగమాలిక		

మాయొక్క దరలపట్టిక కొరకు వ్రాయుడు.

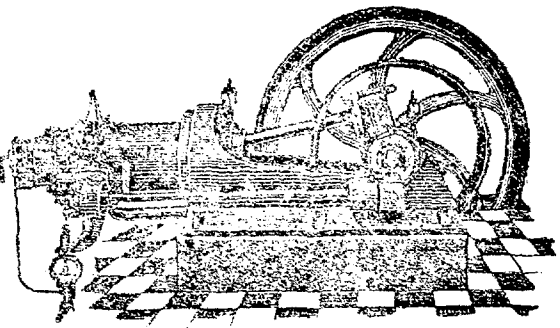
స్పెన్సరు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

Spencer & Co. Ltd, Madras.

రాజుసన్ సెమిడి సెల్ కూడా యిలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గజముల వరకు వత్తును స్వేరు సామానులు సహా ప్లాకులో ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, శాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామ్మూరు, కారికాళు, నాగపట్టణము, కోయంబూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

దేవీపాక్కును స్త్రీము యింజనులు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (నల్లగుల్ల నీళ్ల కంపులు, కాంకి పంపులు, చేతితో ముంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసుయింజను వగైరాల కు యోగించు బొగ్గుగామాచ్చు, ట్యాంకులును, బియ్యముచేయు హల్లుల షేల్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులు మానద్య విరివిగాను, సరసమైన వెలలకును దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువారు దయచేసి మాకు వ్రాయుడు.

ఇండియన్ కామర్సు అండు ఇండస్ట్రీ కంపెనీ,

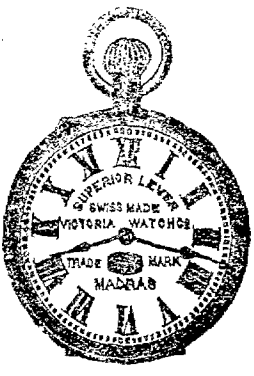
(బాంబే ఆఫీసులు:— బేజవాడ, తంజావూరు.) ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

తేలుమందు:— తేలు కాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలను. తేలు కాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించు బాధనరములవెంట పెద్దనగము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదలగుంటులుచేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1-కి 8 అ. అప్పుతాంజనండిపో, బొంబాయి

ఎల్. యు. గం. నన్యము

70 సంవత్సరములుగా ప్రఖ్యాతి జెందబడి లోక ప్రసిద్ధి బడసినది.
12 తులములు 0-9-0 అణాలు.
24 ,, 1-0-0 రూపాయ.
ఆక్. కే. పరిమళనన్యము 3 phisla 12 అణాలు
బాక్సు నెం. 140 (యు) మదరాసు

జెస్సర్లు చేసిన బారెల్ మార్కు సుపీరియరు లీవరు గడియారము దీనికి 7 సంవత్సరములు ఉత్తరవాది పత్రం యివ్వబడును.

ఈ గడియారము చాలా కాలము నడిచేటందుకు సీమలో మాకంపె దీనిని గట్టితరమైన సామాను లతో చేయబడినది. దీనిలో మా కంపె పేరున్న సీమాయి మార్కు చేయబడును. ఈ సుపీరియరు లీవరు గడియారము మాకంపె తప్పి యితర కంపెనీలలో దొరకదు. యాది నల్లయొక కాలము మాపు నదియు నిండా ముందగునాన అట్లు అద్దపు మూలగడియారు. మాకంపె దీనిని ఎచ్చటను ప్రబలుము కావుట కొరకే ఈ గడియారములో మాకంపె పేరు జన్మి తగ్గు పధరకు అచ్చుయన్నా మునుపటి కల రు. 3-కి 0. ఇప్పటి కల గొలుగు గోడే ,, 3-0-0 విక్రీయనా వాచ్ కంపెనీ, పాకానపేట, నుదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేవ్

ఇది మేమము, విశాఖ, కుక్కనపల్లె, అతిమాత్రము, హంపి ఒక్కటి బలమును ధాతువుత్వ, రక్తకృత్తి, యావన ముఖమును, సంతానప్రాప్తి, నరములకుటుత్వమును కలిగించు తరత్రసాదము. 2 డబ్బులు చాలును. 20 స్కూ డబ్బులు చాలు. 1-0-0 ఘనసారచంది:— ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, అంటు పెగరోగములను మూత్రపుండును, తక్షణమే మాన్యును. 2 సీసాలు చాలును. సీసా రు. 1-4-0 వి పి చార్జి వరు. ఆయుర్వేద సుమాన్, పాంపూరు, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[వద్య కావ్యము.] వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? ఏయేనమయ ముల సృష్టి పరిణామముల? బొందినది? మనుజులసృష్టి మొదల నెట్లుండె? తులభములేకలిగి? ధర్మము తెప్పడెట్లు మార్పు బొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు విషయము లన్నియో యిందు పుష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, కర్ణచక్రవర్తి మొదలగుచారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపుచారు బుద్ధిబలముచే ప్రపంచ సృష్టిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సీతపతిని విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పచారి గ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శైలినిశుభ కులభము. సునిశితాగతములనై ముదింపబడి నిందు క్యాత్రికా లైయుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అచ్చు త్రపు పతి 5-0-0 కట్టలు జేతే. నలయుచాకి విశాఖాపాడ గ్రామమున్ను. (4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

మనుష్యులకు వరప్రసాదము దోమలు, నల్లులు, చీమటలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి నొలగింప బడుదురు ప్రపంచప్రసిద్ధి వడిసిన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

కాటోల్ పాడరు నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టీక 1-కి అ. 0-5-0 కాటోలు వత్తులు దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును సారదోలును 240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12 మీ ఆ సారదోమలకు చీమలకు పడక టిండ్లయందు నల్లులును, దోమ లును, పుస్తక పేటికలను చిమటలనుండి కాపాడును ప్లేగు, టైఫాయిడ్ మలేరియా గోగములు రాకండ కాటోలు నిన్ను కాపాడు చుండును. ఒక ఫారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నినిషమైన నుండి నేరరు. అనేక తత్వ ప్రదర్శనములనుండి అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బహుమాన ములను బొందిన వి. అజామి అండు కంపెనీ, ఒపాక, జపాన్ వారిచే తయారు చేయబడినది. పాడరుబొట్టములు మాదిరిచూచుటకుగాను అర్థడాబిల్లి పరిశన నంపబడును. పల్లెటూళ్లనుండి గ్రామములకు తమ విశుభావా పోస్టు, టెల్గ్రా, విడిదిడిగా వ్రాయించకలయును. పోలు ఏజెంట్లు:— టి. హరతిండు కో, చెనాబాబు గోడ్డు, మదరాసు.

ప్రకటన.

మ॥ రా॥ రాజశ్రీ శ్రీమంతు రాజా ఏర్లగడ్డ అంకినీడుప్రసాద్ బహదరు వి. ఏ. కుమారరాజా ఆఫ్ చల్లపల్లి గారు దేవరకోట పరిగణా లహితు లకు తెలియపరిచే దేవునగా:—

1904 సంవత్సరం రెండవ నెంబరు అవిభాజ్యపు ఎస్టేటుఆక్టు, పిడ్యూలులో చేర్చబడియున్న శేవర కోట జమీందారి ప్రస్తుతపు అనుభవదార్లు అయిన మాతండ్రిగారగు మ॥ రా॥ రాజశ్రీ శ్రీమంతు రాజా ఏర్లగడ్డ మల్లికార్జున ప్రసాదనాయుడు బహదరు జమీన్ దారు గారు మాయందలి ద్వేషముచేత మాకున్న, ఎస్టేటుకున్న, నష్టము కలుగులాగున, వైన పుదహరించిన ఆక్టులోని నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగాను, అనవసరముగాను, సదరు జమీన్ చేరిన స్వంత కముతము (ప్రయివేటు) భూములకు నజరానాలు పుచ్చుకుని వాట్లయందు రహితులకు జిరాయిటీ హక్కులు కలుగచేయడము, మామూలుగా సదరుకముతపు భూములమీదను వచ్చుచున్న ఆదాయముకంటె చాలాతక్కువ రేట్లతోను, విరుద్ధపు వరకులతోను, పట్టాలు యివ్వడము మొదలగు ఏర్పాట్లు జరిగించినట్లున్ను ముందున్ను అదే ప్రకారము జరిగించబోవు చున్నట్లున్ను ప్రకటించుచున్నది.

శాస్త్రజ్ఞులగా మాతండ్రితో ఆలాటి వడంబడికలు కు చేసుకున్న, ముందుచేసు కొన బొయ్యెవారు మాకున్న, ఎస్టేటుకున్న, కలిగేనష్టముకు వారు నష్టపడవలసినవారే కాని ఆ యేర్పాట్లు ఏ విధముగాను మమ్మునుగాని, ఎస్టేటునుగాని, బాధించజాలవనిన్ని, అట్టి వారిపైన సంగతిస దర్శములనుబట్టి లాప్రకారము చర్యలు జరుపబడునని యిందు మూలముగా తెలియపరచడ మైనది.

గోవిందబాగ్ } శ్రీ-రా-ఏ. అంకినీడు, బచ్చపేట, బందరు } ప్రసాద్ బహదర్. 5-11-15.

మహామహిమపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1. విశ్వేశ్వరీయము 2-0-0
  - 2. కొక్కొండ మాహాత్మ్యము 0-12-0
  - 3. సింహాచల యాత్ర 0-12-0
  - 4. గోదావరి వర్ణనము 0-12-0
  - 5. కయోగి దీక్షితచరిత్రము 0-12-0
  - 6. సరకాసురవిజయ వ్యాయోగము 0-12-0
- పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము కొక్కొండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము

అపారమైయము (శ్రీమహాదేవీభాగవతము)

ఇందు రాఘవ యాతక పాండవాది సత్కథలు మిగుల మహావీరముగ ప్రతిపాదించబడియున్నవి. నివృత్తివరులగు సకల మనుష్యజనులకు నుపయోగకములగు పారమార్థిక విషయములను ప్రకృతినిరతు లగుచారికి వాతవ్యకములగు వెక్కి ధర్మములను ససందర్భముగ వర్ణింపబడినవి. మరియు పరదేశ తాత్వము సాకల్యముగ నుపదేశింపబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ గ్రంథములను చెన్న పురిలోని శ్రీ గవర్న మెంటువారి ఓరియం యంటర్ మేన్యూక్స్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని పురి శనునరించి సమధికధనము నిచ్చి వ్రాయించి మహా పండితులచే సంశోధింపించి సకల లోకోపకారార్థముగ శాండ్రిలిటో మేలికాగిత ములపై మహాగాఢశ్రీ రాజా శ్రీమదంకితము వెంకట జగ్గ రావు బహుధూరువారు శ్రీమేరుమహమ్మదపురం జమీన్ దారువారిచే స్వక్రీయ వత్తిత్యోధనము వ్రాయయమున ముద్రింపబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రితాదికమునకు దయచే వదలిన సొమ్ములో సగ బాటు మాత్రము క్రియరూపమున రాజట్ట దలచి వెల సులభము చేయించిరి. శారబట్టతో బైయిండు చేయించిన పుస్తకము 1కి రు 1-0-0 మాట్టులు కాగితముతో బైయిండు ,, ,, రు 0-14-0 అబ్జరుకేటరీమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్టణం వాల్తేరుయత్సేపాపు

వృత్తాంత లేఖలు

బంగళావార్తలు.
(వ్యక్తిగత లేఖల యొద్ద నుండి)

కాలమానము.

నవంబరు 8: — మొట్టటి గాలివాన గాక; నేడుదుముడు సముద్రము బాగుగా వుండినది. ఈ వానవలం ప్రయోజన మేమియులేదని కర్షకులనుచున్నాడు. వరిగ,బొన్న,వాళనమయినది.

హిందూపాఠశాల

పాఠశాలకు నూతనభవనము లింతవరకును కట్టబడక, రావుసాహెబుగారి గృహములో నుంచబడినది. ఇచ్చట విద్యార్థులకు తగిన యాటలస్థలములేదు. వారు బాగుగా తమతరగతులలో గూరుచుండుటకు సముత్తమ స్థలములేదు. దీనిని శానిటరీ ఆఫీసుగారు అంగీకరించ లేదట. క్రొత్తభవనమును కట్టినగాని లక్షణములేదని వదించివారిని కాన ఈ పాఠశాలాధికారులు, సాధ్యమైనంత త్వరలో నూతనభవనమును కట్టించెదరుగాక యని కోరుచున్నాము.

ఒక ధర్మకార్యము.

మాపురవాసులు చీమకుర్తి సాంబశ్యగారు కాశీవిశ్వేశ్వరయాలయముకొరకు మిక్కిలి పాటుపడుచున్నారు. నెమలి హంసవాసాముల నిర్మాణమునకు గాను చందాను చేయించుచున్నారు. రావుసాహెబుగారు ఆదేశాలయమునకు ముందుగాలిగోపురము కట్టించుటకు కొంతకాలముక్రిందట సంకల్పించుకొనినాడు. మున్నమురాళ్లు పెడియెరుట నుంచినారు. దయచేసి రావుసాహెబుగారు త్వరలో నిధర్మకార్యమును చేయించెదరిన నమ్మెదము.

ఒక యువకారము

మానాల్లి నుద్యోగియాలలో నొకనికి వ్యాధి సంభవించినది. ఒకవైద్యుడా వ్యాధికి నెన్నియో మందులిచ్చెనుకాని లాభములేక వ్యాధి యెక్కువయ్యెను. జీవితముమీద వాని బంధుగురు ఆశలేకపోయినది. ఈ సమయమున మాపురవాసులు ఉపాధ్యాయులు, తిరువర్తి నారాయణరావుగారు ఆకోగి నీతి చూచి భయపడి తమకు వైద్యశాస్త్రము బాగుగా తెలియును. కనుక కొంతమంది యాంగ్లేజు వైద్యులసాయమున ఎంతయో కష్టపడి యీ వ్యాధిని కుదిర్చిరి. ఇట్టిధీనలేకదా నిజముగా డేకోపకారులు, బీరలపాటిటి దైవములు.

పశువైద్యశాల.

లక్కరాజు కుమారస్వామిగారు మాపురములో నున్న పశువైద్యశాలకు డాక్టరుగా నున్నారు. వీరితర డాక్టరులవలె డిగ్రీక అరచుచుండక పశువులను చికిత్సకొరకు తెచ్చుచున్న కష్టముతో నెమ్మదిగా చూటలాడుచువారి పశువులను బాగుగా చికిత్సచేయుచు అందరచే, మంచివారిని యోగించి కొనుచున్నాడు. పశువైద్యశాలలకు పూర్వమువలె గాక అనుదినము దూరమునుండి సయితము పశువులు వచ్చుచున్నది.

మునిసిపలు విషయము.

మునిసిపలు సభ్యుల ఎన్నికలు జరిగి రెండుమాసముల పైగా కయినది. కాని ఎన్నకొనబడిన సభ్యుల నామము లింతవరకును గెజెటులో ప్రచురింపబడలేదు. ఇందులకు కారణములనేక విధములుగా జనులు చెప్పుకొనుచున్నారు. కొందరు జరిగిన ఎన్నికలు వ్యాయవిధముగా నున్న వని దొగతనమువారికి తెలిసినది జనులు తలచుచున్నారు.

ఒక సానుభూతిసభ.

నిన్నటిదినము సాయంకాలము బంగోలులోని ఆంధ్రపురోభివృద్ధిసంఘము సత్తము, కీర్తిరేఖులకు సర్ ఫిరోజ్ షా మహతాగారి మరణమునకు చింతించు బంగోలువారు కేళికాలయములో నొక సానుభూతిసభను సమావేశపరచిరి. కొప్పరపు వేంకటకృష్ణగారు ప్రభుత్వముగారు అధ్యక్షతవహించిరి. మహతాగారి యాత్మికాంతికోరకు దైవస్మృతిన చేయబడినది. అంతట సంఘకార్యదర్శి ఎం. వి. ఎస్. కర్మగారు మహతాగారి నిర్మాణమును కురించి సభ్యులకు విశదపరచిరి. వారి శతసేవనుకురించి విప్రులుగా నుడిచిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాధిపతులు వ్రాసినట్లు మహతాగారి జీవితములను “ఆత్మగౌరవము, ఆత్మికాంతి” అను రెండు గొప్పయాదర్శములను మన మృదయములలో నుంచుకొన గోరెరి. అనంతరము మహతాగారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపుటకు తీర్మానింపబడినది. తరువాత అగ్రాసనాధిపతిగారు బొంబయి పురపాలకుధ్య సంఘమునకు మహతాగారు 50 సంవత్సరములు చేసినసేవను తెలిపిరి. వారి జీవితములను ప్రతివారును నేర్చుకొనవలసిన విషయములను నివదించిరి.

భీనువరము వార్తలు

(ఒకవిశేషమున వద్దనుండి.)

అఫీషియల్.

నవంబరు 11: — కృష్ణజిల్లా బ్రజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరు గారు దయచేసి మా సబ్బుటబరీ తనిఖీచేయుచున్నారు. ఈసంవత్సరాంతమునండి ఇచ్చట రవిన్ద్రా డివిజన్ ఆఫీసు ఉంచెదరనియూ, ఇప్పుడు తయారగుచున్న ప్రేషనెరీసబుమేజిస్ట్రేటు వారి కచ్చేరీ భవనములో డిప్యూటీ కలెక్టరుగారి ఆఫీసునుంచి మేజిస్ట్రేటు కచ్చేరీ మటికొంతకాలము అద్దెయింటిలో నే ఉంచెదరనియూ తెలియుచున్నది. వెంటపాడులోని డిప్యూటీ తహశీల్ దారువారి ఆఫీసుతాలూకాచేసి, వెంటపాడు తాలూకాను భీనువరము తాలూకాకు ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరును నియమించెదరని కృష్ణజిల్లా కలెక్టరు మే. ట్యూరింగుగారు ఈనెల మొదటివారములో దయచేసినపుడు కొందటి పెద్ద ముఖ్యులతో ముచ్చటించినట్లు తెలియుచున్నది. వారుకు సరసాపురము డివిజన్ సబుకలెక్టరు స్మిత్ గారును కలసి భీనువరము ఏవైపునవృద్ధిచేసి పేటలు నిర్మించుట అవసరమోయిరెండు మాడు స్థలములను దర్శించిరి. ఏమి యేర్పడక నిశ్చయించికో తెలియక.

తహాల కచ్చేరీ.

ఈనెల 1 వ తేదీనుండి పోస్టాఫీసు తాలూకాకచ్చేరీకి దగ్గరగనున్న పాలూరి వారాణసుమూర్తిగారి యింటికి మార్చినారు.

ఎడ్వర్డు మెమోరియల్ చెఱువు.

భీనువరము గ్రామములో దాహమునకును మట్టి యితర పనులకును చెఱువునలే ఆధారము. ఈ పొటిమీద నూతులు పడవు. తడినను చాల లోతున చేసునీరే పడును. అందుచేత బోరింగు వీలగునేమో యని యు.బి.ఎస్. యెల్. మేన్ బు. సోమసుందరము వంతులుగారు తమ సొంతసొమ్ము కొన్నివలె దలరూపాయలు వెచ్చించియు వ్యర్థమనోరంభులయిరి. వీరన్న చెఱువు ఒక్కటే ఆధారము అయియున్నది. అందుచేత అన్ని కచేరీలకును సమీపముగా కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వము వైతేరున ఒక చెఱువును త్రవ్వించుకొనిరి. కాని ఆ చెఱువునకు నీరు పెట్టుటకును, చెఱువునుండి నీరు విడగొట్టుటకును అనువులేదు. అందుచే నాచెఱువు నిమ్మచెఱువన మాయెను. అప్పటినుండియు తాలూకా బోర్డువారిని వేదగా నుమాను ౬ ఫర్మాగుల మానుకూడి చెఱువులోకి తూరము వెట్టించుటకును చెఱువులోని నీరు మురుగు కాల్వలోనికి విడగొట్టు నేర్పాటు చేయుటకును యెప్పి మేట్లు తయారు చేయించిరి తెలియుచున్నది. ఈ చెఱువును తాలూకాబోర్డు వ్రెసి డెంటుగారు స్వయముగా దర్శించిరి. ఈ సంవత్సరము బడ్జెటులోనే ఈవిషయ మునాలోచించి ఈకారతను తీర్చినయెడల భీనువరము ప్రజలను, కచేరీలకు రచ్చ ఇతర పురవాసులను స్మిత్ గారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞులును యుందురు.

యునియన్.

భీనువరము మేజర్ యూనియన్ వారు చెయిర్ మేన్ గారి విడిచుంతట కంకర చేయించుటకు ౧౨౦౦ రూపాయలకు శాంక్షను చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఈ గ్రామము గరక గ్రామముకుటచేతను తదుపరి ఈవిధి పాటెట్టిది గనుక రాయకంఠెను గట్టిగా చుండుటచేతను బోర్డుఅనగము లేదు సరేగా, గ్రామమునకు వస్తుముకూడనై యున్నది. వీరన్న చెఱువునుండి గ్రామకచేరవకు రాత్రినేళ పోయియెడల

క్రొత్తవానికి నదుముగాప్పి పెట్టకమాను. దీనికి కారణిస్తే యూనియన్ వారు చేయించినబోర్డుకు మరమ్మలు లేకపోవుట యేతరులు గామెదలబోర్డు చేయించుటలోనుండు చుత్సాహము దానిని సరియైన స్థితి నుండునుండును చుండదు. అందుచేత చెయరు మేన్ గారి వీధి వెంటికి కొడు చేయుటకు వెచ్చింప నన్ను. మొత్తమున ఇదివరకున్న బోర్డుకు సరియైనస్థితియందుంచుటయుఇంకను యూనియన్ లోఅనవరము గానున్న చిన్న పనులను చేయించుటయు ప్రజల అందఱులకు సమృత్తము. ఇదిగాక ఈవిధివైరుమేన్ గారును, ఒకరిద్దలు గృహములను మాత్రమే కాపురమున్నారు. మిగిలిన వన్నియు బోడిగోడలు. అందుచేత ఈబోర్డు గ్రామమునకంతకును నిరుపయోగము.

లోకల్ ఫండు.

ఈసంవత్సరము యేటెలుమొదలు ఉండి గ్రామమున దొడ్డిపట్ల ఆక్టింగ్ బోర్డు ౨౭ మొలు 3 ఫర్మాగుల బొకటోల్ గేటు పెట్టుటకు జిల్లాబోర్డు వారు వేలం చేసినారు. గేటు పెట్టిన కొన్ని మాసములకు కంట్లాక్తురారు నుంచి పలుకుబడి గలవారగుటచే అచ్చట వంతెన కాకలవైపు ఆక్టినుండి గణపరము పోవు బోర్డుకు గూడ నింకొక గేటు పెట్టి బాదుగ వనూలు చేయుచుండ, ఈ అక్రమమునకు విచారించి కొందఱు జిల్లాబోర్డు వ్రెసి డెంటుగారికి తెలియపరచగ, అట్లు రెండవగేటు ఏర్పాటుచేయకూడ దనియు తిసిజేయవలసిన దనియు కంట్లాక్తురను తెలియపరచుచు ఆసంబంధమైన కాగితముల నన్నిటిని లహాశీలదారువారికి విచారణిమిత్తము పంపించినారు. తహశీల్ దారుగారు ఏ కారణముచేతనో ప్రజలందఱి యిబ్బందుల నాలోచించక ఆక్టిను గణపరంబోర్డుకు మంచినస్తా గలదనియు అచ్చట గేటులేనియెడల కంట్లాక్తురను నకు నష్టమువచ్చు ననియు రెండు గేటులను ఉండితీరవలయు ననియు అభిప్రాయపడి జిల్లాబోర్డు వ్రెసి డెంటుగారికి తెలియపరచగా, వారు తమ వెకటి ఆర్డరుకు వ్యతిరేకముగ రెండు గేట్లెడ్డ. త్రవ్వ తీర్చివారు. పొటకాలమున రెండు గేట్లని తెలియ పరచినా, బోర్డువారికి రెండింతలు లాభము వచ్చెడిది. అట్లుగాక ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగజేసి ప్రభుత్వమునకు లాభము లేకండ కంట్లాక్తురను బాగుచేయుట చూడ వింతగా నున్నది. ఈ విషయమును తిరిగి విచారించుటచే కలెక్టరుగారిని వేదగా వారు స్వయముగా దయచేసి మాచెదమని ఇందార్ను మెంటు దయచేసియు అట్లు చేయరైరి. తాలూకాలో కరణమును విశేషముగా డిస్మిగుచుండుట గమనించెదగి విషయము.

ద్రాపది స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యము, త్రయ తేక వేము చిత్రపటం

చిత్రలేఖనమున అసహనసాంక్షిక్యము సంపాదించి ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ.యస్. గామగారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నవరసములు అద్దము కట్టింట్లు చూపుకొనెడి. నేడేల నిది ప్రతియుట తప్పక చూడవలసినది చెప్పటగా సతిశిమోక్తి యంతగాత్రము లేదు.

ప్రాసెస్సుపటము ౦-౬-౦ పాటోగ్రాఫు ౧-౦-౦
వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము
కె. యల్. యల్. సోమయాజులు అందుసచ్చు,
బుక్ సెల్లర్స్, రాజమండ్రి.

The Fascinating Perfume
OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి ముగన్మును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

నువోరమ్యముగాన కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వవాసనమును కలదు. ఆరొకటి సారాంశ మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బాధ్యుగాలేదు. చేతిగుడ్డలో నొక చుక్కను నై నగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందనవనము మధ్యలోనుండు యెంత సుఖము వాసనను అనుభవించు కచ్చునో అంతఅనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేవేలయిండినా ఆటో దిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకయిట్టి ప్రాసెస్సుపటము వెల 1/2 ద్రాము 1-కిరూ. 0-8-0
,, 1 ద్రాము 1-కి ,, 0-12-0 వి. పి. చార్జి యా. 2-4-0 ప్రత్యేకము.
,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ట్రాప్టోదిల్ బహారు నుగంధకాను ఒకటికి వెల 0-1-0.

వీరినితీ యువకులు ట్రాప్టోదిల్ బహారు వేరును పోషించి తిరుగుతారు. ఈనుగంధ వర్ణము ప్రతి మహిళలకు ౬ పు గొప్ప పేరుగల మహిళలలో దొరకును. అట్లు వారకలయెడల సోకోపజెంట్లు సోకోపజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రస్ అర్జు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 15, హా హా రురీ, బొంబాయి
నుగ్రామ విచార:—మహతా పురుషోత్తమ మూర్తి, నెం 28, వై నాబార్ కోడే, పూలంగడిపహాన, మద్రాసు

అందరును దీనిమాటయే చెప్పుకొనుచున్నా
రు. స్నేహపరుడగునెని వారి వార్షికసంచిక 25-11-15
వ తేదికి సిద్ధమగును. వెల 8 అణాలు మాత్రమే.
టపాలుబిళ్లలు పంపవలెను. దీనిని ముఖ్యముగా
కొనుచు.

మైసూరులో
న్యాయకార్య నిర్వాహక శాఖ
విభజనము

మైసూరు సంస్థానమునకు ఆరేండ్లపాటు ఈ శాఖ విభజనయొక్క మంచిచెడ్డలను జాతీయతలంపుతో కొన్ని ప్రయత్నములు జరిగినవి. అవియంత గా ఫలప్రదములకాలేదట. అంతమాత్రమున ఈ విభజనము అవ్యక్తమగునని యానెనువారికి జబాబుగా నేమోతును. "ఎస్. ఎస్." అనునారు కన్నడ కవిత్వము ఈ మధ్యమయొక్క పుట్టుపూర్వోత్తరములను జిప్సము నొకవ్యాసమును రచించినారు. ఏ మధ్యమ మే నను సమయమున నా కాలమునందును దానిని సాకల్యముగ కార్యపరముగను ఆలోచనాపరముగను నూడ నోపికతో బరిశీలించిన పిమ్మట గాని నిర్ణయముకలదు. అందులో ను గ ము ను గ ము ను ను తో జేయు నువ్వకము పరి తుల వలన జేసి సా రాం క ము లు విస్తృత మార్గదర్శకములు కానేరవు. మైసూరులో నిటీవల జేయబడిన ప్రయత్నములు వలయునంత విపులముగ జేయబడక పోవుటచే అభిప్రాయముల నీయబాక పోయినవని "ఎస్. ఎస్." గారు వ్రాయుచున్నారు. వారి వచనములను బలపరచుటకు బహుదా సంస్థానము నుండి సంస్కారము సర్వజన హితముగ బరిచేసిన విధమునకులై వేరు దర్శనమును జెప్పనక్కరలేదు.

ప్రస్తుతమునందు ఈ శాఖలు కలసి ముండిన నీతి ౧౮౮౭ సంవత్సరమునుండియు వచ్చుచున్నది. అప్పటినుండియు ఆ నేక కారణములచేత అధికార విభజనయొక్క తత్వము ఇప్పటి యంత యువసరములేకుండెను. ఆ నాటి సాంప్రదాయములను బట్టి ప్రజాపాలనము నుభయముగా ఏక రాజపాలిత నీతియందుండినది. పన్నులను నమూనాజేయవారు, నేరములను బట్టుకొని నేగలులవై ఫిర్యాదు చేయవారు, న్యాయవిచారణ జేసినేరగుల శిక్షించువారును వేరు వేరుగా నుండెను. ముట్టి యన సరణులేక, సర్వాధికారమును వ్యక్తిగతముగ కలిగియు నట్లు బడుచుండెను. అప్పటి పరిస్థితులలో రాజ్యాధిపత్యములకు ఏలూమును రాజులనుండి రివిన్యూ ఉద్యోగస్తులకు న్యాయవిచారణ జేయునధికారము కూడ యుండవలసి వచ్చెను. ప్రత్యక్ష కార్యచరణములో రివిన్యూ ఉద్యోగస్తులు తమ నుభయవిధ్యుక్తులగు రివిన్యూ ర్యవహరములను శ్రద్ధతో నిర్వహించుకొనుచుండిరి. కాని న్యాయవిచారణములను ముందంతగా విభించి జూరీలచేతను కాదు. అందుచేత న్యాయ విచారణకార్యము చేయుచుండెను ఈలోటు అయినారేండ్లలోనే వ్యక్తమయ్యెను. ౧౮౯౩ సంవత్సరములో న్యాయవిచారణకార్యములను లెక్కయలవ తప్పించి దీనిరక కలెక్టరుల అధికారమునకు భంగమువచ్చెను. అనంతరము తమ రేఫిర్యాదులను నడపి దానివైపున రేఫిర్యాదు చేయవలసిగాను ౧౮౯౩ సంవత్సరపు సుసంస్కరణముతోరెండు న్యాయశిక్షకుల బద్ధులకావలసి వచ్చిరి. అందుచేత రివిన్యూ కార్యమునూడవీరికొను తలంపున కలెక్టరులు న్యాయవిచారణాధికారములను తొలగి ప్రయత్నించిరి. అప్పుడు మనదేశము ఈ దుష్టాచారము కంపెనీనాని పాలనముగా నుండెను. తుట్టుకును 18 వత్సరములయన తనవార కంపెనీ మధికారులు కలెక్టరుల విజ్ఞాపనలను మన్నించి 1821 సంవత్సరములో తొలిగావలసి మేజిస్ట్రేటు అధికారములు ఈ ముండెను. అధికారులు కొంత ఆసించి యెట్లెములనో వారిని సంపాదించుచు నాని, తదధికారములను నిర్వ్యక్తముగా నెర జేర్చుట అంత సుసంజేతవరి కాదుగా! రివిన్యూ అధికారమును మేజిస్ట్రేటు అధికారులను సమంజసము కావకుటకు అప్పటి అధికార పరిరక్షకుల నీ సాక్షి 1837 సంవత్సరములో కంపెనీ డైరెక్టరులు (కార్యాధికారులు) సంకల్పించిరి. 1821-వ సంవత్సరపు తీర్మానమును తొలగి పునఃసంస్కరించుకొనిరి. మతియొకపర్యాయము కలెక్టరులను మేజిస్ట్రేటుల అధికారము తొలగించుటకు. అప్పటినుండియు శాఖాపాలనము సరిగా జరుగుచుండెను. శాఖాధికారుల యొక్క ప్రయోజనము నిశ్చయముగా నున్నదని. కాని 1857 సంవత్సరము జూలై నెలయు తొలగునాటిను సం దర్శనములలో ప్రస్తుత శాఖాసంస్కర్త తొలి సంప్రద మయ్యెను. కలెక్టరులచేతులను నుండరాధికార మంతయు నిర్బంధముగా నుంచిన నే కాని బ్రిటిషు సాయంతమునకు తగిల్చు నాని నున్నదట! అందుచేత కలెక్టరులు తమతమ జిల్లాలో న్యాయ, కార్యనిర్వాహకాధికారుల కన్న బికిరి అధికారులుగా నుండవలయునట! ఈ దృష్టిలో కలెక్టరులనుగా నమూనా చేయు వారిని యగ్గయు. ఈ సార్థక నామమున నిపుడు అధికారవిభజనముచేత అర్థవిభజనమునూ గల్గింది.

ఇప్పటి నీతియెట్లునున్నదనగా :—జిల్లాలోని పోలీస్ కార్యము, మేజిస్ట్రేటులకును, రివిన్యూ ఉద్యోగస్తులకును అందరికిని కూడకలెక్టరు చుట్టూ. ఈ విభజనాభిలాషులకు న్యాయములు యుండెడివారి పురోవృద్ధియంతయు కలెక్టరు చేతిలోనే యున్నదన్నమాట. గోసా స్వేచ్ఛమును జేయించిన. యునియట్టింది వానివై ఫిర్యాదు చేయవలయు వలయు వ్యవహారసంస్కరణల బలపరచి, తుదకు ఆఫీసరులను విచారించుటకు న్యాయసాస నుగకూడ నిర్ణయించ కలెక్టరు నాధుడగుచున్నాడు ఇట్టి కేం ద్రికృతాధికారము పరకారములకు కారణములు మున్నుదల మనకాదులకాదు.

మొత్తముగా ద ఈ సంస్కారమునకు మైసూరు సంస్థానము చాగును మునుపటికాదు. ఈనాటి నొప్పు కొనుచున్నాడు కాని యుద్యోగస్తులను మోచింపవలసి వచ్చినది. తదుద్యోగస్తుల చేతనములను మైసూరు ప్రభుత్వము నుధికారులను ను, అందుచేత ఈ సంస్కారమును సాధించుట కష్టమగుననియు అధికారులు వాదించుచున్నారు. దీనికి "ఎస్. ఎస్." వ్యతిరేకముగా నిర్ణయించుచున్నాడు. నీవియ విచారణ యంతయు నిపుడు జరుగుచున్నట్లే జరుగవచ్చును నీవియ విచారణ విషయములో శాఖాసంస్కారము మేము జేయు లేదు. క్రిమినలు (దండాధికారములను) ఈ నేనం స్కారము అరక్కమై నున్నది. కలెక్టరులయొక్క మేజిస్ట్రేటు అధికారముతో ప్రతిజిల్లాలోను మతియొక యుద్యోగమును కలిపించినది "ఎస్. ఎస్." యొక్క ముఖపాదము. ఈ క్రమము నంతయు మైసూరు సంస్థానమునకు వర్తించునట్లుగా లెక్కజేసి మొత్తముగా 2 1/2 లక్షల రూపాయలకుండు యదనముగ ఖర్చుపడదని జేర్చిచారు. ఇటీవల, ఈ సంస్కరణములను గలగల అధికారపరిరక్షకులలో ఇదివరకు ఎక్కువగా నాధ్యతలను మోసి పనిజేయుచుండువారికి శాంతిపరిత్యక్తులగునకు, వారి అధికార వైఖర్యమును మోచింది, అట్టి ముహూర్తములకు కొంతవరకు కుప్పకొండవచ్చును. ఈ కుప్పకొండములకు ముఖ్య శాంతిభాగమునకు భనముచేయవలయు. మేజిస్ట్రేటులను వలన అంతగా లాభముండెను లేకపోయినను, నిశ్చయార్థమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కంతకు ముకుట పోయి మును ధర్మ ప్రతిపక్షమునకును న్యాయమునకును ఏలూమును గాకుండ కానాడవలసి యున్నది. ఇందుకొత్త శాఖావిభజన మత్విన సరము. ఈ అనంతరము బాగుగ నెరింగివారియందు అధికారులకును మేజిస్ట్రేటు అధికారులకు నడవలేక చెప్ప ప్రతి వాదములుగాని, భనమయమగునటులు గాని కొలుగావు.

ఒక ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త.

హెన్రీ సామరుగారి యరణము.
క్రిమి శాస్త్రజ్ఞులను మేలపొందిన ఎం. హెన్రీ సామరు గారు మృతిచెందిరి. తెలియజేయుట కుతయు విచారించు చున్నాము. వీరు పదాను దేశములు, 92 సంవత్సరములు జీవించిరి. వీరు జర్మిండి శాస్త్రజ్ఞులందరే వాదాపుర జీవితమును గడపిరి వీరి తల్లిదండ్రులు భాగ్యవంతులు కాదు. ఆక్షర జ్ఞానము లేదు. అందుచే బాల్యమున విద్యాభ్యాసము చేయుటకు వీరికంత మనకాశము లేకుండెను. కొద్దికే వయస్సుకొనిరి. తనవార వీరు పాఠశాల విద్యార్థులుగాను, ప్రాథమిక గురు ప చేసిరి. బాల్యమునుండియు వీరికి ప్రకృతిశాస్త్రమునందభిరుచి యున్నది. వీరు తమ అయదవ యేటనుండియు కీటకములను సంబంధించిన పరిశోధనల నుంభించిరి. ఈ విద్యాములుగ వరిలేసి వీరు టులులమును పోషించుకొనిరి. త్రికములించివచ్చెల్లము వీరి తగిలించుటకు కీటకములను పరిక్షించి మూలములనులకు కనుపెట్టుచుండిరి. చివరకు వీరు కీటకములనుగురించి రెండుగ్రంథములను రచించగలిగిరి. గ్రంథ రచనతో వీరు పేరు ముందువచ్చినది. దార్శనములను గాస్త్రవేత్తలతో పోవయ్యెను. వీరిద్దరు మరణపర్యంతము ఈ త్రి ర ప్రభుత్వములను జరిగింది. ఫ్రాన్సు గారు రయరమి రం గ్వింధములకు రచించి మూలములను, కీటకములనుగురించి వీరు పాల్గొనిన గ్రంథములలో నెన్నియో నూరకాశములనున్నవి. వీరు తిండిలేక మలములూడి పోవుచుండిరి 3 సంవత్సరముల పరాను ప్రతికలలో గ్రాములనుండి. సామెను సామరు గారికి పొట్టవిను ను మై చింతయే లేకుండెను. ఎరికిని తెలియవచ్చెడి వాడు కాదు ఇట్లుండ మట్టుపట్టుచుండిన మిస్ట్రీలు అను కనిశ్చయము, ఫ్రాన్సు స్థితికి దుఃఖించి వారికి సహాయము చేయవలసినదని, తాను ప్రతికలను వ్రాసెను. విజ్ఞానమున ప్రకటించిన మరువాటినుండి ఫ్రాన్సు గారికి లెక్కలే న్నా మునియ్యెను, బ్యాంకోట్టు, శాస్త్రములను మట్టు కొనింభించెను. అంతవరకు తమ సాహాయ్యము కావలెనునని, ప్రతికలలో పడిన సంగతియే వీరికి తెలియదు. ఇందులకే తాము చాల విచారించుచుండుచుండుము, వాధికృత్యముతో తమకట్టి చిత్తులలేకుండ చేయవలసినదనియు, వీరు శాస్త్రములను వ్రాసినవారికి తమయసమృద్ధియును వెలి యున్ను తలచినా ప్రకటించిరి. రెండు సంవత్సరములక్రిందట, వీరికి 90 వ సంవత్సరము వచ్చినప్పుడు, పరాను ప్రజాస్వామి కాన్ఫరెన్సులకు పాముకేసగురు వీరివచ్చింది, గౌరవించిరి.

జరన్మ ప్రజలు

తిండిలేక మూడు ముడుటలు.

కనుపుకాని మూడు ముడుటలు.
"వోర్మిస్టు" అను ప్రతిక జరన్మలోని సాంఘికవాదులచే ప్రకటించబడుచున్నది. ఇతరదేశములనుండి జరన్మకి సామగ్రిలు రాకపోవుటచే, బీదప్రజలెట్లు బాధపడుచున్నది దీనిలోనిట్లు ప్రకటించబడినది:—బెర్లిన్ లో ముంసముకొరకు ప్రతిదినము వలకొలది ప్రజలు, కొట్టుమిట్టులాడు చున్నారు. ఒక పాతు ముంసమును కొనుకొనుటకై బురద బాడిలో, చూరుపుచలి గలిగి వీరు ముడ, రాత్రి తెల్లవాల్లు వందలకొలది మూడులు యందక వీరుల సాహసమును దురువుచున్నది. ఇందరు ప్రతిదినము కనిపెట్టుకొని యున్న చాల మందికి ముంసము దొరకుటయే లేదు.
ముంసము, ఆహారపదార్థములగు క్రమములకై ప్రత్యేకము మూడులు లేర్పాటు చేయబడినది. ఈ మూడులు నెప్పుడు తెరచుచుండు గంటలపాటు ఉండే ప్రజలూర కనిపెట్టుకొని యుండును. మూడులు తెరచి చచ్చుకునివిడిచినప్పుడు, ఒకరి కొకరు త్రొక్కుకొని, విరుచుకొని యుండున పడుచును. తొందరలో కన్ను మూసికొని యుండు వరుకుటయే పరిగాని చేరులేదు. వీరులలో ఈ కణకణ ధ్వనికి మిరిమేరలు లేవు. తెల్లవాల్లు కాదుకొని యుండుట.
గురువారము ఉదయము 7 గంటల కెప్పుడో మూడులు తెరచెదరని, బుధవారము స్త్రీ మధ్యాహ్నము నుండియు, శుక్రవారము స్త్రీలు పిల్లలలో కనిపెట్టుకొని యుండిరి. కాని పోలీసువారు వీరి కక్కడ నిలువరియ్యక వెంటివేసిరి. సాయంకాల మువరకు ఒకరినొకరు చేరరియ్యలేదు. తెల్లవాల్లు వూరములను మున్నుచే, అర్ధముగానే వారించు పడి చిల్లవాల్లులను ముర చేయియు లేదు. ఎల్లవారిని, ఏడుగంటలకు మూడులు తెరచిరి. పది గంటల వరకు ముంసము విక్రయించిరి. తిరిగి పోలీసువారు వచ్చి ఒక్కొక్కసారి కొందరు వరుకు మెల్ల పాగనండిరి. ౧-30 గంటలకు ముంసమునెదరకు మూడులు మిగిలి యుండిరి. వీరికి అయ్యక తనవార మరయెదరని లోపలికి అడుగుపెట్ట నియ్యలేదు. అంతల వేయించెదరకు కనిపెట్టుకొని యుండిరి రాత్రి తెల్లవాల్లు కనిపెట్టుకొని యున్నది, ఈ మధ్యప్రకటనలకు లాభములేకపోయినది. మేమి మూడగ్గరకు వచ్చితిమి "ఇదిలేకు అదిలేదని" వారు తమ కన్నులు మూడులు వెళ్లవోనుకొనుచుండిరి. పురాధికారి వీరియన సుమారు ౬ వాగుండునని మేమనుకొంటిమి.
ఎంతకాలమైనను లాభము లేకపోవుట.
చాలామంది స్త్రీలు ముట్టు ముగి మూడు నాలుగులో జులందు కనిపెట్టుకొనియుంటిమి గాని, తనయనకు మూడులుగానికే వెళ్లలేకపోవుచున్నామని చెప్పకొని పట్టిచేతులతో వారు ప్రతిదిన ఇంటికి వెళ్లవలసివచ్చెను. ఆహారపదార్థములు అందరికి అందువ లేదని వారు చెప్పకొనిరి. పందిపెట్టుటలో ఆ న్యాయము నకును మున్నుదలయు చెప్పిరి.
తెల్లవాల్లు దక్షిణభాగమున వెండిగను జిల్లాయున్నది. ఇక్కడ ముంసము మున్నుగునని విక్రయించుటకు మూడులు లుపెట్టిరి ఒంటిగంటకు జనులూర క మూడులను. సాయంకాలము ౧ గంటల వరకు మూడులులను తెరచును. అయినప్పటికి గంటల తిండి ముండవచ్చుచుండును. అయిన గంటలకు సప్పటికి జనసంఖ్య మోచిపోవును. ప్రాణము విసిరేవరకు వీరు కనిపెట్టుకొని యుండలేదు. ఈలోపు స్త్రీలు మున్నుగునారు ప్రాణము "కడంట్టి" పడిపోవుచుండును. ఇంత అలస్యముగా మూడులులను తెరచుట ప్రజల ప్రాణముల కెంతయో అపాయముగ నున్నది.
ఏవో భయము జేసికొని ప్రజలు మూడులులో ముంసము నిలువ జేసి గది దగ్గరకు పరుగెత్తుచును. ప్రవాహములనే యుండువరుచును. వీరుచే ముంసజేమియు సుప్రసరములేదు. ఆ తొడి త్రొక్కుకునా స్త్రీలు నలిగిపోవుచుండును. కొందరి తెలుగు గోడలకు కొట్టుకొనుచుండును. ఇంత అల్లకల్లోలముగ నున్న ప్రాణములకు కలుగకుండుట కుధరాదుకముగ నున్నది.
ఉదయము 2 గంటలకే గాని ముందుగ మూడులులను తెరచరని ఇటీవల ప్రకటించబడినది. అక్కడివారెక్కడి నీ సం గతి తెలియనే తెలియదు. మధ్యాహ్నమున సప్పటికి మూడులుగ వచ్చినట్లుగనే వచ్చిరి ప్రార్థనలతో మూడులులను తెరచరని చెప్పినను వారు వెళ్లిపోలేదు. ఎంతయో నేపు కనిపెట్టుకొని యుండుట వలన ఏవో దొరకునని వారు ముడ్డేశము. అందుచే చాలమంది సాయంకాలమున కనిపెట్టుకొని యుండిరి రాత్రి మూడ కడలేదు. మునుము తెల్లవారిని. ఏడుగంటలయ్యెను. బ్రతుకు జీవుడాయని ముందుకు వచ్చిరి. ఒకగంటలోను మూడులులోని ముంసముంతయు అయి పోయినది.

యుద్ధ వార్తలు

(అస్త్రీలియా పత్రికలనుండి)

సర్వీయా దేశపు వై సెకులు.

పరాక్రమముతో పోరుచుండుట

జర్మనులు మెచ్చుకొనుట.

ఆంధ్రపత్రికా అక్టోబరు 21:— సర్వీయా దేశపు వై సెకుల పరాక్రమము గురించి జర్మను దేశము దొకడు ముఖ్య చోట ప్రకటించి ట్లు ప్రాయమున్నాడు:— వీరతిపట్టుదలతో ఆస్ట్రీయా జర్మనీ వై సెకులను నిరోధించుచున్నాడు. మన మతి తీవ్రముగా పోరాడి గాని మొరవాహాలోయలోని స్థానము ను పట్టుకొనలేక పోతిమి. సర్వీయా వై సెకులు పరాక్రమ వంతులగుటకు సందియము లేదు వారికి కొంచెము నాణాకు క్షుణ్ణ-నాసికయుధములు క్రతస్తమైనవి. వానిని గురించిమితి అనుటకు వీలులేదు. గురిమాట తుసానులను జేయుటలో నిపు యాబులగువారు చాలా మంది కొండిలవెనకనుండి తుపాకులను జేసి యున్నారని చాలా వ్యయకలిగించివారు. ఇంగ్లీషువారువారికి చాలా ఫిరంగులను పంపించిరి. కాని సర్వీయావారివద్ద అంత మంది ఫిరంగులులేవు రష్యావారివలె వీరు జేతుకకు మరణనప్పుడు పోలివానికిని నిష్ఠులుట్టిచి నాశముజేయరు. అందువలన మనకు చాలా ధాన్యమును, పశువులను దొరకించి. హోరురుని గాలిపీచునున్నది. వర్షము తురియుచున్నది. కోడ్లును వాగుండ లేదు. అందువలన త్వరగా మంచుకు వెళ్లలేకున్నాము.

సర్వీయా సాహాయ్యము.

అస్త్రీయా పత్రికాల్లి.

అందను అక్టోబరు 22:— మాసిడోనియా.

“చప్పు చప్పు”ని పోయెత్తుచుండు చేయకదని ముకాచెపురు గార్మియాను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. సర్వీయానుగల్గిలిలో మన సానములను రక్షించుటకు అధమము అ లతుల గెం వేల మంది వై సెకులు పదిహేనుగోలలలో కావలసియుండదని వై పత్రిక నుడువుచున్నది.

గల్లిపోలి యుద్ధము.

వై సెకుల ఆరోగ్యము కల్లమందుట

శీతకాలపు యెర్పాటులు.

అందను అక్టోబరు 21:— కామక్సు స భ లో ని న్ను హెచ్చి. జే. టె నెలులు గా కట్లు తెలియజేసిరి. దార్జిన్ లు ద గ్గర యుద్ధము చేయుచున్న వై సెకులు యాభ్యుయగ గ్రహణిల న వాధపడిరి. ఈ కాలమున నుండియు నీ వ్యాధి తగ్గిపోవు చున్నది. శీతకాలము లో వీరుండుటకు గుడిసెలను జేసికొను నిమిత్తము ఇంగ్లండు నుండి కలవ పంపబడుచున్నది. గుడిసెలకు కావలసిన సామగ్రిలన్నిటి ఇక్కడ తయారుజేసి పంపుచు న్నాము. వారు అక్కడ ఆరున్నుకొందురు.

దార్జిన్ లు యుద్ధము.

క్రొత్త సానిట రియమిందుట

ప్రతికలు క్లాఫుముట

అందను అక్టోబరు 20:— మేజరు జనరలు మునో గారిని దార్జిన్ లు సేనలకు నాయకునిగా నియమించిన సందర్భమున డె యిలీ కార్మికలకుప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— యుద్ధారంభ మునుండి స్కాట్లాండు దేశములెంత సాయర్యముతో సేనలను నడపుచున్నది సుక్రోగారు నిదర్శనముగనున్నాడు వీరు స్థూల కాములు పెద్దయుభయ. వై సెకుల లతులులన్నియు వీరియందు మూర్ఖిభవించి యున్నవి. నాయకులకు మాదిన వెంటనే మంచి చెడ్డలు నిర్ణయించు శక్తియుండవలెను. ప్రతిభిజ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. చలించు వై ర్యముండవలెను. ప్రజలను తన వై పునకు ప్రే స్తుకొను ప్రజ్ఞ కావలెను. చాలినంత నిష్ఠుకము కలిగించవలెను. తలక్షణము లన్నియు ముక్రోగారియం దున్నవి. పూర్వపరకవెల్లెం మెటోరములు నే నులూని రెండవభాగమునకు వీరు నాయకులుగనుండి మాన్యు యుద్ధమునకు పూర్వము వీరికి ఆసలు సేలూని రెండవభాగ మునకు నాయకత్వ మిచ్చబడినది. మూడు నదివద్దను సేనలను మరలించుకొని వెల్లెనర్పమును, ఆయుధ నదీకటమున జరిగిన యుద్ధములలోను, ఎంతయో పరాక్రమమును మాపుటచే ఆయో హిణికి నాయకులుగా నియమింపబడిరి.

గ్రీను దేశపు కోరిక.

ఒకవిశేషమని మతిప్రాయము.

కోము అక్టోబరు 20:— ఇటలీదేశపు పత్రికయొక్క ఎథెక్సు విశేషమిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మిత్రమండలి వారు 3 లక్షల వై సెకులను మాసిడోనియాకు తీసికొనవచ్చు గాని, గ్రీను యుద్ధములో దిగవలెను. ఇంతసేను తీసికొనవచ్చి కప్పుడు గ్రీనువారు ఎవరిప్రోత్సాహ మక్కురలేకనే మిత్రమం డలితో చేరుదురు.

జర్మనుల ప్రాబల్యము.

అందను. 24:— డెయిలీ క్యా. కలు, టెలిగ్రాఫ్ పత్రి

కల కోము విశేషమిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. రాజ సగతుల జర్మనుల ప్రాబల్య మెక్కురగనున్నది. అందుచేతనే వారు మనతో చేరుటకు పోలిబంధకముగ నున్నది. యుద్ధమునకు దిగవద్దని రాజు పట్టుపట్టుకొని కూర్చున్నాడు. గ్రీనునయిం కును జర్మనులతో పోరాడుట చుకిరాదనచున్నాడు పక్షిలు తటస్థముగా నుండవలయునని కోరుచున్నాడు.

పరాను సేనాని మరల యుద్ధరంగమునకు వచ్చుట.

అందను నవంబరు 12:— జనరలు మార్చెంకు గారికి

పూర్తిగా సారోగ్యము కలిగినది. త్వరలో యుద్ధరంగమునకు వచ్చెదరు.

పరాను చారి ప్రకటనము.

అందను నవంబరు 12:— పోలిను కొన్నిచోట్లపరాను వారి ఫిరంగిదళము శత్రువుల ఫిరంగుల నడచెట మందు గనలు ప్రేల్చబడినది. ఫిరంగులు కాల్చబడినవి.

ముక నాశముటా ర్పణోతో కొట్టుట.

అందను నవంబరు 12:— ఆల్బెర్గాండ్రియానుండి వచ్చు చున్న నాశకు ఈజిప్టును నుడుద్రును లూరెయోతో కొట్టిరి. గాని ఆకాడే ఆనాక ముక్రోనుకు చేరినది ౯ మంది మాటు తెలి. అరుకి గాయములు తగిలినవి. అది రు కనబడుట లేదు. మునిగిపోయి యుండురు.

రిమావారు జర్మనులను తరుముట.

అందను నవంబరు 11:— ఉత్తరమున రష్యావారియొత్తి డిహెచ్చగుటలను జర్మనులు మిటోపవత్తరు భాగమునవేరి చాలచోట్ల రష్యాసేనలు బలపడినవి. ఈ నెల 4వ తేదీనుండి రీగాడ్విన్సు- ప్రాంతమున జర్మనులు 78 మైళ్ల స్థలమును గోలుపోయి 20 గ్రామములు రష్యావారి స్వాధీనమైనవి జర్మనులు తమ సేనలు సర్వీయాకు పంపకుండ రష్యాసేనలా టంకమును కలిగించుచున్నది. జనరలు ఇవాంఫ్ గారి సేనలు ౧౦ వారములలో వల్షినియాలో ౧౨గింంం మంది జర్మను లను ధైరీలను చేసెను. ఈ ప్రాంతమునజర్మనులను గుటచే యుక్తి పయలగువారికి పోవనకు చాలా ననుకూల ప్రదము.

కచనాకు లోవ.

అందను నవంబరు 12:— ఈలోగడ కాపొడుచున్న జనరలు బోయిలిన్సు గారిసేన తరుమబడినది. వారు మిటో విట్జుకు పోయిరిగాని పోత సర్వీయానుండి నాలుగు సర్వీయా సేనలు శిష్టుమూనువరచ్చి సహాయపడినవి. వీరి సహాయమున జనరలు బోయిలిన్సు గారు మరల బల్గరీలను తలపడి ఆ లోగడ లో చాలభాగమును వశపరుచుకొనిరి ఇది ఉల్కలు కు త్వర మునజున్నది. వీరిని స్వాధీన పరుచుకొనుటలను బల్గేయా వారు కొ స్సా వో మై దా న యు వం క క గు ట కభ్యంతరముకలుగును కోవారమునాకు దొయరనుయొద్ద మొ దటిసారి ఆంగ్ల బల్గరు సేనలకు పోరుజరిగినది. ఆంగ్ల సేనలో 15 శిరికి నష్టముకలిగినది ఆల్బెర్గాండ్రియ నుడుద్రునుండలి సాగిటి క్యారంగా రేవునుండి మొనాస్త్రి కుకు డెలికోలె స్కాల్లిలి కొట్టుట విదు గానున్న మార్గమును ఆంగ్లరవాసు సముఖో వ్యోములు పరీక్షించి ఆవారికి ఆహారపదార్థములను సేలవపం పుట యనుకూలమని నిశ్చయించిరి పరానువారుకు ప్రాలు నా క్రమించినను వదలి కాధారములేవు.

నాటక ప్రదర్శనము, బహుమానము:— కడదిన దీపావళి వాటి గాత్ర కర్పూల జిల్లా నర్మూలు గ్రామములో శ్రీ రామాంజనేయ నాటకమును ప్రదర్శించిన సందర్భమున గా మియును సంశించి టి. పుల్లయ్యగారికి రు. ౧౦-౬ ల వెలగల బంగారు కడిమును బహుమానము సొంతిరి.

భట్కలు రేవు:— మునునూరు దొరతనమువారు ఉత్తర కన్నడమునందలి భట్కలును రేవుగా నేర్పరచి పి. మోగానుం డి యచటికి ఇరుపవారి వీయుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. స్థలము లా క్రమించబడును. పరి త్వరలో ముగింపబడును.

మైనూరు దొరతనమువారి కార్యరర్థానాక సభ:— ఈసభకు సర్ విశ్వేంద్రరాయ గారధ్యక్షులు. హెచ్. వి. సంజాం డయ్యగారును, సర్దూరు కొంతరాజ ఉద్య గాయను యునరాజు గారును సభ్యులు. ఈవిధానము గామాత్మకముగు మాచనము లేవు.

ఈజిప్టులో బల్గేరియావారికి నిర్బంధ వాసులు విధించుట:— బల్గేరియావారు యుద్ధము ప్రకటించగానే ఈజిప్టు లోనున్న బల్గేరియావారందరూ నమోదు చేయించుకొనవలె నని సర్వసేనాని యజ్ఞాపించెను బల్గేరియా రాజుబాబుల కచేరిల ఆయిధులన్నియు తీసికొనబడెను. ఆప్రకార ప్ర ధాన సహాయభారు లిప్పుడును గూడ ఈజిప్టులో లేరు. ఇరట బల్గేరియావారి పనులు స్వల్పగ్రంథమునాకు మావలను. ఆస్త్రీనియనులు ఈజిప్టున ప్రస్తుతులు గమ్యుటశేను. గాని పోర్టు నువద్ద 10-12 వేల మంది యున్నాడు. వీరికి ఆంగ్ల వార తనముగా రక్షితులు నుదారభావముతో సహాయము చేయు చున్నాడు.

అంచు పుచ్చుకొని కేసు కడచివేయుట:— గామ నాధు జిల్లాలో నొక న్యాయవాది యొక కేసుమీద నన్యగ్రామ మునకు వెళ్లెను అచట వాడుక కోలునంది పోయినది ఆ సంగతి నాటిడు నలు ఇషిస్మెక్తరు కేసుయ్యంగారితో మేజ ప్రేట్టుగాం ఎదుట చెప్పెను నలు ఇషిస్మెక్తరు కవిస్తేమును వాకబుచేయు మనెను. కవిస్తేము ఆ గాత్ర క్రీస్తుగు గొవిందును నను వారిసొక ఇంటిలోపెట్టికొట్టెను. గోవిందునిఇంట వెతుకగ సంచిదొరకలేదు. విరబుడను మరయొకనినూడబాధించగానాను సందిని మామెను నలుఇషిస్మెక్తరు మరువాడాసందిని క్షీడకు యొద్ద రసీదు పుచ్చుకొని ఇచ్చివేసెను గోవిందుని తల్లియొద్ద రు. ౨౦౦ లు అంచ జబట్టి రు. ౧౦౦ లు కవిస్తేము ఇషిస్మెక్తరు కిచ్చి కేసు రద్దుచేసెను పోలిను నూపల్లెంను లాకి సంగతి తెలిసి కేసుచేసిరి గామనాధుగారి బి. రామా రావు బి. సి. ఎస్ గారి కేసు విచారా జేకు మోరంభించిరి.

మైనూరు విశ్వవిద్యాలయము:— ఈయుద్ధము ప్రా రంభమై యాడు సంవత్సరములైనది. ఒక పాశ్చాత్యోద్యోగి యు నొక భారతీ మోద్యోగియు విశేషములనుపంపబడిరి. వారు యుగోవు ఆమెరికా ఆస్ట్రీలియా దేశములయొక్క ప్రాచీ నావీన విశ్వవిద్యాలయముల వర్సిటినిమా పిరచ్చి వివరములను వ్రాసియుచ్చిరి దొరతనమువారు వానిని శ్రద్ధతోయాయుచున్నా రు. ఇండియా దొరతనమువారికి పంపుటకో విధానమును నిర్ద షయచున్నాడు ప్రజలను ప్రభుత్వమువారుగూడ చాలా శ్రద్ధగలిగి యున్నారగాన త్వరలోనే ఇది పూర్తికావలను. నిర్ణయమున విచ్చుట వావిధానము ప్రకటించబడును. శ్రీహం డ్రింజిప్రభువు గారెడికి అనుమతి సొంతగగలుగుకట్లు శిష్టు ముగ నే దీనినినిర్వ ర్తిపరచుచు.

అఖిల భారత మహామృదీయ సంఘము.

పై సంఘసమావేశము బొంబాయిలో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈయుద్ధమునకు మొక అభ్యంతరపర చిన వారిలో నొకరగు ఎ. జి. నాగానావారాప్రతికలలో నిట్లు వ్రాసిరి. మహామృదీయ సంఘసమావేశము బొంబాయిలో జరుగ నిశ్చయింపబడినది గాన మహామృదీయ ప్రజానాయకుల సంఘీభావ బుద్ధితో సభకు జరుపుకొక జరుపుటకు తోడ్పడ కలసిందని కోరుచున్నాడను. మన సాంప్రదాయ విధులు మనల బుధించుచున్నవి విజయమైన రాజకీయ పోషకత్వ మును, స్వపరికాలమును బడచు మన మర్హులని చెప్పకొను టకు ఆసాంప్రదాయ విధులకు మన గౌరవించి, వారి ప్రకారము మనకు ఆచరముట ఆర్యకృమెయున్నది బొంబా యిలో ఈ సువత్సరము సంఘసమావేశమును కర్మముగ నిర్వహించితిమేని యొకప్పుడు ముఖము వెల్లడికావలవు. మనల్కాసుల సుఖీభావము వెల్లడియై స్వాతంత్ర్యముకల ప్రజలకుండేడి హుక్కులు మున్నగువాటికి వారి కర్మల నొన ర్చును. మన హౌదగమిప్పుడు మనమెడల దొరక మధిక మగును- మాట్టడేకమున్న ఆభిర్భవకారకు వారితో బావాబాహిరి మనమును పది చేయ నర్హులమని వారికి తట్టును స్వ రాజ్య మును మాకి మృది మేము కోరుట లో సా స్థ్యము గాని చందమామకు తెచ్చి యున్నది పోతవెట్టు పసిపిల్లనిదల మేము ప్రకర్తించుట లేను. మేము దీనిని పొంద నర్హులము దీనిని పొందుటకు నిశ్చయమై యున్నాము. అం దీవిలను ఆంగ్లదేశేత్ర ప్రజలు ప్రభుత్వముగాను అందరుగు గ్రహించు గాక మహామృదీయ లండన్ దేశేత్రపుల కర్మమును గీతిని సంఘసమావేశమునకు విచ్చేసి సంఘమున మహామృదీ బాటికి అభిమాన మభిర్భవ యగునట్లు ప్రకర్తించుట గాక.

కావలెను

ప్రతి గ్రామమునను ఏకైకము కావలెను. లాభ కరమునునవి. విశేషవరుంబడి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేదు. తెలివి గలవారు తమకు విశ్రాంతిగలసమయములో వనిచేసి నెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చును. విశేషముల చెల్లించుకొనుటకు "పోస్టు 513 మదరాసు" అని వ్రాయును.

వాతావరణ సీత

1915 సం॥ నవంబరు నెల 18 వ తేది.

ప్రదేశములు.	సగంబు 18 తేదీ, ఉదయము నాడయినప్పుడు	కడలి 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికమునాడ	అల్పమునాడ	కడలి 24 గంటలలో	8 వ ఏలము. నెలకు	
గోపాలపురము	29.966	85.8	67.8	...	44.00	41.59
వాల్తేరు	29.988	85.0	75.7	...	45.77	38.26
కాకినాడ	29.908	84.4	75.6	...	37.55	35.69
బందరు	29.889	86.2	73.1	0.02	48.70	37.07
గుంటూరు	...	86.7	74.5	...	35.63	...
నెల్లూరు	29.859	84.9	73.9	1.80	22.20	25.89
మచిలీపట్నము	29.846	84.0	73.3	2.14	30.35	35.22
కడప	...	...	...	...	...	...
కర్నూలు	29.824	83.5	73.5	2.61	17.61	31.17
కొలహాపూరు	29.874	83.2	73.3	1.89	69.85	68.62
తిరువనంతపురము	29.838	83.7	74.0	0.08	74.54	55.41
కొచ్చి	29.876	83.8	73.9	0.01	114.75	106.69
కల్లికోట	29.869	86.4	75.5	0.51	110.22	118.15
మంగళూరు	29.865	84.9	72.1	0.77	102.41	125.64
బొంబాయి	29.915	83.1	76.4	...	75.66	71.62
హైదరాబాదు	29.940	83.9	69.8	...	51.94	29.97
అనంతపురము	...	86.0	71.1	...	28.40	19.60
బళ్లారి	29.905	86.3	68.5	...	31.72	18.85
కర్నూలు	29.924	89.7	72.6	...	21.88	25.80
కడప	29.888	84.3	74.0	0.18	24.46	28.48
బెంగళూరు	29.876	78.9	64.5	...	32.74	33.40
కొడైకనాడు	22.771	88.4	50.9	0.61	37.25	46.71
ఉదకమండలము	22.998	62.8	51.8	0.25	55.48	49.78
కొయంబట్టూరు	29.881	84.9	70.0	0.30	17.42	18.17
నెల్లూరు	29.981	80.2	70.6	0.50	31.46	37.78
నీలము	29.867	80.4	70.4	...	37.67	36.64
తిరుచనాపల్లి	29.851	81.1	73.8	0.07	23.19	25.90
పుదుకోట	29.868	79.0	72.9	0.07	26.80	28.25
మధుర	29.856	81.9	75.2	0.05	31.14	29.37
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.85	17.83	16.56

తూర్పుననుద్రీతమునందు కాకినాడకు దక్షిణమునకు కర్ణాటకములోను వాయవ్యమునకు బంగాళాఖాతమునకు ఈ కాశ్యపాగమునందు మాత్రము కొద్దిగా పోవుచున్నది నైఋతి దిక్కున వాయువు చాల మట్టుకు తీసి దించుచున్నది. రాజధానిలోను బంగాళాఖాత ప్రాంతములందు గను గాలి బహుశఃపడిగా వీచుచున్నది. తూర్పుననుద్రీతము అల్లకల్లోలముగా నున్నది. కొలహాపూరు నైర్వేదికనుండి ఒక తేలికయైన గాలి వీచుచున్నది. మధ్యమోష్ణానికి చాల తక్కువగానున్నది. కర్ణాటకములో కొన్ని ప్రాంతములందు గోడగిలవరకు తగ్గి యున్నది. కర్ణాటకమునకు సామాన్యముగ నుండుదానికంటె చాలతక్కువగా ఉన్నది. కర్ణాటకములో కొన్ని ప్రాంతములందు రాద్రీలవరకు తగ్గి యున్నది. రాత్రి ఉష్ణానికి సామాన్యముగ ఉండుదాని కంటె అధికముగ నున్నది. మలబారులో తప్ప యితర ప్రాంతములందు తేమ చాల అధికముగ నున్నది. ఆకాశమునందు మబ్బులు కమ్ముకొనియున్నవి. మైసూరులో తప్ప యితర ప్రాంతములందు వర్షము పొడుగా కురిసింది. దత్త మండలమునందును, సర్కారులందును, చెన్నపురి సమీప ప్రాంతములందు వర్షము మోపుగా కురిసింది. రాజధాని చాలభాగములకు ఒక గొప్ప ఋతుజవనము వ్యాపించి యున్నది. వాయు తీక్షణ ప్రదేశము నైర్వేదిక దిక్కునుండి 20 గంటలలోగా మాయమై కనబడలేదు.

ఆర్. యల్. యల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సానిక వార్తలు

నవంబరు దినచర్య.

మంగళవారము-16 వ తేది.

కార్పొరేషను సాధారణ సభ. సా. 5-15 గం. దీపముల వేళి:— శేష సాయంకాలము 9 గంటలకు శేపురి 8 గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడును.

ఒక బాల్కనీయుడు జుల్కానా వేయుట:— ఆక్టోబరు 28-వ తేదీన చీరటిబడిన తరువాత బాల్కనీయుని కొటి రెడ్డిగారు మొదట ఈ మోటారు ట్రెన్సిటుమిడ దీపము లేక వెల్లిండుతున్న గాను రాజధాని మేజిస్ట్రేటు సి. బి. యక్ వెల్లి గారు 5 రూపాయలు జుల్కానా వేసిరి.

చెన్నపురి భాషాభివృద్ధి సంఘము:— ఈ నెల ౧౧-వ తేది సాయంకాలము ౬ గంటలకు నెల్లూరుపానులో యస్. క్రిష్ణస్వామి ఆయ్యంగారు గారు "విజయనగర రాజ్య చరిత్రములో మునుపడియున్న ఒక ప్రకరణము"ను గురించి ఆంగ్ల భాషలో ఉపన్యసించెదరు. శ్రీకృష్ణగారు అధ్యక్షతను వహించెదరు.

పచ్చయప్పకళాశాల ద్రావిడ సంఘము:— ఈ సంఘమువారి తరపున చెప్పి పోయవారము సాయంకాలము 4-15 గంటలకు కళాశాల భవనములో టి. జి. ఆరముడు ఆయ్యంగారు బి. ఏ. గారు "నవీన ద్రావిడ భాష"ను గురించి ఉపన్యసించెదరు. రావుసాహెబు టి. రామకృష్ణస్వామి బి. ఏ. యస్, యం. యం. గారు అధ్యక్షతను వహించును.

జేనిఫూమిషను భవనము:— వచ్చేది సోమవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు బ్రాడ్వేలోనుండు జేనిఫూమిషను భవనమునందు సి. ఆర్. యస్. రంగాచారి బి. ఏ. యల్. టి. గారు చెన్నపురి మెట్రీబులేషను, స్కూలు ఫ్రైంట్ల పరిశీలన గురించి ఉపన్యసించెదరు. శా. రావు బహదరు బి. యక్. శర్మ. బి. ఏ. బి. యల్ గారు అధ్యక్షతను వహించును.

రంగూను మెయిలు ఓడ:— రంగూనుకు బోవు మెయిలు ఓడ యానెల 16 వ తేది సాయంకాలము 5 గంటలకు బయలుదేరును. ఆరోజున జనరలు పోస్టాఫీసులో రిజిస్టరు చేయబడని బాబులు సాయంకాలము 3-80 గంటలవరకు, రిజిస్టరు బాబులు 8 గంటలవరకు, బంగీలు మధ్యాహ్నము 1-80 గంటలవరకు పుచ్చుకొనవచ్చును. సబు ఆఫీసులలో ఎన్ని గంటలకు తపాలు కట్టివేయుదునో విచారించినచేలియును.

స్త్రీల రిక్రియేషన్ క్లబ్బు:— మధ్యమోష్ణా దెబ్బలు దగ్గరిన నైరీతులకు సహాయము చేయు నిమిత్తము ఈ క్లబ్బులో సభ్యురాలందగు స్త్రీలందఱు శ్రీ వెంటుండు ప్రభుగారి అధ్యక్షత క్రింద యానెల ౧౮ వ తేది సాయంకాలము ౫-3౦ గంటలకు ఎగుంబూరు పోలిస్ థేషను హాలులో సమావేశమయ్యెదరు. అప్పుడు సంగీతము ఇంగ్లీషు పాటలు పద్యములు జరుగును. మేక్సిమియ గారిచే వ్రాయబడిన గీత "హెల్లొ వాటకమును ప్రదర్శింపబడును. ఆంధ్ర స్త్రీలు "ప్రమిలారాణి" అను నాటకమును ప్రదర్శించురు. నాటకరంగమును బహు సాంపుగా దయాన జేయుచున్నాడు. స్త్రీలందఱును వచ్చి ఆనందింతురగాక.

ఆశీర్వాదము.

పితావురము గాజావారి ద్వితీయపుత్రికా నామకరణ మహోత్సవ కాలమున తాదూ లక్ష్మీవరసింహారావు పంతులుగారి ఆశీర్వాదించి యుచ్చిన మంత్రము. అనంతరై చతురారపురంశమున జన్మ య్యాంబికాపద్మినీ వనజాతాననుండు మూర్త్యుభుక్తై భాస్వితత్సూర్యగా మనరేంద్రుండు ముదంబురం గనిః భావయ్యమ్మ కర్మలైకుక్ దనరం బున్న మీర బావలైకరణిందవ్యంశ్యముపొంగిరక్.

పితావురము గాజావారి ప్రథమపుత్రికాకర్ణవశ్య (చెవుల కట్టు) మహోత్సవ కాలమున తాదూ లక్ష్మీవరసింహారావు పంతులుగారి ఆశీర్వాదించి యుచ్చిన మంత్రము:— అనిశంబుం దెలికాంతై బొల్లవనదియనాపాలమున్నటిలో జననం బుడి ప్రపంచమతమును నిచ్చుల్ నెల్లొత్రినోరెనే ఘనరావ్యవ్యయజాత పాల యుట మంగయ్యమ్మ కర్మలైకుక్ జన నాయువ్యమునుంకళిత్యముల శ్రీసాభాగ్యసాఖ్యంబులక్.

బంగనల్లి నెకండరీ పాఠశాల.

సాంవత్సర కోల్పోవము జరుగుట.

(ఒక నిశ్చయము యొద్దనుండి)

బంగనల్లి నెకండరీ 11-బంగనల్లి నెకండరీ పాఠశాల సాంవత్సర కోల్పోవము చెన్నపురి కార్పొరేషను (వెసి డెంటు జే. సి. మోర్తే ఏ. సి. ఎస్ గారు యాజమాన్యము క్రింద 8 వ తేది నెకండరీ. పాఠశాల భవనము పచ్చయోరణి మలలో, రవానులోను, చిత్రములలోను శృంగారముగ నలంకరింపబడినది. అధ్యక్షులు విచ్చేయుటకు పూర్వమే పురజనులతోను విద్యార్థులతోను భవనము నిండి పోయెను. మోర్తే గారును వారి భార్యయు నవాబు గారును మోటారు బండిమీద రాగా, వారిని పాఠశాలాధికారులు రక్షించి లోపలికి తీసి కొని వెళ్ళిరి. ప్రధానోపాధ్యాయుల సాంవత్సరీక వృత్తాంతమును చదివుటతో సభ ప్రారంభ మయ్యెను. పాఠశాలలో చదువుకొనుచున్న 17౦ చుదిగోడు 119 గురు మహాత్ములము 46 గురు హిందువులు, తక్కిన వారు క్రైస్తవులు. అంకా పాఠశాలయందు చదువుచున్న వారి గానా మూడు వందలమంది మహాత్ములము. తక్కిన వారు దాదాపుగ హిందువులు. సుసానాధిపతులు ఒక జేతము నిచ్చుచున్నారు. ఈ పాఠశాలలో చదువు నుగించుకొని ఉత్తరద్య నభ్యసించదలచిన యర్హతగల విద్యార్థికిని ఇయ్యబడుచున్నది. నెలకు పదిరూపాయల వంతుక మూడు సంవత్సరములవరకు ఇయ్యబడుచుండును. ఇట్టి జేతములవలన ఉత్తర విద్యను ప్రోత్సహింపచున్న నవాబుగారి రెండు మందనములు, బీదవిద్యార్థులకు గూడ కొన్ని జేతములు లియ్యబడుచున్నవి. ఉచితముగ విద్యాదానము చేయుచుండుటలవలన చుట్టుప్రక్క తాలూకాలోనివారు చాలమంది మాపాఠశాలకు వచ్చుచున్నారు. మోర్తే గారి కిక్కిడ పరిలో నుండినప్పుడు, ఉచిత విద్యాదానమును చేసిరి. ఈ ముద్యమము కడలి 7 సంవత్సరములనుండి నవాబుగారి సానుభూతిలవలన వృద్ధి పొందుచున్నది. విద్యార్థులకు సురించి అధ్యక్షులు బురస్సేసింపించినచో నభయముగ నుండి.

ప్రస్తుత సంగ్రామము

స్వీజరులాడు దేశమున ఆఫ్రికానుము జర్మనీయులు వామిత్రవర్తమును ఎన్ని ప్రయత్నములు చేసినను, ప్రస్తుత సంగ్రామములో జయింపబడలేదు కర్నూలు ఫేలకు ఆను స్వీజరులాడు దేశమును ప్రాముచున్నాడు. నైఋతి చాలక ఏ యద్ధమును నుగించలేదు. దేశములోని ప్రజలందఱు నాశమగువరకు లొంగిపోవని చెప్పినవారెవరు ఇదివరకు లేక.

ప్రస్తుత సంగ్రామములో రణరంగ మెంత విశాలముగ నుండిన, అంత తక్కువగా నైరీతులనుచున్నాడు. జర్మనీ వారి ప్లే చేసిరి. యుద్ధ రంగమునందు, నిట్టమైన వారందఱు చనిపోయిరి. తరువాత కొంచెము వరును మిగిలినారు చనిపోయిరి. పిమ్మట ముసలి వారి వంతువచ్చినది. వారి సేన ప్రముఖులతోనుండిన కాని జనులక్కి నెడమెగము నెట్టిది మిత్రులందరినాకి నైఋతి నప్తము కాక పోలేను. కాని వీరిలో నొక్కొక్కరి నేలు కొద్దిసాటిరంగములందు పోరాడుచుండుటచే వీరి నప్తము స్వల్పము. జర్మనీవారు విశాలరంగమునందు పోరాడుచుండుటచే వారి సేనలు త్వరలో తరిగిపోవును. ఒక గోజునకు తెలియటకు సలముగా ముగ్గురు జర్మను నైరీతులవంతుక నప్తమైపో, సంవత్సరమునకు 18,00,000 మంది నప్తమగుదురు. అంకా జర్మనీ జనసంఖ్యలో 1.54 వ వంతు నప్తమగును. రష్యా వారికి వీరికంటె మూడువంతుల నప్తము తక్కువన్నది. ప్రాప్సుకు ౧/3౦ వంతునను ఇంగ్లండునకు ౧/3౦-వ వంతునను నప్తము కలుగుచున్నది. దీనిలో అధిరాజ్యములనుండి వచ్చిన నైరీక నప్తము వేర్వేరు.

జర్మనీవారికి నూటికి ముగ్గురు నైరీతులు నప్తమగుచున్నారు. ౧2 సంవత్సరములవై దాటిసవారిలో 2 వంతులవరకు నప్తము కలుగుచున్నది. ఈ నప్తములను భరించుచున్న జర్మనీ ఇక ఒక సంవత్సరముకంటె నెక్కువకాలము యుద్ధములో నిలవవలదు. జర్మనీవారి తరువాత ప్రాప్సుకు ఎక్కువ నప్తము కలుగును. వీరు రెండు సంవత్సరములు నిలవగలరు. బ్రిటను రష్యా లింతకంటె యెక్కువకాలము యుద్ధము చేయుగలవు. పరాసు సేనలు అలసిపోయినప్పుడు, ఆంగ్లేయులు తమ సేనారంగమును బస్త్రంపజేసి స్వీజరులాడు సరిహద్దులనుండి దిక్కురక్కరకును, తమ సేనలను వెట్టుకొనవచ్చును.

విజయసాధనము.	
వృత్తాంతలేఖలు	8
కాకితలకొండ	4
వాతావరణశీతి, సానికావర్తము	5
ప్రభావవ్యాసము	
విజయ సాధనములు	6
విజయ సాధనములు	
విజయ సాధనములు	7-8
విజయ సాధనములు	9
విజయ సాధనములు	10-11-12
విజయ సాధనములు	18
విజయ సాధనములు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 13 వ తేది

శనివారము

విజయ సాధనములు.

మహా సంగ్రామమునందు రంగవరమితి కాల విమితి వ్యాప్తమైన కొలది ప్రతిమరుజులను క్రొత్తయూహలు పుట్టుచుండును. రంగవ్యాపనము కాలవ్యాపనము మిత్రమండలి విజయమున కనుకూలము లని నాదించెడివారు కొందరు ప్రజాకూలములని నమ్మినారు కొందరు కెయిజరు, కీచెరు ప్రభువు, జోధరు మహారథులు మున్నగు యోధా శ్రేణులకు మహాసంగ్రామమునందలి సాధక బాధకములు మహాధ్యములు. కెయిజరునకు శీఘ్రవిజయమునం దాత్ర యడుగంటి విజయమునందు సంశయ మెర్పడిన దరుల కసహాయములైన రంగ ప్రస్థానములు నిదర్శనములు. ఒకరంగమునందు విజయమును బడసి వేరొక రంగమునకు సురలుట యోధనాయకుల భర్తలు. యుద్ధతంత్ర విశారదుడైన నెపోలియను మహామహు డీనితి నవలంబించి నంతవరకు విజయమును గొంచెను. ఆసితి నతిక్రమించి నపుడు పరాజయమును గాంచెను. పైయిరువురు, రుష్యాదులు శత్రుసంహారమును కేరళలో వాపునయ నెపోలియను పతనమునకు ముగించును. మూడు వేలమర రంగములందు జర్మనులు 10,00,000 చదపు మైళ్ల క్రతువులదేశము వ్యాపించుకొనిరి; కాని 10,00,000 చదపు మైళ్ల విస్తీర్ణము గల వారి యధిపతి స్థాయిలను గోల్పోయిరి. శత్రుకోటికి 60 లక్షల సైనికుల నష్టమును గలిగించిరి; కాని 60 లక్షల స్వకీయ సైన్యములను కోల్పోయిరి. జర్మనులకు సముద్రవ్యాపార మంతయును నష్టమైనది. జర్మనిదేశపు జనసఖ్య 700 లక్షలు. అం దాయుధిపాలులుగ నుండదగినవారి సంఖ్య 100 లక్షలు. ఆ మొత్తమునకు 60 లక్షలు నష్టపడిరి. నష్టపడినవాండు సముముది తిరిగి స్వస్థతనుజెంది రని నిర్ణయించిన ఆయుధపాలులుగ నుండదగిన వారిసంఖ్య ఇంకను 70 లక్ష లుండవచ్చును. అందు రంగమునందు నున్న సైనికుల సంఖ్య 40 లక్షలు. రంగరంగమునకు జేరగల వారి సంఖ్య 30 లక్షలు. యుద్ధారంభమునందు 70 లక్షల సైనికులు నూతన విజయోత్సాహముతోను సంపూర్ణ సన్నాహ సామగ్రితోను నిర్వహింప లేని కార్యమును నలసి వికలత్వము నొందిన 40 లక్షల సైనికులుముందు సాధించుదురనుట ప్రమాణము.

జర్మని ఆఫ్రియ తుర్కీ సైనికుల మొత్తమునం దింత నరకును 16 లక్షలు మృత్యునొందిరి 30 లక్షలు తులగాత్రులైరి, 13 లక్షలు బంధకృతులైరి. యుద్ధము జేయుగలిగిన వారిలో సగమున కంటె నధికము నష్టమైరిని స్పష్టముగా చున్నది.

1. సుశీతమైన మహాసైన్యము, 2. యుద్ధ సామగ్రి, 3. ఆహారపదార్థములు, 4. సహజసంపదలు, 5. ద్రవ్యము విజయమునకు సాధనములు. యుద్ధ భారంభమైనపుడు జర్మనికిగల సుశీతమైన మహాసైన్యము లోకమునగు దింకొక రాజ్యమునకు లేకు ఆ సైన్యమునందు సగము భాగ మిప్పుడు నష్టమైనను జర్మనుల విజయమునకు పరిపూర్ణ నానాటికి దూర స్థలములనుండి గాలి సమీపస్థములగులేదు. నలువదేండ్లుగ పట్టుదలతో జర్మనులు సమకూర్చిన యుద్ధసామగ్రి మంతయును వ్యయమైనను సరికొల్పిది గలుగునని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. ఆహారపదార్థములు జర్మనియందు విరివిగ నుత్పన్నమగుచున్నవి. ప్రజలలో 100-కి 28 వా తుల వ్యవసాయమును జేసి జీవించుచున్నారు. ఒక సంతర్కమునకు 40 కోట్ల సవరనుల విలువ గల యాహారపదార్థములు జర్మనియందు ఉత్పన్నమగును. జర్మనియందు పంటలు బాగుగ పండినపు డైనను వారమునం దావదినములకు సరిపోవుపంటలు పండునని జర్మను ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులు న్రాసియున్నారు. యుద్ధకాలమునందు పూర్వమువలె పంటలు పండునని గాని పంటకు విలువగలదని గాని తలంచుట యసంగతము వ్యవసాయమునందు పరిచయము గలవారు యుద్ధమునందు విముగ్దులైనపుడు భేదిలచే జర్మనులు వ్యవసాయమును జేయించినను కావలసిన యాహారపదార్థములలో నాలరవంతైనను కొరతపడియుండు నని నమ్మవలసి యున్నది. సైనికులు నిహతు లగుటవలన జనసంఖ్య తగ్గిన యుద్ధమువలన వ్యర్థ వ్యయము గలుగుటయును ఉత్పత్తి తగ్గుటయును సంభవించుచున్నది. జర్మనికి చాలినన్ని యాహారపదార్థములను బాటను లేవని జేయచున్నది సహజసంపదలు జర్మనికి జాలినంత లేవు. ప్రతిసంవత్సరమును జర్మని 98 కోట్ల సవరనుల పదార్థములను దిగుమతిచేయును 83 కోట్ల సవరనుల పదార్థములు నెరుమతిచేయుచుండెడిది. యుద్ధారంభమున మాత్రము పోయిరి. ప్రతిమేసకు జర్మనికి ఏకేషముగ పెల్లుప్పు, రబ్బరు, రాగి, పెట్రోలియము దిగుమతియగుచుండెడివి. ఆదిగుమతు లాగిపోయిరి. వ్యవసాయాభివృద్ధికి యుద్ధ సామగ్రికిని నవసరమైన పదార్థములు జర్మనులకు జాలినంత లేనని నిశ్చితమగుచున్నది.

జాజ్జి లామును గారు డిప్టీనటులు విజయము ధనాయత్తము. యుద్ధ ములనెటలేను చిరకాలము చేయగల పక్షమునకు విజయము ధ్రువము. వర్తమానకాలమునం దేరాజ్యమునకును నితరరాజ్యములతో సంబంధము లేకను ద్రవ్యసమృద్ధులగుచు వస్తు సంగ్రహణమును జేయుట యసాధ్యము. జర్మనిదేశమునకు స్వయంపోషణము సాధ్యమని యొప్పుకొనినను ద్రవ్యము లేకను చిరకాలము యుద్ధమును జేయుట సంభవము గాదు. 1570 సంవత్సరమునందు ఫ్రెంచిరాజ్యమునాగి నష్టపూర్తి కై పనూలు చేయబడిన 20 కోట్ల సవరములును జర్మనుల భాగ్యశీతికిని, యుద్ధసన్నాహములకును,

విజయకాంక్షలకును పునాది. యుద్ధ ప్రారంభమునందు జర్మనికోశమునందు 180 లక్షల సవరనులు నిలువయున్నవి. ఆద్రవ్య మంతికాలముననే వ్యయమై యుండును. సకల రాజ్యములకు ద్రవ్యసంచయమునకు కొన్ని సాధనములు గలవు. మొవటిది నిలువధనము. ఏరాజ్యమును ఏకేషమైన ద్రవ్యమును నిలువ చేసి యుండదు. ద్రవ్య సమీకరణమునకు రెండవమార్గము దేశాదాయము మీదను క్రొత్త పన్నులను విధించుట యై యున్నది. పశ్రమలు పాడై ప్రజానాశనమై నపుడు క్రొత్తపన్నులను వేయుట ఆర్థికనీతి కాదు. ఒకవేళ విధింపబడినను చాలినంత వసూలుగా జాలదు. జర్మనియందు క్రొత్తపన్నులవలన యుద్ధమున కివసరమైన సొమ్మును సంపాదించుటకు వీలులేదని ఇతర రాజ్యముల వ్యవహారములను బరిశీలించుట నలం బోధపడుచున్నది. స్వల్పసైన్యమునకును యుద్ధ కాకలకును వింగ్గాండున కనుదినమును 43 లక్షల సవరనులు వ్యయమగు చున్నపుడు జర్మని కింతవరకు 20000 లక్షల సవరనులు వ్యయమైనదనిన వింతగాదు. ఈ సొమ్ముసంతయును జర్మని అప్పునుజేసి సమకూర్చవలయును. జర్మని రాజ్యమున కితర రాజ్యములందు పరపతి తగ్గినది. అప్పునిచ్చువారు లేరు ఇచ్చినను వస్తురూపమున చేరుట దుర్లభము. స్వదేశమునం దప్పుచేయబడుచున్నది. యుద్ధారంభమునాగియును కావలసిన మొత్తము దేశమునందు సరిగా సమకూరుటలేదని ప్రతీతి గలదు. వర్తమానకాలము నందు దేశములందు నాణెరూపమైన ద్రవ్య ముపయోగమైనపుడు కాగితరూపమైన ద్రవ్య వ్యాపనమును జేయుట పరిపాటి యైది. యుద్ధకాలపరిమితి వ్యాపించిన కొలది నాణెరూపమైన ద్రవ్యము తగ్గుటయును కాగితపురూప మైన ద్రవ్యము పెంపుటయును సంభవించు చున్నది. కొంతవర కీ పద్ధతి వలన కార్యాచక్రాలమగును. కాని నాణెములు లేని కాగితపు ద్రవ్యమువలన నాకస్మికముగ ప్రజలందు సంక్షోభము జలించుట సహజము. ప్రజలందును సంక్షోభము గలిగినపుడు జర్మనుల ఆర్థిక నీతి యంతయును తలక్రిందులుగును అవసరమైన పదార్థముల నితరరాజ్యములకువలె జర్మనికిని కొరక తీరదు. కాలపరిమితి రంగవరమితి వ్యాపించిన కొలది జర్మనులకు విజయమునకు ముఖ్య సాధనమైన ద్రవ్య సాధనము తగ్గుచు విజయము దూరస్థమగు చుండును. జర్మనుల కోర్కె పుట్టసండుటయును వారలకు ముదికై వచ్చినదని వాదించెడు వారు గలరు. యుద్ధారంభము ను దాండ్లప్రెంచి రుష్యా రాజ్యములు అర్బుదముల యప్పులపాల్పడి యుండగ జర్మనుల కప్పులుండవు గాన వారియార్థికనీతి సంతృప్తికర మని వాదించెడి వారు గలరు. ఆభావము “చచ్చిన చచ్చెరు గాని జ్వరము చప్పుగా పోయింది” అను విపరీతభావమును బోలియున్నది. ఏద్రవ్యసహాయమువలన జర్మను సైనికులకు జాలినంత యుద్ధసామగ్రి లభించునో, పోషణకు దగిన యాహారపదార్థములు సమకూరునో, ప్రజల పాణ్యాపోషణ కవసరమైన వస్తుసామగ్రి లభించునో, కార్యసిద్ధి కవసరమైన సంస్థానాలు సాధ్యమగునో, ఏద్రవ్యాపేక్షిచేతను జర్మని మహా సంగ్రామము నారంభించినదో, ఆద్రవ్యము సమకూర కుండుటయును జేయకరమని తలచుటభ్రమ. ప్రమాదముల ఫల.

మహా సంగ్రహము

సెర్వీయావారు బెల్గ్రేడును విడిచిపోవుట - వారి కష్టములు.

ఆంగ్ల దేశమున మెట్టి కాని వారు నిర్బంధ సైనిక శాసనము విధింపబడవచ్చును

(గ్రీసు రాజ్యాంగసభ విరమించుట - దీక్షింబరు 19-వ తేదీని మరల సయోజనము.

రష్యావారి యొత్తిడి హెచ్చుట - జర్మనులు తరుమటకుట.

కూనూరు కన్యాపరణపు కేసు - సెషను కోర్టుకు పంపబడుట.

ఇంగ్లండు

ఆంగ్ల సాను ముందుట.

వికరము.

లండను నవంబరు 11:— పారిసు-సోమెరాము వాటి మధ్యాహ్నము ఆంగ్ల సాను ఓడ మెల్లక బోవుచుండెను. ఆ సమయమున సానును దట్టము కట్టియుండెను. ఆహ్లాదా మోదలోనివాకి కొండు అంతర్గతము కలుపించెను. ఈ సమయమున ఆస్ట్రీయావారి వతాకమును ధరించియుండెను. ఒకటి మూడువందలమంది పూడ వుండి రెండు ఫింగులను గలిగి యుండెను. ఆంగ్ల సా తప్పించుకొని బోయినాచేది కాని రెండవయంతర్గమి వారికడనుండెను. ఓడకు దెబ్బతలక నే ఓడ నిలిచెను ఎమిడనపడవను దిండుకప్పటికి యోడ మునిగి పోయెను. రెండవపడి చెక్కిమిదకు వచ్చిన ప్రయాణికులను కళానుజను ముగిసోయిరి. ఎమిడినపడవను దక్షిణముగ పోయి సానుం కాలమున ఆరగంటల కొకయోడను గాంచిరి. ఈయోడలో దీపములేవు. అప్పుడు నీ గాయోడలోకి స్వల్ప జేరిరి. ఓడ చావునకుచ్చెను కాని యంతర్గమము వెన్నెటి యందునుటాచి కనుపడకుండబోయెను. అప్పుడు పడకలు విడిచిపోయెను. మంగళవారము వాటి యుదయమున కొకపడక టూయిన్ తీరమును చేరెను. ఇందు 26 కు గలదు-తక్కినపడకలలో అరం చుండి గలకుట. తక్కినపడకలు సోయన వుక్కితపడక యధికారి యభిప్రాయము. బుధవారము వాటి యుదయమున జెంబ్రాదీగియుద్ద సరిముకపడక గనుపించెను. ఇందు అర కు గలదు. హితశేషులలో కొందరు మొదటి యంతర్గమము జర్మనీయుల పతాకమునధరించియుండె నని చెప్పుచున్నారు. అని టూయిన్ లోని బాక్ ఆగ్రి యందుండి తంతుకచ్చెను.

ఒకవారతేషుకు దెబ్బపడి.

లండను, నవంబరు 11:—మల్టా-ఆంగ్ల సాయోద యుద్ధగ్రామనందలి, హితశేషుడకు నొక బ్రిటిషువాడిట్లు దె బ్బుచున్నాడు. తనివారమువాటి సాయం కాలమున నీయోడ నే పిట్టునుండి బయలుదేరి మెస్సినావచ్చి అక్కడరలన బోవు నట్టి 1300 చుండి గ్రీకుల నెక్కించుకొనినది. వీరిలో చాల మంది స్త్రీలును బిడ్డలును గలరు. ఆ సవారమువాటి మధ్యాహ్నము గే గంటలకు యోడ మెస్సినావచ్చెను విడిచెను. శత్రువుల యంతర్గమము లిరుగుచున్న నరి కెప్టానుకు దెలియను కెప్టానును తగినబండ్లబట్టులేనిక. సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు చాలదూరమున నొక మంతర్గమి గనుబడెను. అంతర్గమివైకవచ్చి ప్రగలునముతో ఆంగ్ల సాను సమీపించుచు ఓడనుంచి భాగమున కడముగనొక ఫిరంగిని బ్రయోగించెను ఇందుచే ప్రయాణికులు కలరరునొందెరి. ఓడవైపు నకు నేగముగా బోవుచు అంతర్గమిలో చారు ఫిరంగుల బ్రయోగించుచుండిరి. ఒక గుండు దెబ్బ తగిలినను దగ్గరకుండు స్థలము ను ధ్వంసముచేసెను. అప్పుడు ఓడనీలపడెను. అప్పుడంతర్గమియోడ దరికివచ్చి ప్రయాణికులు వెదలిపోవుటకు కొన్ని నిమిషములుమాత్రమే గడువునిచ్చితిమిని. గందరగోళము ప్రారంభించెను. ప్రయాణికులకు మతిపోయినట్లు గనబడెను అంతర్గమి కొంచెము వెనుకకుపోయి యోడచుట్టును ఫిరంగుల బ్రయోగించుచుండెను. పడకలకొరకు జేతులు ముగసాగిరి. పడకలలో చాలవరకు తలకొండయ్యెను.

ఆంగ్ల సాయోడలోనున్న యమెకావారు చాలవరకు పాల్గొన్నును: ఓ సురలినచ్చుచున్న యూడలని న్యాయాధ్యక్షు లో దెలియుచున్నది.

ఆమెకావారికల భీతావహము.

ఆంగ్ల సాయోడలో నున్న వారెమియు సెరుగనివారకు ట సీక్రెటరీ మెకావారికలకు భీతావహమును బుట్టించెను. కొన్ని క్షణికల ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు రానువారపు మూలమున గాంచిన జయమును ఖండించెను.

ప్రజలకు కోర్టు హెచ్చుచున్నది. ఉద్యోగియుల కంతులేక సోయినను ప్రజల యభిప్రాయమునకు హద్దగలదని న్యాయాధ్యక్షుల హెచ్చు ప్రాయశమున్నది.

కాంతూనాకను ముందుట.

లండను నవంబరు 11:—కార్యు అను బ్రిటిషువారి యోడను చుండిరి.

బ్రిటిషు విమానములు.

పాల్కుగారి ప్రసంగము.

లండను నవంబరు 11:—కామన్సునభిలో పాల్కుగారి టెల్లు జెప్పిరి విమానములలో నెల్లు జెప్పిరియలే మిక్కిలి ప్రయోజనకారులని నిపుణులకింకను సమ్మిక కలుగలేదు. కాని శోధన కార్యములకై యనేక విమానములు నిర్మింపబడుచున్నవి. నా వికాదశమునకు సంబంధించిన వైమానిక పటాలము వేగముగ వృద్ధిచొందుచున్నది. జెప్పిరియలచాటులకుండి లండనుకు రక్షించుటకు పాటుములు తీరప్రదేశములందు జరుగవలెను. ఈ గతుణోపాయములు దిక్షిపాల్కువద్ద నొందుచున్నవి.

నిర్బంధ సేవ

లండను, నవంబరు 11:—జాతీయమున కాదశ్యముకు కార్యములకు తగినంతమంది యువకులు నవంబరు 30వ తేదీలోపుగ తమంతతాము చేరవచ్చుచో నవంబరు రెండవతేదీని వివాహితులకన్న ముందు అని గాహితులు వైశ్యమున చేర నిర్బంధింపబడునని కామన్సునభిలో ఆస్క్విత్తు గారొసర్విన వాగ్దానమును జెల్లించుటకు దొరతంకావారు తమ విధానముల బ్రయోగింతురని చెప్పుచు ఆస్క్విత్తు గారు నెలవిచ్చు రని దెల్పువపు గారు చెప్పిరి.

ఆంట్వెర్పు దండయాత్ర.

ఆస్క్విత్తు గారి ప్రసంగము.

లండను నవంబరు 11:—కామన్సునభిలో పరిష్కించు కాలమున ఆస్క్విత్తు గారిట్లు నుడివిరి. ఆంట్వెర్పు దండయాత్రను గూర్చిన పత్రములుయొద్దమింకనుజరుగుచున్న నీసమయ నీ సభికులకు పరిదర్శించుటకు వీలులేదు. చర్చిలు గారు తమవై మోపబడుచున్న నిందలకు లక్ష్యము చేయక యుండవచ్చును. వారంతయు బాకుగ కార్యముల నడపిరి. విషయతుంతయు పూర్తిగ బయల్పడినతరువాత వారి లోపేమియు గనపడదు.

పశ్చిమగంగ వరిస్థితి.

లూహోరు నవంబరు 12:— లండను నవంబరు 11:—పశ్చిమమున మనవారివైబాటు నిష్ఫల మయ్యెననుట యన్వతము. ఈ యుద్ధము మింకను నడచుచున్నది. ఇప్పుడో యెప్పుడో మరియొక దెబ్బ తీయుచును. జర్మనీయులు దారి పట్టుదనక చెప్పుబడియుచు నే యుండునని లండనులో నొక సభ సుపర్యసించుచు బాక్ బుకన్ గారు చెప్పి.

బ్రిటిషువారి నూతనవిమానములు

లండను నవంబరు 11:— విదేశపత్రికా సంపాదకులు కొందరు బ్రిటిషువారి నూతనవిమానములను వైమానిక కర్మాగారములను బరిశీలించుటకై యనుజ్ఞ పడసిరి. వాలో నొకరిట్లు ప్రాయశమున్నారు. ద్విపక్షవిమానమున నమర్చియున్న చక్కని గురిగల యొక ఫిరంగిములమున జెప్పిరియకుండకంటె రెండు రెట్లు యెత్తుగల బాంబుల చేయగలగును. వాతావరణమెట్లున్నను విమానము మిక్కిలి నిలకడగనుండును. నిమిషమునకు నేయెడుగులు వైకి బోబాటును. అని నీ॥ మి॥ గె తెలుసకు తంతి వచ్చెను.

నెర్నక్రభువు మృతినొందుట.
లండను నవంబరు 12:— ఇయెమెర్నలలో కెప్టానుగ నున్న వెర్నకు పృథువుగాదు బంకవిరేచనములవలన మూర్ఛాలో మృతినొందిరి.

ఆంగ్లేయుల వతాక సారవము.
లండను నవంబరు 11:—ఈజిప్టును సముద్రమున వైనిక నొకను శత్రుజలాంతర్గమి టార్పెడోలో కొట్టినపుడు వైనిక నొకవైని 86 గురు ఆంగ్లేపచారికలుండిరి. వారిలో 10 మంది మునిగిపోయిరి. పరాసువారి నొకలు వారిని కాపాడుటకు రాగానే యిరువురును కాపాడుట అని ఉపచారిక లందరు శక్తిగ్రహముగ నుడివిరి పరాసువారి క్రూరు కెప్టాను చెప్పెను.

ఒక నొకను జలాంతర్గమి తలపడుట.
లండను నవంబరు 10:—ఆంగ్ల దేశమునుండి వెళ్లుచున్న మెస్సినాను అను నొకమై నుద్య భరాసముదమున శత్రు జలాంతర్గమి ఫిరంగుల కాల్పిడి నొక ముగ్ధిరముగ నొకా శ్రమమును చేరినది కాని నొకలోని చారిలో 28 గురు మాడు తెరి ర్ని మందిక గాయముల తగిలినవి 80 మంది కనుమరుగైతరు అని యుద్ధ కార్యములు మాడు ప్రకటించిరి

ప్రస్తు

ఫిరంగియుద్ధము.
లండను నవంబరు 11:— పారిసు- లూస్, సాచెజ్ భాగములందు ఫిరంగిపు గొంగులుయరువకు జరిగెను. మందుగల నుల్లెమున వైనికులచాల జిల్లాలలో శత్రువులనుంచెను ధ్వంస ముజేసియు కందకముల గూలదోసియు చక్కగ కార్యమును నడపిరి. ధ్వంసముగావించిన వెలకకందకములను మొదలైనవద్ద వున మాకరిమించితిమని ప్రకటించబడెను.

పరాసునుంత్రి గ్రీసుకు వెళ్లుట.
లండను నవంబరు 12:— పారిసు- టెన్సిస్కోషికు చుంత్రి చాల ముఖ్యులకు పనిపాడ గ్రీసు దేశమునకు వెళ్లిరి గ్రీసు దేశమునందలి రాజనీతిజ్ఞులంద టీయనకు స్నేహితులుగాన నీతని పోక చాల ముఖ్యమైనదని తలచుచున్నారు.

పరాసునుంత్రి సెల్వోనికాకు వెళ్లుట
లండను నవంబరు 12:— పేరీస్- పరాసువైనికుల పరిక్షించుమిత్తము డెస్సాస్కోషికుంత్రిగాకు నిన్న రాత్రి సెల్వోనికాకు బయలుదేరిరి.

గుమ్మా

రీగాలో రుమ్మావారి కార్యనిర్వహణము.
లండను నవంబరు 11:—వెట్రోగ్రాదు-రీగాకు పడను టను ఆగ్నేయమునకు దుమ్మావారు గావించుచున్న కార్యములు జయప్రథముగ జరుగుచున్నవి. రీగా సింధుకాఖిలోనున్న రుమ్మా వారి యుద్ధపు బోవలు జర్మనీయుల నిల్వ వైనికుల వైని ఫిరంగుల బ్రయోగించి గొర్రెలవలె చెల్లచెదరు జేసెను

కోల్చి యుద్ధము.
లండను నవంబరు 12:— వెట్రోగ్రాదు- కోల్చి కు త్తమున జరిగిన యుద్ధమునందు మొత్తముపాడ 8571 మంది వైనికుల రుమ్మావారు పట్టిరి యిటీల దెలియచున్నదని ప్రకటించబడెను.

మంత్రిత్వమునకు రాజీనామా నొసంగుట.
లండను నవంబరు 11:—వెట్రోగ్రాదు-రాకపోలను గనువించు మంత్రి యస్, రుఖాఫ్ గారు తమ ఉద్యోగమునకు రాజీనామా నొసగిరి

ఇటలీ

ఆస్ట్రీయావారు పారిపోవుట.
లూహోరు నవంబరు 12:—లండను నవంబరు 11:—ఎక్స్సెంజికంపెన్ జి నీ వా వి లే ఖ రి యి ట్లు ది బ్బు చున్నాడు. వాల్సీనియావద్ద వి శేష న వ్వు ము క లు గు ట కలన లట్లెట్లు దుబ్బో క్రిమెనెట్టి ముఖమునుండి కె ను క ట బోవుటకు సిద్ధముగ నున్నది లెంబర్లుకుండి తంతుకచ్చుచున్నదని నీ॥ మి॥ గె తెలుసకు తంతుకచ్చెను.

ఆయుధ సామగ్రిల కొరత యంత్రాల నిర్మాణము:-
భావనగల మహారాజుగారు తమ యంత్రాలను నామోద
నిర్మాణమున కొనసగిరి.

ఒక కబు ఇంజనీర్లయితో:- సింధు పోలీసు శాఖకు
చేరిన ఘన ఇంజనీర్ల ఆదేశమును 18 నెలలు కలిగి
విధింపబడినది.

వ్యాసరావు స్వామిలవాడు:- వ్యాసరావు స్వామిల
వాడు సివిల్ ఇంజనీరు సంబంధమున స్వయంశాసనముగా కొత్తకుర్రా
కర్మరేఖని మొనూరుదొరతనమువారు తీర్చివేసిరి.

ఒక విద్యార్థికి నిర్బంధవాసము:- కాళీ హిందూ
కాలేజీ విద్యార్థి యగు సురేశ్ చంద్ర భట్టాచారి కామ్యును
చేరున నున్న జోలములో నిర్బంధవాసము విధింపబడినది.

పురుచ్చోరాజ్యంకసభ:- ఈసభ ఈనెల ౧౦-న
తేదీ పురుచ్చోరాజ్య సమావేశమయినది. పురుచ్చోరాజ్య ౨౫౦౦౦
ప్రాంతమును యాధ్యక్షికి ౫౦౦౦ ప్రాంతము నిర్బంధపరచినది
పరామర్శనగునగున కొరగా సభనా రంగీకరించిరి.

లాహోరుకు ప్రత్యేకము:- ఈనెల ౧౨-న తేదీ మరల
విచారణ జరిగినది. ఆ ప్రాంతము మూలసింగు సాక్ష్యమును బట్టి
మరలసింగు ధృవపరిచెను. గ్రంథిగొడుగు సాధుసింగు మూలా
సింగును ఆచారసింగును సాక్ష్యమిచ్చిరి.

స్వామిస్థాన తీర్మానము:- ఈనెల ౧౨-న తేదీ
మేజిస్ట్రేటుగారు నొక పోలీసు అసిస్టెంటు సర్జను సరిగా
సాక్ష్యమిచ్చులేదని స్వామిస్థాన తీర్మానము చేసి
బడినది. పోలీసువారు రాజును కొట్టివేసిరి.

రాజ్ కుమారులకు ఆంగ్ల శిక్ష:- ఈనెల ౧౨-న తేదీ
కరాచీలోని వర్తకశాఖవారు తక్కిన పట్టణములలోని శాఖల
కన్నీటికి వారితనమువారు తమ సంఘమును ఆంగ్ల శిక్ష వర్తక
సంఘముని స్థిరపరచినది ప్రకటించిరి.

వజీరు ముస్సేనుగారి రాక:- బొంబాయిలో మహా
మృదీనుమహాసభను జరుపు విషయమును నేర్పాటుచేయు
టకు కాంగ్రెసు వజీరు ముస్సేనుగారు ఈనెల 12-న తేదీ
బొంబాయికి వచ్చిరి.

కరాచీ దొంగలను పట్టుకొనుట:- బొంబాయిలో
దొంగతనము చేసిన 4 గురు పరాసులలో తక్కినవారి నిర్బంధ
గూడ ప్రజలు పట్టుకొని పోలీసువారి కప్పగించిరి. తక్కిన
దొంగలను త్వరలోనే దొరికెదరు.

వాచాగారి కాశ్యోన సంఘాధ్యక్షుల నొసంగుట:-
ఈనెల 12-న తేదీ సాయంకాలమున మహారాష్ట్ర ప్రాంతమున
వాచాగారిని దేశీయమహాసభ సభాధ్యక్ష సంఘాధ్యక్షునిగా
సంఘమువారు నియోజించిరి.

సర్ ఫిరోజీషా మహారాజుగారు:- ఈనెల ౧౨-న తేదీ
సాయంకాలము పూర్వపుర సామంతసంఘమువారు సభచేసి
మహారాష్ట్ర మరణమునకు సానుభూతిని తెలిపిరి. ఆగ్రహ
లకు హామీవారములు ఆస్తిగారును ముఖ్యమంత్రివారును
ఖండల్ సర్దుగారును మహారాష్ట్ర గవర్నరుగారును సుపర్య
సిరిరి.

లాహోరులో మోహరంపండుగ:- మంగళవారము
నాడు రాత్రి చంద్రవర్ణమైంది. బుధవారమునండియు మొ
హరంపండుగ ప్రారంభమైనది. ౧౫ మొదలు ౧౮ వరకును
శలవలయునుండి ౧౫ వ తేదీగూడ చాలముఖ్యమైనపండుగ
గాన నానాడుగూడ నెలవిచ్చున పంజాబు దొరతనమువారిని
మహాస్మరణ ప్రమాణము కొరిరి.

ఒక యువపాఠ్యము:- పట్టుకొనుట:- నాకచోలియొ
ద్దనున్న గాంధర్వపురవాసియగు త్రిశక్తి మోహననేను ఆడు
నతడు ఈనెల 11-న తేదీ మహాస్వామి 2-30 గంటలవరకు
గోలాండో స్త్రీయగునండి చాంద్రాపుర తీర్పులో దిగుచుండ
గా పోలీసువారు పట్టుకొని చాంద్రాపుర మేజిస్ట్రేటుగారి
ఎదుట తెచ్చిరి. ఇతనిని క్షణముగ తీసికొని పోలీసువారు
విడుదలచేసినది. ఇతనికి యువపాఠ్యము

గామములు తగిలిన సిపాయిలకు గ్రామములు
కొట్టుట:- కొందరు సిపాయిలు యాధరంగమునండి వచ్చి
కరాచీ వైద్యశాలలో నున్నాడు. వీరికి గాయములు మానిన
పిమ్మట నొక వాడు ౧౦ మైళ్లదూరమున నున్న ఏటికి స్నాన
మున తేగిరి. అచట గాయములు వీరిని కొట్టిరి. ౬ గురి మిద
కేసు చేయబడి శిక్ష విధింపబడెను.

మొహరము ఊరేగింపు ఉత్సవము:- కలకత్తాలో
మొహరము ఉత్సవము ఊరేగింపు సమయమున నీరువలసినదని
మెక్కు దరఖాస్తును వచ్చినది. ఈ దరఖాస్తును విచారణ
చేయుటకు కమిషనరుగారు యిద్దరు డిప్యూటీ కమిషనర్లు
నియోగించిరి. ౪౦౦ మంది దరఖాస్తు దారులను ఊరేగింపు
ఉత్సవముల జరుపుకొన వచ్చునని ఆమోదముచేసినది.

బొంబాయిలో మహామృదీను సభ:- బంగళాము
చెన్నైలో ఢిల్లీ బర్మా పశ్చిమోత్తర పరగణాల ప్రతినిధులు
బొంబాయిలో సభచేయవలె ననిరి. పంజాబు బొంబాయి
వారిలో హెచ్చుమంది కూడదనిరి. పంజాబు పరగణా
వేయవలసిన హెచ్చుమంది చేయవలె ననిరి. గౌరవకార్య
ద్య వజీరు ముస్సేనుగారు ఈనెల ౧౧-న తేదీ సాయంకా
లము లక్నోలో బహుమతి బొంబాయికి వెళ్ళిరి.

గిరి మెంటుకూలీలు:- ఇండియా దొరతనమువారు
ఇండియానుండి గిరి మెంటుకూలీలను వివరముగా తెలియలేదు
గాని ఫలవంతమునట్టి శిఖరము ప్రాంతమునందని మాత్రము తెలి
యవచ్చును. ప్రస్తుతవిధానము సాగించుట యా తీసివేయుట
యొందున నవియే ముఖ్యములగు ప్రశ్నలు. తీసివేయవలసినదని
యే ఇండియా దొరతనమువారు మానించిరి. ఇండియా ప్రతి
గారి భార మారము నునీయున్నది.

బి. ఎ. మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలలో పాస్ అవుతున్న
ట:- కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున బి. ఎ. మెట్రిక్యులేషను
పరీక్షలలో విద్యార్థులు వెక్కిరింపు పాస్ అవుతున్న కారణము
రయవలయునని డాక్టరు వాట్సనుగారికి తీర్మానమును సినీ
టుసభలో ప్రవేశపెట్టిరి. వచ్చేనెల 4-న తేదీ జరుగబోవు
సినీటుసభలో నీ వైతిర్యాసము చర్చింపబడును. ఈవిషయ
మున అభిప్రాయభేదములు బలముగ నున్నవి. అన్నాడే సవరణ
నోటీసులు తప్పకుండా వుండునున్నవి.

శ్రీ వెల్లింగ్టన్ ప్రభుత్వగారి పక్షపాదము:- ప్రభుదంప
తులు ఈనెల 11-న తేదీ మహావైశ్యరమునండి బయలుదేరి
పూజాపాత్రలలో అచట కొద్దిసేపుండి వాదార్థియును స్వేషనుకు
వై ప్రత్యేకపు రైలుబండి నెక్కి వెళ్ళాడునువెళ్ళిరి. ఈనెల
12-న తేదీ యాదవుమున కచటికిచేరి మోటారుబండిమీద
ధార్యాపాత్రవెళ్ళిరి. మరల నేను సాయంకాలము రైలుబండి
మీద బయలుదేరుదురు వారు మైసూరు సుసామునందలి
మహారావుకు గర్హస్థానలసాతమును చూచెదరు.

తెలంగాణ సర్ వెలంపైరుచిరలు గారు:- తెలంగాణ
కొన్ని నోజులనుండి సింహగడమున నున్నాడు. గాన నాయన
దగ్గరకు వెళ్ళుట కనకాళముగలేను. సర్ వెలంపైరు చిరలుగా
రికి నోటీసు ఇచ్చితిమి మాత్రమే తెలియగారి స్వామివారును
లండనుండి తొలివార్తనంపిరి తెలంగాణ బంధువులు
తెలిసిరి. మూడువారముల గడువులోపల ఇండియా ఆగ్రెస్సు
అనుగ్రంధమునందలి ప్రాంతము మొత్తమును చిరాబుగా
రంగీకరించనేలేదో జవాబే చూపలేదో తెలంగాణ స్వామి
వారును స్పష్టముగ తెలుపలేదు.

లాహోరు రెండవ కుట్ర:- ఈ కేసులో ఆగ్రెస్సు
కుటుమారులను సింగును సంయోగిద్వారము విచారణచేసి
ఆతనికి రెండు సంవత్సరములు నేరలోనుండి పారిపోయి
నందుకు కఠినశిక్ష విధించిరి. ఇతడు ఆఫ్ఘానిస్తాన్ వాజూల
మును ధృవ పరచెను. ఆగ్రెస్సు దళము లాసి
వారికిని గాఢము సంఘము వారికిని సంబంధము కల
దనియు పటాలమున విప్లవభావము కలిగినదనియును కుట్రసం
ఘమువారి ఆలోచనలను విధానములను ఈతడుచెప్పెను ఇత
నిని క్రానువరీక్షచేసిరి. బలవంతసింగును మరయొక యాగ్రెస్సుకు
విదేశముల కేగి సాంఘముండి నివాసమున నున్న గువారో
నీ దేశమునకు వచ్చెను మొదటి లాహోరు కేసులో నిలికిని
ఇతని దాయాది కృపాలసింగునకును శిక్ష విధింపబడినది. ఇతడు
ముద్దాయిల నందరిని పోల్చెను. ఇతడు విషయముల నన్నిటిని
ధృవపరచెను.

తునిజియా దాడి:- శ్రీ రాజా వత్స గారు వేంకట
సుధద్రీయ్య జమీందార్ గారు కాళీ ప్రియాగ మొదలైన
యాత్రలకు నేనియకొనిగడది 6-వ తారీఖున తునిజియా
కు. 6 వ తారీఖుమొదలు తొమ్మిదవ తారీఖువరకు గొప్ప
యుత్సవములు సంతోషము చేయించిరి. ఆదివారము గొ
ప్పసుధద్రీయ్య సోమనాథశాస్త్రిగారు చర్మా వేంకటరావుగారు
హైస్కూలు మేష్టరు వనమయ్యగారు మొదలగు గొప్ప
వాళ్లందరు శ్రీరాజగిరి దగ్గరనుపవాసములు ఇచ్చివారు
గర్వానుగ్రూలుమేష్టరు గృహకణములు బొర్రాపుగాక అగ్ర
తముగా మాజిహక్కుచేసిరి. అని యొకపురవాసి వ్రాయ
చున్నాడు.

బొంబాయిలో రెండు రక్షక సేనా ప్రతిష్ఠాపనము:-
ఎవ్వరైనా చక్రవర్తి ప్రామిక్ గృహమునందును బలి నుంబూరు
పటు పాత్రలయందును శ్రీ వెల్లింగ్టన్ ప్రభు దంపతులు
కార్య ప్రారంభోత్సవములు కారించెదరు. మొదటిసారిలో
నిరాధారులైన పాశ్చాత్యులకు తావి సుగంధము. చిత్తుకాగి
తమును పోషించేయుటకు వేరవరములు వారిని చక్క
పరచి శ్రీరాజగిరి కార్యములచేయుటకు తగినట్లు సిద్ధముచేయు
నచట ముఖ్యముగా చేయుటకును కొంతకాల మిచట పనిచేసిన
పిమ్మట వారికి స్వాస్థ్యనోపాయములు చూపబడును. ఆరారాధుల
తెగలోని వారిలో చెరసాలలగునండి నడబడిన వారికిని
పిల్లలకు పట్టుపాత్రలలో పని నేర్పబడును.

ఆస్థములేక శిశువాగ్ని చేయుట:- నడియాలో ౧౮
సంవత్సరముల వయసుగల ముచ్చిచారిపకును తనవిడ్డను చంపి
తన్ను చంపుకొన ప్రయత్నించినదని పోలీసువారు కేసుచేసిరి.
నడియాజిల్లా జడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయి నేరము
నొప్పుకొనెను నాభర్త వ్యాధిపీడితుడై పడియున్నాడు 4
దివసాలకుండి తిండి లేదు ఆకలిబాధ యర్భరమైనదిగాన
1 1/2 వత్సరముల ప్రాయముగల శిశువును చంపి నేను చావ
నిశ్చయించితిని ఆమె చెప్పిందిగాని గాయములు ప్రాణహాని
కరములుకావు కనికరమున నాపూటకు మాత్రమే ఆమెకు
జడ్జిగారు కారాగృహవాసము విధించిరి అచట కఠిన్ బాధ
ఎంత హెచ్చుగా నున్నదో దీనివలననే తెలియగలదు.

ముఖ్య స్వామిస్థానములందలి స్వామివారు:-
మదరాసునందును కలకత్తానందును గల ముఖ్య స్వామిస్థాన
ములందు తత్కాలమునకు కొందరి స్వామివక్త్రులను నియోగిం
చుటవలసి ఆ స్వామిస్థానములందు గల పని యెట్టిది తగిన
దనుకొనను కాని వృద్ధి కాలేను. పొట్నాయుండి నూతనముగ
నొక ముఖ్య స్వామిస్థానమును స్థాపించుటవలన కలకత్తావారి
భారము తగ్గును. తనకుబడి మున్న పని చాలభాగము సునత్స
రాంతములోగ తగ్గునని మదరాసులోని స్వామివక్త్రుల యభి
ప్రాయము. తత్కాల నియోగములవలన కలుగు నిబ్బంధుల
నేనెరుగుదును కాని తత్కాలమునందు పని యెక్కువగునును
టచే నిరముగ మద్యోగమున నుండువారి సంఖ్య హెచ్చిం
చుట యునుమలమై:పరు గాదని చాంబర్లెస్ గారు మాకోకల్లం
స్త్రాంటు గారికి బయలుపెట్టిరి.

కూరూరు కేసు

ఈనెల ౧౨-న తేదీ మహాస్వామి ౨.3౦ గంటలవరకు
రంగసామిమీదను న్యాయమొన దొరసామిమీదను నేరములు
మోసిరి.

1. మోదెరును మేరీ రేలేకు కుయులు రేలే సహా
మునుమీద ౧౧-౧౧-౧౧-౧౧-౧౧ ఇంటినుండి ఆమె మాంధం
గముచేయు నద్దేశముతో నామె బలవంతపెట్టు తిలంపుతో
తెగిరినెలిరి. ఆమెకు మాంధంగము కలిగినది గాన ౧౦-౩-౬౬
సెక్షనుల ప్రకారములకు చేసిరి.

2. మాంధంగమును రంగసామి చేసెను. అందులకు
న్యాయమొన దొరసామి మద్యకు చేసెను. కాన రంగసామి 376-
109 సెక్షనుల ప్రకారమును నీమెను దొరసామి 376 క్షే
ప్రకారమును నేరములను చేసిరి.

3. ఆగ్రెస్సు నెలకొన మొదలు 8-9-15 వరకును మేరీ
రేలే మునికి పట్టుకొని ఆమె అక్కకుగాని పోలీసువారికిగాని తెలి
యనంకునట్లు నీమెను దొరసామి ఆమెను నిరోధించి 376-వ
సెక్షను ప్రకారము నేరము చేసినది. ఈనేరములన్నియు నెను
న్యాయమొన దొరసామి విచారణచేయుట కప్పుడు ఆమె మేజిస్ట్రేటు
గారు నేరస్థాపనచేసిరి. కొద్దికు చాలమంది స్త్రీలును పురుషు
లను వచ్చిరి.

THE GREAT WAR.

Compulsory Service for Unmarried Men Likely.

EVACUATION OF BELGRADE: GREAT SERBIAN MISERY.

Greek Chamber Dissolved: Elections on 19th December.

GREAT RUSSIAN PRESSURE: GERMANS DRIVEN BACK.

COONNOOR ABDUCTION CASE: ACCUSED COMMITTED TO COIMBATORE SESSIONS.

[Reuter's Agency.]

CREAT BRITAIN.

**Compulsory Service.
A Definite Announcement.**

LONDON, November 12. Lord Derby has been authorised by Mr. Asquith to state definitely that if sufficient young men not indispensable to business of national importance do not volunteer before November 30th, Government will after that take steps to redeem Mr. Asquith's pledge made to the House of Commons on November 2nd, that in that event compulsory means will be taken before married men will be required to fulfil engagement to serve.

**The Antwerp Expedition.
Statement by Mr. Asquith.**

LONDON, November 12. In the House of Commons at question time Mr. Asquith said that papers could not be laid regarding the Antwerp expedition during the continuance of the war. He added that Mr. Churchill might treat with indifference any allegation against him. He had a good record and would be amply justified when the full story was told.

Another British Steamer Sunk.

LONDON, November 12. The British steamer "Caria" has been sunk.

British Aircraft.

A Statement by Mr. Balfour.

LONDON, November 12. In the House of Commons Mr. Balfour said that experts were not as yet convinced that Zeppelins were the most desirable form of aircraft, but many airships were being built for scouting purposes. The naval flying wing was increasing as fast as possible. The defences of London against Zeppelins should be largely coastal. Both gun and air defences were improving daily.

**The Situation on the Western Theatre.
Mr. John Buchanan's View.**

LAHORE, November 12. LONDON, November 11th. - Mr. John Buchanan, addressing a meeting in London, said it was untrue to say that the great attack in the west was a failure. The movement was continuing, and sooner or later would come the next blow and the next until the German defence broke. ("C. and M. Gazette's" cable.)

The New British Aeroplanes.

LONDON, November 11th. - A party of journalists, all foreign, has been permitted to inspect the new British aeroplanes and aircraft factories. One writes: - A biplane fitted with a gun of marvellous precision drops bombs more than twice the weight of Zeppelin bombs. It is remarkably stable in all winds, and climbs nearly 1,000 feet a minute. ("C. and M. Gazette's" cable.)

Transport Attacked by Submarine.

LONDON, November 12. The war office announces that the outward bound transport "Mexican" was attacked by the gunfire of an enemy submarine in the Mediterranean. She reached the harbour safely but the following casualties occurred: - twenty three killed, thirty missing, and fifty wounded.

**British Nurses' Bravery.
Their Patriotism Praised.**

LONDON, November 12. The Captain of a French Cruiser tells the story of British devotion to the flag when a transport was torpedoed in the Aegean. There were thirty six British nurses on board of whom ten were drowned. When the French rescuing boats arrived the nurses with one accord shouted "fighting men first."

Death of Lord Vernon.

LONDON, November 12. Lord Vernon, Captain in the Yeomanry, has died at Malta of dysentery.

A Transport Torpedoed.

LONDON, November 12. The War Office announces that the transport "Southland" from Alexandria has been torpedoed in the Aegean sea but she reached Mudros the same day. The casualties were nine killed two injured and twenty two missing and believed drowned.

FRANCE

A French Minister on a Mission to Greece.

LONDON, November 12. PARIS. - M. Denys Cochin, Minister without portfolio is going on a special mission to Greece. The visit is regarded as important as he is an intimate friend of the leading Greek statesmen.

**Active Cannonading.
Successful Work of French Miners.**

LONDON, November 12. PARIS. - A communique says: - There was particularly active cannonading in the Loos and Souchez sectors. Our miners obtained excellent results in several districts, wrecking the enemy galleries and damaging trenches, one of which at Les Eparges we occupied.

French General to Return to Front.

LONDON, November 12. General Marchand has completely recovered and will shortly return to the front.

Latest French Bulletin.

LONDON, November 12. PARIS. - A Communique reports reciprocal bombardment in the sectors of Loos and Fosse De Calonne. The French artillery silenced the enemy batteries in the region of Bus Artois. There was a successful mine fighting on the remainder of the front.

RUSSIA.

**Russian Operations in Riga.
Developing Most Successfully.**

LONDON, November 12. PETROGRAD. - The Russian operations westward and south-eastward of Riga are developing most successfully. Russian warships in the Gulf of Riga shelled the German reservists, scattering them like sheep.

**The Action Near Kolki.
Prisoners Taken by Russians.**

LONDON, November 12. PETROGRAD. - A communique says that supplementary reports show that the Russians captured altogether 3,571 prisoners in the action north of Kolki.

Austrian Retreat

LAHORE, November 12. LONDON, November 11. - The Exchange's Geneva correspondent says: - A telegram from Lemberg states that the Austrian retreat from the whole of the Lutsk-Dubno-Kremenetz line is imminent, owing to the enormous losses suffered at Volhynia. ("C. and M. Gazette's" cable.)

A Minister's Resignation.

LONDON, November 12. PETROGRAD. - M. Roukhoff, Minister of Communications, has resigned.

**Great Russian Pressure.
Germans Driven Back.**

LONDON, November 12. Telegrams from Petrograd state that the Russian pressure on the Germans in the north has brought them well west of Mitau, where apparently the most important flank movement is developing against the German positions. The Russians are also firmly established south of Lake Sventen and west of Dvinsk, where the Germans are at present quiescent. Altogether, the Germans have lost 73 miles of ground on the Riga-Dvinsk front since the 4th instant, the Russians occupying 20 villages. The steady advance of the Russians in Courland and striking successes in Volhynia are preventing the removal of German troops to Serbia.

Thousands of German Prisoners.

General Ivanoff's Armies in Volhynia during the last ten weeks have captured 125,000 prisoners. The country offers the greatest scope for ingenious tactics consisting of bog, forest, hills and rising sandy swamps, only traversable by causeways of timber and paths between villages.

GREECE.

**THE GREEK CHAMBER.
Dissolution Decided on.**

LONDON, November 12. ATHENS. - It is stated in Government circles that dissolution has been decided on.

TELEGRAMS.

Reuter telegraphs from Athens that the Chamber has been dissolved. The elections will take place on 19th December.

French Minister's Visit to Salonika.

LONDON, November 12. PARIS. - Ministers Denys Cochin left last night for Salonika to visit the French troops.

The Greek Budget.

LONDON, November 12. A Salonika telegram says that the Greek budget for 1915 will show a deficit of 143,000,000 pounds.

ITALY.

**The Ancona Disaster.
Seven Life Boats Missing.**

LONDON, November 12. PARIS. - A telegram from Cape Bon, Tunis, states that the "Ancona" was steaming slowly, sounding her siren in a dense fog at noon on Monday, when she noticed two submarines flying Austrian flags, one three hundred feet long and carrying two guns. The other barred the way of the "Ancona" which attempted to escape, but stopped immediately she was struck.

The eighth boat had just been launched when the liner dived bows first. The passengers and crew who were crowding on the afterdeck were engulfed.

Eight boats rowed southwards in company, and sighted at six in the evening a vessel showing no lights. They signalled to her by flares and the vessel approached but disappeared on seeing the submarines which were following. Then the boats separated. One with twenty six on board reached the coast of Tunis at nine on Tuesday morning. Her commander was of opinion that the other boats with two hundred and forty on board were lost. Another boat with twenty eight persons was picked up on Wednesday morning at the island of Zembra. Some survivors state that the submarines were flying the German flag when first sighted.

**British Survivor's Story.
Passengers Panic Stricken.**

LONDON, November 12. MALTA. - A British survivor of the "Ancona" states that the ship left Naples on Saturday evening and proceeded to Messina where she embarked one hundred and thirty emigrants mostly Greeks, the majority of whom were children. There were also many women among them. The vessel left Messina at five o'clock on Sunday afternoon. The Captain had been warned of the presence of enemy submarines and took all precautions. At one o'clock on Monday afternoon a submarine was sighted at a great distance. She came to the surface and proceeded at full speed towards the "Ancona" firing a shot across her bows which caused a panic among the passengers. The submarine continued shelling while gaining rapidly upon the steamer. A shot destroyed the charthouse, and the engines were then stopped. The submarine came alongside, and the passengers were told that a few minutes would be given them to abandon the ship. Pandemonium ensued. All the passenger appeared to have lost their heads. The submarine, which had withdrawn a little distance, continued to fire around the vessel, and there was a rush for the boats. Many of them were overturned, and their occupants drowned.

The Missing Americans.

It is stated in New York that the Americans on the "Ancona" were mostly Jews returning from Palestine.

American Press Horrified.

New York papers are horrified at the slaughter of innocents on the "Ancona," and some comment scathingly on President Wilson's diplomatic victory.

The "New York Herald" asserts that the tide of popular wrath is rising, and there is a limit to public, if not to official opinion.

**Enemy Attack Repulsed.
The Italian Advance.**

LONDON, November 12. ROME. - A communique says: - The enemy's attack in the Campese valley, supported by numerous guns hauled to adjacent peaks, was repulsed. We continued vigorous pressure against the mountainous ridge of Cordevole and began to advance in the Plava sector of Isonzo and northwest of Gorizia. Persistent fog and rain is converting numerous ravines into torrents and has hampered operations on Carbo, but the Italians have stormed a number of entrenchments southwest of San Martino.

SERBIA

**Misery in Serbia.
Pitiful Story of Refugees from Belgrade.**

LONDON, November 12. A Finchely municipal engineer named Mr. Jenkins, who went to Serbia in April volunteering for the sanitary work in the British hospitals, gives thrilling descriptions of Serbian misery. When Belgrade was evacuated, crowds trudged southwards on roads two feet deep in sticky mud. Rain and sleet were falling pitilessly. Women took off their shoes and stockings and walked in the mud to their knees, many carrying babies and leading children. These and old men were mixed inextricably with cattle, sheep and pigs. Sometimes the procession came to a hopeless deadlock crowding together in the mud. There was no sign of panic, simply stolid hopeless resignation. Thus they trudged for days; many not knowing whither they were going. They seemed more afraid of the Bulgars than of the Austrians. The writer could not say how they were fed, as there were few inns and they were foodless. Many children died, and their bodies were left by the roadside.

**The Katchanik Gorge.
General Boiovitich's Gallant Fight.**

LONDON, November 12. Telegram from Salonika dwell on the importance of the Serbian possession of the gorge of Katchanik, north of

prevents the Bulgarian invasion to the plan of Kossovo. General Uskitch's Army defending the gorge was compelled to retreat, abandoning important position at Prishtina, and started for Mitrovitz, but General Boiovitch was reinforced by the two Regiments from the Morava Division and the two from the Drina River, which arrived by forced marches from Old Serbia. He counter-attacked the Bulgarians with extraordinary violence, and reconquered the greater part of the gorge.

British Troops in Serbia.

The British lost 15 killed and wounded in their first fight with the Bulgarians near Doiran on Saturday.

A Way to Monastir.

British and French Officers inspected the road from the Adriatic port of Santiquaranta through Delyino and Lescovitch and Koritz to Monastir, and found it suitable for the passage of food and troops.

French Occupation of Kuprulu.

Apparently the report of the French occupation of Kuprulu is premature.

RUMANIA.

Attitude of Rumania and Greece.

ALLIES' NORTHWARD MARCH DISAPPROVED.

Russia's Help Indispensable.

LONDON, November 12.

A telegram from Bukharest sums up the attitude of Rumania and Greece as watching each other intently but neither is willing to take the initiative in the challenging Central Powers. Military opinion in Rumania disapproves of the northward march of the Allies from Salonika considering the concentration of forces further east essential. It regards as indispensable that Russia should send two hundred thousand troops to co-operate with the British and the French forces either disembarking them on the Black Sea or sending them via Reni on the Bessarabian frontier. Such a step would probably determine the adhesion of Rumania and Greece to the Entente.

BULGARIA.

Albanian Prince in Bulgarian Camp.

LONDON, November 12.

ROME.—A telegram states that the Prince of Wied (whom the Powers selected Ruler of Albania after the Balkan War) is at the Bulgarian headquarters. This is regarded as proof of Bulgaria's intentions towards Albania.

Fighting Between French and Bulgarians.

Bulgarians Ask for Truce.

LONDON, November 12.

A message from Salonika, dated Wednesday evening says that fighting on a large scale had been proceeding since the previous day between the French and the Bulgarians between Gradske and Kuprulu. The Bulgarians asked for a truce of five hours to bury their dead and collect the wounded, but only two hours were granted.

Serbian Offensive Against Bulgarians.

Flight of Bulgarians.

LAHORE, November 12.

LONDON, November 11th.—The "Corriere Della Sera" Mitrovitz correspondent says, according to news reaching Prishtina, the Serbians, reinforced along their favourable positions at Katchanik, are now pursuing the Bulgarians eastward. It is believed that the Bulgarians will be compelled to abandon Uskub, Scoobos and Monastir.

The Germans at Belgrade are confiscating all copper. The Bulgarians have seized an important mine at Borski. ("C. and M. Gazette's" cable).

MEXICO.

British Search a Neutral Steamer.

At Progreso Mexico.

LONDON, November 12.

WASHINGTON.—The American Consul at Progreso Mexico reports that a British naval party boarded and searched the steamer "Zealandia" lying in harbour there. He says that a British warship remains off the harbour with a view to seizing the "Zealandia" if she attempts to sail. It was rumoured, when the "Zealandia" left Pensacola that the crew consisted principally of Germans and included interned Germans who had broken their parole and escaped from Newport News. The "Zealandia" carries much resin and copper.

No Violation of International Law.

LONDON, November 12.

WASHINGTON.—It is authoritatively stated that International Law was not violated by the British in the search of the "Zealandia," which was outside the territorial limit. There was reason to believe that she was bound for Sweden with cargo destined for Germany.

GERMANY.

Belgians Executed.

For Communicating News to Enemy.

LONDON, November 12.

AMSTERDAM.—Three Belgians have been executed and the fourth sentenced to twelve years penal servitude for communicating to the enemy the movement of troops.

UNITED STATES.

Fires in Munitions Factories.

German Treachery Suspected.

LONDON, November 12.

NEW YORK.—The occurrence of four big fires within twenty four hours in Munition factories has led to an official investigation with a view to the possibility of a German plot.

EXCHANGE BETWEEN GREAT BRITAIN AND U. S. A.

The International Committee.

LONDON, November 12.

NEW YORK.—The International Committee of Bankers organised to regulate exchange between Great Britain and the United States consists of Lord Gunliffe, Sir Edward H. Holden, Sir Felix Schuster and nine American representatives. The plan contemplates an initial loan of at least fifty million dollars, to which American Banks will be invited to subscribe. The proceeds will be used chiefly against acceptances of cotton and grain bills.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 12.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State:—

LONDON, November 11th.—The French have recaptured Neles. The British are in strong occupation of Derran to the extreme southeast of Serbia. The Austro-Germans advanced slightly, but the Serbian army maintains cohesion.

The Russians consolidated themselves near Kemmen, west of Riga and occupied Odeng. Fighting near Jacobstadi and Dvinsk is less desperate. To the west of the river Styr, south of the railway Kovel-Sarny, the Russians broke the enemy lines, occupied Budka and the forest north and south, captured 50 officials and 2,000 men. On the river Okonka the Russians captured part of the enemy trenches.

Sir John French reports activity by our aircraft. The French report two successive violent assaults at Tahure Hill. The first the French stopped by curtain fire. The second after getting into trenches at one point the enemy was objected by immediate counter-attack.

The Italians continue successful offensive at Upper Cordevola. Artillery action continues on Isonzo. A submarine flying the Austrian colours but believed to be German sank an Italian liner "Ancona" sailing to New York from the south of Sardinia. Over 200 lives were lost. The outward bound British transport "American" was attacked by gun fire from an enemy submarine in the Mediterranean. 23 were killed 30 are missing and 50 wounded. The ship reached the Harbour.

Workshops Offered for Munitions Work.

DELHI, November 12.

His Highness the Maharaja of Bhavnagar has generously placed his railway workshops at the disposal of Government for munition works in connection with the war. The offer has been gratefully accepted.

Crop Telegrams.

DELHI, November 12.

Crop telegrams for the week ending 6th November show no material change in the agricultural outlook. Distress in Singbham district is decreasing. Rain is badly needed for a greater part of western India. Prices of wheat are: Lahore 8½, Ambala 8½, Bawalpindi and Lyalpur 9 seers per rupee. In Bombay presidency prices have slightly fallen in the Deccan and steady elsewhere.

The Indentured Labour Despatch.

DELHI, November 12.

Although no further details about the Government of India's despatch on Indentured Labour are yet available it is understood to be a document of far reaching character. It covers the points raised in the report submitted last year by Messrs. McNeil and Chiman Lal after enquiring into the indentured labour conditions to the Crown and Dutch Colonies. This was circulated to all the Local Governments and their opinions are received in due course after careful consideration of the whole question. The issues narrowed down to 2 points, (a) whether the present system should be continued or (b) abolished. It is understood that the abolition has been urged by the Government of India and it is now for the Secretary of State to decide. His Excellency the Viceroy has taken great interest in this question and his name will ever be associated with the abolition of indentured labour in this country.

Rainfall.

SIMLA, November 12.

Rainfall has been practically general in the South Peninsula. Elsewhere it was dry. Conditions were slightly disturbed in the extreme north where cloud reappeared. The Principal amounts are:—Tinnevely and Ouddalore 3 inches, Pamban, Madura 2, Madras 2½. No important change is forecasted.

CALCUTTA.

A Starving Mother's Crime.

CALCUTTA, November 12.

Mr. Menair, District Judge of Nadia, has just disposed of a case which throws light on the acuteness of distress now prevailing in the district. The accused, who is a young Moochi woman of 18, stood charged with attempting to murder her infant son, aged 1½ years, and trying to commit suicide. She admitted the offence and said that for four days she had no food, her husband, the only bread winner of the family, being ill. Unable to suffer any longer she intended to kill herself after killing her son. The cut on the throat of her son as well as on her back did not prove very serious, and so they recovered. Mr. Menair sentenced her to imprisonment till the rising of the Court.

Self-Government in India.

Press Comment.

CALCUTTA, November 12.

Referring to the joint note issued by Sir William Wedderburn and Sir Krishna Govind Gupta recommending the course of action that should be taken by the Indian leaders to promote self-Government in India the "Bengalee" says:—Of course no revolutionary change is wanted, but it must be real Self Government a genuine article not any sham or show, a real and potential voice exercised by the representatives of the people over legislation and administration and expenditure of public money, beginning with provincial autonomy, which indeed has been promised, it is only the beginning and foundation stone; and the superstructure has to be raised on it on the lines which have to be decided by the united voice and judgment of India. The note suggests the issue of a manifesto by the members of the Legislative Councils and the despatch of an Indian Deputation to England. This last point we have repeatedly urged. We are glad to find that it meets with the support of Sir William Wedderburn and Sir Krishna Govind Gupta. We fear that a manifesto signed by the members of the Legislative Councils will not suffice for in Bengal at least, and perhaps in other provinces there are eminent leaders of public opinion who are not members of the Legislative Councils. The proper procedure would, in our opinion, be for the national Congress and the Moslem League to decide upon a programme of reform at a joint session of the League and the Congress. Such a scheme of reform would have behind it the unanimous voice of India and have a significance and a weight, all its own. The meeting of the Congress and we hope of the League in Bombay during the next Christmas week will, we are confident, largely help to forward the accomplishment of this object.

BOMBAY.

Not Committed Into Mrs. Besant's Hands.

BOMBAY, November 13.

The "Indu Prakash" learns on reliable authority that a very prominent and distinguished moderate has sent from Calcutta a letter to his Bombay friends saying they they in Calcutta have by no means committed themselves into Mrs. Besant's hands.

Mr. Wazir Hussain's Arrival in Bombay.

BOMBAY, November 12.

In view of the decision to hold the next session of the All-India Moslem League in Bombay Mr. Wazir Hussain Honorary Secretary of the League, has arrived to-day to make the necessary arrangements.

THE MOSLEM LEAGUE SESSION.

Mr. Jinnah's Letter.

Let Us Close Up Our Ranks.

BOMBAY, November 13.

Appropos to the decision to hold the next session of the All-India Moslem League in Bombay Mr. M. A. Jinnah who was one among those opposed to the idea writes to the local dailies as follows:—Now that the Council of the All-India Moslem League has decided to hold the Session of the League in Bombay may I appeal to the Mahomedan leaders of the community in general to close our ranks? We are bound by our constitution. Reference for and obedience to that constitution and discipline are absolutely necessary qualities to enable us to say that we are fit to real political franchise, freedom and self-government. What will the success of the sessions of the League this year mean?

1. It will show the power of organisation, solidarity of Mussalman opinion and their true worth. This will entitle them to claim rights and privilege of a free people.

2. It will make our Hindu friends value us all the more and will make them feel more than ever that we are worthy of standing shoulder to shoulder with them for the cause of the motherland.

3. It will prove to British politicians and statesmen, to Parliament and the British Nation generally that we are not crying for the moon when we ask for self-government but that we are determined and are in earnest about it and that we shall pursue our course steadfastly and unitedly till the goal is realized. It will convince the Government here and in England and the British Empire at large that the Mahomedans of India notwithstanding their religious sentiments at this juncture of the greatest crisis that the Empire has to face, can show due control, restraint and moderation in their deliberation and can exercise judgment and pursue the course of which it is worthy of the highest statesmanship. In conclusion, I urge all Mahomedans to rally round the flag of the All-India Moslem League and as true patriots stand by its constitution and thus make the community feel proud of the only political organisation it possesses at present.

Lord Willingdon's Tour.

Another Report.

BOMBAY, November 12.

H. E. the Governor and Lady Willingdon left Mahabeshwar yesterday on tour through Southern Mahratta country which at this time of the year is a most delightful part of the presidency. They motored to Poona and after a brief stay there, continued by motor to Wathar apoint on the Southern Mahratta Railway, whence they travelled by special train to Belgaum. There were no official proceedings at this place which was reached early this morning. Their Excellencies and a small party of the staff proceeded to-day again by motor car to Dharwar. A brief stay was programmed for this place, after which Their Excellencies were again to take train this evening, the eventful destination of this portion of their tour being the beautiful Gersoppa falls in Mysore Territory.

Bulgarians Interned in Egypt.

BOMBAY, November 13.

The following are the extracts from a letter of the "Times of India's" Cairo correspondent

On the entry of Bulgaria into the War the General Officer Commanding in Egypt at once issued a proclamation requiring all Bulgarians under penalty of martial law to register themselves and they are now being gradually interned. Bulgarian arms have also been removed from the Consulate General and the consulates

TELEGRAMS.

of Bulgaria in Alexandria and Cairo. Curiously enough at the time neither the Bulgarian Consul-General nor Bulgarian Consul was in Egypt, the Vice-Consul having the charge of affairs. It has not yet been announced which of the three neutral Consul-Generals here (those of the United States, Spain and Switzerland) will take over Bulgarian interests but it will probably be the latter.

The Armenian Refugees.

The Armenian refugees have now ceased to arrive in Egypt temporarily at any rate but there are still between ten and twelve thousand camped near Port Said. Everything possible is being done for these poor people in their hour of misery and never perhaps has England shown the greatness of her generosity so well before.

People Help Police.

BOMBAY, November 12. In connection with the burglary in Bombay people rendered most material assistance to Bandra Police. Two of the Pathans who were at large have been arrested, so that in all four accused are at present securely under lock and key at Bandra police station. The rest are soon expected to follow suit.

Mr. Wacha Elected Chairman.
Of Congress Reception Committee.

BOMBAY, November 12. The Reception Committee of the Indian National Congress this evening elected Mr. Wacha as chairman in place of Sir Pherozeshaw Mehta.

Three Salvation Army Institutions in
Bombay.

To be Opened by the Governor.

BOMBAY, November 12. Lord and Lady Willingdon will conduct the opening ceremonies of King Edward Industrial Home and William Booth Memorial Silk School buildings on the 9th December. King Edward Industrial Home is for the accommodation of stranded Europeans. It provides home and industry for stranded men without pauperising them and after helping them on their feet, through a labour bureau they are enabled to go out to situations and earn honest living. The principal industry is collecting, sorting and pressing of waste paper for remanufacture. The Silk Schools are in connection with released prisoners and boys of criminal tendencies.

Mr. Tilak and Sir Valentine

POONA, November 12. Enquiries made with the relatives and friends of Mr. Tilak, who has been for some days past staying at Sinha-gad and is, therefore, not easily accessible, go to show that his Solicitors in London wired to him the bare fact of the process having been issued against Sir Valentine Chirol. The wire says nothing as to whether Sir Valentine Chirol refused to withdraw his allegations in his book entitled the "Indian Unrest" or whether he did or not send any reply to Mr. Tilak's Solicitors within the given period of three weeks.

BEHAR.

The Patna High Court.

BANKIPUR, November 13. The Bankipur "Express" learns on good authority that two or three days after the opening of the Patna High Court by the Viceroy on the 6th February regular work of the Patna High Court and sitting of Judges will begin. It is not a fact that the work will begin from March. All these will be officially announced after the 15th December when all the Patna High Court Judges will hold a Conference at Bankipur and finally settle all details. As regards a seventh Judge no appointment will be made for some time. Patna High Court will open and work with six Judges only including the Chief Justice, for the present.

Maharajah of Darbhanga.

BANKIPUR, November 13. The Maharajah of Darbhanga comes to Bankipur on the 14th and goes to Sonapur Fair on the 19th to preside over the Behar Sanatan Dharma Sammilan on the 20th and 21st and then leaves for up-country. The Maharajah Bahadur of Hathwa presides over the Dharma Sammilan after the Maharajah of Darbhanga leaves. All preparation for the Sammilan is ready.

Farewell Parties to Sir Charles Beyley.

The Maharajah Bahadur of Hathwa with the Dowager Maharani went to Ranchi on the 8th to see high officials. They will return to Bankipur to-day and give a farewell party to the retiring Lieut-Governor on the 15th. Civilians and planters and others from all over the province are invited. Parties, dinners and at homes are being given to the retiring Lieut-Governor. The Senior Civilian Dinner will be attended by Civilians from Beagal and other provinces.

PUNJAB.

Mohurrum at Lahore.

LAHORE, November 12. Owing to the Moon having been seen on the night of Tuesday last the Mohurrum began on Wednesday, and the Mehdis of Imam Qasim will be exhibited on Tuesday and the Duldul horse procession will take place on Friday the 19th instant. The gazetted holidays are from the 15th to 18th and as the 19th will be a very important day for Mahomedans, the Nawab Fatah Ali Khan, Kazibah, has moved the Punjab Government on behalf of the Mahomedan community, for the grant of a public holiday in the Government Offices on the 19th instant.

SIND.

A Sub Inspector Sentenced.

KARACHI, November 12. Sub-Inspector Adam Khan of Sind Police who was found guilty of misappropriation by a majority of three

to two assessors has been sentenced by the High Court to eighteen month's rigorous imprisonment.

Contempt of Court Proceedings Quashed.

KARACHI, November 12. The High Court Appellate Bench has quashed the Proceedings wherein Doctor Contractor, a Parsi assistant Surgeon of Shikarpur was prosecuted by Mr. Mulraj, the Hindu City Magistrate of Shikarpur, for contempt of court for alleged unseemly and insulting behaviour while a witness. The bench observed the allegations were somewhat vague and in view of the undignified nature of the case it would be unwise to allow further proceedings in a court of Law.

Ralli Brothers Recognised as British Firm.

KARACHI, November 12. Messrs. Ralli Brothers' Agency, Karachi, have issued a circular to their staff in Bombay, Calcutta and Karachi under the signature of two local Greek managers to the effect that Ralli's office is a British firm and to avoid any sort of misunderstanding amongst the staff regarding its nationality they have asked them to refer to the Government of India who along with the British Government have recognised Ralli's as a British firm.

MYSORE.

A Port in the West Coast for Mysore.
Survey Commenced.

BANGALORE, November 13. The Mysore Government decided to make a survey for a line of railway from Shimoga to Bhatkal Port in North Canara and accordingly notified acquisition of land in the districts through which the line passes. Survey Officers are being authorised to exercise powers of land acquisition. The new officer deputed in connection with the Bhatkal Railway Scheme is expected to arrive early next month. Work is expected to be finished expeditiously. Government being anxious that a definite conclusion be reached in regard to it without further delay.

The Mysore University.

BANGALORE, November 13. The present position about Mysore University Scheme may in view of somewhat contradictory news already published be stated as follows:—The idea of a new University was started some three years ago. After preliminary local investigation it was resolved to send 2 officers (one European and one Indian) to travel abroad visiting all older and new Universities of Europe, America and Australia. After visiting these Universities the officers drew up and submitted reports which have since been under the careful consideration of the Government who are known to be anxious to forward its progress. At the present moment a final scheme for submission to the Government of India is under consideration. A Committee of Local Educational Officers are being consulted in regard to the form it should finally take. It is not expected that there will be much delay in the preparation of the scheme, Government and people being equally anxious to advance the matters with great celerity. The scheme as finally drawn up will be published for general information by the Government. If the present rate of progress is kept up it is not improbable that matters will be pushed through to make it possible, for Lord Hardinge to accord its final sanction to the proposal in which he has so far evinced an abiding interest.

The Mysore Executive Council.

BANGALORE, November 13. It may now be definitely stated that there is little truth in the rumour regarding changes in the personal of the Mysore Government. The Executive Council of the State at present consists of Sir Visweswarayya, President, Mr. H. V. Nanjundayya, First Member, Sardar Kantaraj Urs, Second Member, and His Highness the Yuvaraj, as Extraordinary Member. It was expected that the 1st Member will retire on attaining his 55 year, from which originated stories. Mr. Nanjundayya will continue. The office of a Councillor in Mysore is unlike in British India not limited by statute to a definite period after which he automatically retires. Here the Dewan and Councillors hold office as long as the Maharaja desires, and at present moment it is known His Highness does not contemplate any changes in the Council.

SOUTH INDIA.

The Coonoor Abduction Case.

COONOOR, November 12. At 2-30 to-day His Honour, framed the following charge against the first accused Rungaswamy and against the second accused Mrs. Newman, the latter waiving her claim to be tried as European, British subject and asking to be committed to the Sessions Court of Coimbatore:—

1. That you both did abet the abduction by Violent Reilly of Marie Reilly from her house, Cottage, Coonoor on the 11th, August last, in order that the aforesaid Marie Reilly might be forced or reduced to illicit intercourse or, knowing it to be likely that she would be so forced or seduced in consequence of which, abetment of such abduction did take place and thereby committed an offence punishable under sections 109 and 366 and within the cognizance of the Sessions Court.

2. That you Rungaswamy did at Connemara Cottage about the end of August or beginning of September last commit and you Mrs. Newman did at the same time abet the commission of rape upon the aforesaid Marie Reilly and thereby committed offences punishable under sections 375, 109 and 376 respectively and within the cognizance of the Sessions Court.

3. That you Mrs. Newman did from about the end of August last until the 8th September wrongfully confined the said Marie Reilly in such a manner as to indicate an intention, that the place of confinement might not be known to her sister and guardian Adolphine Reilly or to the police and thereby committed an offence punishable under section 346 and within the cognizance of the Sessions Court.

The Court was crowded with spectators including several ladies.

Police Extortion and Wrongful Confinement.

RAMNAD, November 12. Mr. B. Rama Rao, I. C. S., First Class Magistrate, Ramnad, commenced hearing yesterday the case against Mr. R. Sesha Iyengar, Sub-Inspector of Police, Aruppukota and Muthukumaraswami Naik, a Constable who stand charged with alleged offences of bribery and extortion of confession, wrongful confinement and suppressing a theft case. The prosecution case briefly is that Mr. Narayana Iyengar, Pleader at Satur went to Mallangunaree some day in May last in connection with a criminal case before the Sub-Magistrate of Aruppukota who was then camping there. In the evening he found that his brief bag entrusted to his client was lost and informed the accused Sub-Inspector in the presence of the Sub-Magistrate of the theft of the bag. The first accused without taking any complaint asked the accused constable to enquire in the matter. In the course of his enquiry that night the Constable is alleged to have beaten and whipped Krishna and Govindan and wrongfully confined them in a house. The house of the latter was searched but no bag was found. The second accused similarly dealt with one Vithal Naik who first pleaded innocence but subsequently traced the bag from a sheep shed. The contents of the bag were checked and a fountain-pen, a pencil and a book were missing. In the meantime the Constable had threatened the mother of Govindan to pay Rs. 200 for not taking any action on her son and Rs. 100 was paid to the Sub-Inspector. Vithal was approached but had nothing to give. The 1st accused returned the bag the next morning after getting a receipt from the Pleader who immediately went away to his place.

Information received Mr. R. R. J. Dawson then the Superintendent of Police, Sivakasi, that the cause of the theft was hushed up by the police. He investigated the matter and charged the accused. Fourteen witnesses have been examined for the prosecution. Cross examination is reserved. The Case is proceeding. The District and Assistant Superintendent of Police are present in the Court watching the same.

కర్ణాటక

వెల సీసా 1 కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ దావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి నీరుకారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును 5, 6, బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును. మాటయుండదు.

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కును. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సుధికి, బాలింతకు రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రియమగుటచేతను, నవనవ సమయములందు దొరకుట దుస్సరము. మా డిపార్టుమెంటు కస్తూరి యందితర పదార్థము లేవియును జేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కీ విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలిపి కస్తూరిని కొని మోసపోకు. తులం 1-కి రు 30-0-0

అమృతాంశం డిపో, హైదరాబాద్

మహాభాగ్యము! మహాభాగ్యము!!

నమవాయ పత్రములు

ప్రాచీనము కంపెనీగారు! లాటరీగారు!!

మోసము లేదు.

దస్తావేజు వెల రు 1000 లు అది ఒక్కమాటుగాని వెల 100 రు 1000 లు. 20 వెలలలో గాని చెల్లింపవచ్చును. సుఖత్యక్తము 1 కి రు 100 కి రు 1000 లు. వడ్డీ ఈయబడును. మూడుమాసముల కొకమాటు చొప్పున 12 లో 1 వ దస్తావేజు సెంటుపైరుకు మిగిలిన అప్పులము బాగున్న 1000-0-0 లు మొదలుకొని ఇరవై వేలవరకు బహుమతి రావచ్చును. బహుమతి వచ్చినవారి దస్తావేజు చెల్లుటకు న. లేదన్న సల 1 కి 1000-0-0 లు వడ్డీయచ్చును వరకు ఆభుజన 1000-0-0 లు నమరు ఒక్కమాటు ఇవ్వబడును. ఏదయినదు కనులయిన సొమ్ము ఆస్థలమున ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు భూముల కొనుక్కనుటకు అప్పులు ఇవ్వబడును. ఏదెట్లు కావలెను. వివరములు తెలియగోరువారు ఒక అణాబిళ్లతో రంగారెడ్డి కున్నయ్యరాష్ట్రీగారు బంధువులం గంబాంజిల్లా ఆ ప్రాంతానెను.

రాక్షస

పెద్దవిమానము

పరాసువారు నిర్మించుట

లండను ప్రెస్బుట్రికన్ ప్యాసిఫిక్ ట్రాన్స్-పాసిఫిక్ ముందుండి, ఒక విశేషము దీనిని వ్రాయుచున్నాడు:- పెద్ద టెక్సాస్ ప్రావిన్స్ లోనే పెద్దవిమానమును వేయబడినది. దీనిని దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి లాన్సియు పిట్టలవలె అగడదును. ఇది ప్రభుత్వ కారముగనుండును దీనిలోపల ౧౨మంది కూర్చుండవచ్చును. వీరిలో ౬గురు విమానమునకు సంబంధించినవారుగ నుండును. వైమానికులందఱు ఒకరికొకరు దగ్గరనుండును. కాని ఆనవల మునుపటి ఇద్దరితో నిమిత్తము లేకుండ ఒక్కడే దీనిని నడుపవచ్చును. సంగతి సందర్భములను కనిపెట్టువారిద్దరును ఫీరంగులను ప్రేక్షకులందఱును కళానుభుగ నుండును. వైమానికులును వై సలుగురు తప్ప మరెవరను కళానుభుగండును. దీనిలో 1 1/2 అంగుళముల ఫీరంగు లుండును.

ఈ విమానము సుమారు 80 మైళ్లవరకున వెళ్ల గలదు. జపినుకువెట్టిక సామ్రాజ్యము ఒకవందలకు దీనికి అక్కర లేదు. అయితే ఉపయోగములో జపిను కిదియెంతమాత్రములేని పోదు. ఇది జపినుతో సమానముగ పోగలదు. అంతవేగమున్నది. అంతవలపు మోయును. దానివలనే మున్నును ఇరియ్యియు అటుండ, జపినువలె సంతృప్తిగా పాడెపోయి. ఇంత ప్రేమ మైనదిమాని మిదివరకు తయారుచేయబడలేదు. ఇంత పెద్దవిమాన మైనను దీనివలన, చిట్కలేవియు లేవు దీనికి తెల్లరంగు నేను బడినది.

ఇది వాగుగా పనిచేయునోలేదు? పరీక్షించినవెనుక రణరంగమునకు సంబంధము. లోకముయొక్కయు, పరాసు వారియొక్కయు దృష్టి దీనిమీదపడును. విమానయుద్ధము నందు నూతనప్రధాన ముద్రకమియ్యవలె నేను మాట్లాడిన ఉద్యోగులు చెప్పిరి ఇట్టివిమానములు బయలుదేరి శత్రుసేనల మీద పొంబులు వేసినచో, ఫీరంగులు వెట్టికొట్టి దానిని పై విశేషవస్త్రము కలుగగలవట.

దీనికి తోడుగ మరె యొక విమానము నిర్మించ బడినది. దీనికి రెండుభుజులు లుండును ఒక మోటు దు లోనే నడుచును. గంటకు నూరు మయిళ్లు

నడుచును. ఒక మర ఫీరంగి ఆమర్చబడియుండును. దానిని విమానముకు నడవేలాను వేర్వేరుచును. మరియొక శత్రువులగుట్టును కనిపెట్టవచ్చును. ఒకడే ఇన్ని పనులను చేయవచ్చును. అన్నిటికి అందకు అక్కరలేదు. ఇప్పుడు డిప్టోయగు లని పిలువబడుచున్న యుద్ధవానలు సమద్రీయ మీద శత్రువులగుట్టును కనిపెట్టుచున్నట్లుగానే వై విమానము లు సంచారముచేసి, శత్రువులగుట్టును తెలిసికొనవచ్చును. మనాయాసిఫుగ ఎటు తిరిగివచ్చి అట్లు తిరుగును. ఇంత మునుపు మన దీనికి కనిలేదు. రంగుల ఒక విమానము తిన్నగా ౧౦౦౦ గజములయెత్తున పంకి లేచినది. యంత్రమును త్రిప్పివూర్చుండెనచో మరయవసరము లేకుండ గనే అది నడుచుచుండును; భయములేదు. వైమానికుడు తన కేసుభ్యంతరములేకుండ శత్రువులమీద పొంబులను ప్రయోగించవచ్చును

ఆరు సంవత్సరములందు యుద్ధములో విమానముల సుపయోగించుటయే లేదు. అట్టిది కొలదికాలములోనే పరాసు వారు విమానములలోని పోటు పాటులను దీర్చుకొనుచు వైమానికులను తయారు చేసికొనుచున్నారు. ఈసంగతుల విషయములకి ఆశ్చర్యము కలుగకమానదు.

యుద్ధములకు పూర్వము సంవత్సరములను ౧౫౦ మొ॥ ౨౦౦ విమానములను కొత్తగా పరాసు వారు తయారుచేయుచుండిరి. నేను ఒక ఫ్యాక్టరీలోనే దిండునట్లు అయిదువిమానములకుండు తయారుచేయుచున్నాను. శత్రుసేనలలో కూడ ఇన్ని విమానములను తయారు చేయుచున్నాను. అన్ని విమానములలో వెల్లి ముట్టడించిన అంతకుచివర నేను మాట్లాడిన వైమానికులు చెప్పిరి.

“ఏమియో రుదయో విమానములలో వెల్లిమొట్టల జను ప్రధమగ పొంబులను వేసి రావచ్చును. తగిలినవిమానములు ఒకసారి వెల్లి మొట్టల జనునీకృష్ణకర్మ గారమును ఒక మాటే నిర్మూలము చేయవచ్చును”

విమానములు చాలప్రయోజనకారిక నుండునని పరాసు వారు గ్రహించి ఈ ప్రయోగమును కట్టిరి. కొత్తకొత్త విమానములు త్వరలోనే తయారుచేయబడుచున్నవి. ఇంతేకాదు నూతనముగ మానిటలనుకూడ సమకూర్చుచున్నారు.

స్త్రీవిద్యాభిమానుల కొక విజ్ఞాపనము

(రంగాభట్ల గున్నయ్యశాస్త్రిగారు)

స్త్రీ విద్యయొక్క ఆవశ్యకము మొదలగు అంశములు స్త్రీలు పురుషులు చర్చించుట మాని, యొక్కరిందవిడిచి విషయములగురించి బాగుగా అలోచించి తరుతను అభిప్రాయము ప్రభుత్వము వారికి తమచుగా తెలియజేయుటల్ల స్త్రీవిద్య త్వరలో వృద్ధిపొందునట్లు తలంచుచున్నాను. 1. బాలికాపాఠశాలలో నేర్పించినవిద్య యెటు లుండవలెను? 2. ఉన్నత విద్య నభ్యసించిన ఉపాధ్యాయులను త్వరలో సంపాదించుటెట్లు? 3. స్త్రీల మున్నతపాఠశాలలో ఇంగ్లీషు నిర్బంధ విద్యగా నుండవలెనా? లేక ఇస్లాము సారముగనుండవలెనా? నిర్బంధవిద్యగా నుండినచో, విధాన మెట్లుండవలెను? 4. ఉన్నతవిద్యను జేశభాషలో నేర్పవలయునని హిందూజాతీయ ప్రభుత్వమువారు నూదించినచో పుస్తకపాఠశాల నొకటి తెలుగు జేశభాషలో నాపింపుడని ప్రభుత్వమువారిని కోరుట. 5. పరిశ్రమ విద్యను నేర్పటకు శత్రువు రాండు దొంగకపోవుటచేత పరిశ్రమ పాఠశాలను స్థాపించుటకు ఆవశ్యకము లేకుండవచ్చును. కాబట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్నతవిద్యతోగూడిన స్త్రీల పరిశ్రమ పాఠశాల నొకటి స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు చేయుట. 6. బాలికాపాఠశాలలో నుండు శత్రువురాండ్రుల మాతృము జితములు వృద్ధిచేయవలసినదని ప్రభుత్వవారిని కోరుట. 7. స్త్రీవిద్య వృద్ధిపొందుటకు ప్రస్తుతము ప్రజల సహాయము అత్యవశ్యకము కాబట్టి స్త్రీవిద్యయందు ఆభిమానముగల పారందకులకు కృతజ్ఞులగుచు చేయవలసినదని ప్రజలను ప్రార్థించుట. 8. స్త్రీ విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ న సంఘమువారు శ్రీధర్ వహించవలసినదని ప్రార్థించుట. 9. ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో ఉద్యోగములు కానివారును ఉద్యోగములు నుగల సంఘములను గురించి ప్రభుత్వమువారిని కోరుట 10. బాలికాపాఠశాలలకు మాసవారీగాంటు ఇప్పించునని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుట. (11) జేశభాషలో రెండు లిఖితపాఠములు వెట్టించుననిగాని లేక శాస్త్రపురము, విజ్ఞానచంద్రికా మొదలైనవి పేర్లులు అంగీకరించునగాని ప్రభుత్వము వారిని కోరుట (౧౨) స్త్రీలు జేశభాషలో ఉన్నతవిద్య పొందుటకు కారలసిన గ్రంథములు ప్రచురపరచుటకు ఒక సంఘము స్థాపించుట.

ఈ మొదలగు అంశములు స్త్రీలు పురుషులు చర్చించి వాటి యభిప్రాయములు పత్రికలలో ప్రచురపరచగలంబులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

శ్రీమహాభారత విమర్శము (ఉద్యోగపర్వము)

ఇట్టి విమర్శ గ్రంథ మాండ్రభాషయందు లేదు. పాశ్చాత్యుల విమర్శనాపద్ధతి ననుసరించి వ్రాయబడినది. ఈ గ్రంథమును చదివినచో భారతమునం దెన్నో విశేషాంశము లగుపడ గలవు. ఇది వర్ణాశ్రమిడి కాలేజీలో సంస్కృతాంధ్రముల యందు నుండితొలుగు నుండిన బ్రహ్మశ్రీ పార్థుండి రామశాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది. వెల ౧-8-0. క్యాలికో బైండు 0-12-0.

విజ్ఞానేశ్వరము.

అభినవ కండి యనుపేరు బరగిన కేతన నిరచితము. తిక్కన సమకాలీను డగు యాతనిగూర్చి మేము వ్రాయుట నవసరము. కవిత్వ మనర్థశము. ధర్మశాస్త్రమును గూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథములలో నెల్ల నిదియే సగ్రగణ్యమయినది. ఈ గ్రంథమును వృద్ధులు, బాలకులు తప్పక చదువవలసింది. ప్రతి భాండగారమునందును యుండవలసిన గ్రంథము. ఈ గ్రంథమును గూర్చి మేము వ్రాయుటకున్న చదువరులే గ్రహించుట యంత్రము. క్రమము 16 పేజీల వైజ్ఞాన అన్వేషింపబడి యున్నది. వెద్దతురములు దశశరకాగితములు. వెల ౧-8-0. క్యాలికో 0-12-0.

Table with 2 columns: Title and Price. Rows include 'గా. హరిసర్వోత్తమరావు ఎమ్. ఏ., గారి గ్రంథములు.', 'అబ్రహంలింగను (క్యాలికో బైండు) రూ. 0 12 0', 'దానుచరిత్ర (క్యాలికో బైండు) ,, 0 8 0', and 'Neglected Emperor Poet ,, 0 8 0'.

బాలభాగవతము (ద్విపద)

ఈ గ్రంథము నూడువందల సంవత్సరములకు ముందు వెలసిన కోనేరు దోనేరు కవిచే వ్రాయబడినది. కవిత్వముదాగ్ధాపాకము. చదివినకొలది చదువవలయు నని యానపుట్టించు మహాత్మ్యమైన గ్రంథము. ఇందు కొన్ని భాయాపటములు సయితము చేప్పబడి యున్నవి. క్లిష్టపదములకు అర్థములకు. కొన్ని గ్రంథములే ముద్రించితము. వెల రూ. 1-0-0. పేజీలు 250.

అబలానచ్చరిత్ర రత్నమాల.

బండారు అచ్చమాంబ నిరచితము. ఇందు హిందూదేశమున వెలసిన నారీమణుల చరిత్రము రమణీయముగా వర్ణింపబడి యున్నది. ఇట్టి వచనగ్రంథము ఆంధ్రభాషయందు నుండుకను. నుండకీ మునుల చాయాపటము లున్నది. అచ్చమాంబగారి జీవితము సయిత మిందుతో బాండుబరుపబడి యున్నది. క్యాలికో బైండు 300-పేజీలు వెల రూ. 1-0-0

చిరకాలము :— మేనేజరు, ఉత్తమ గ్రంథాలయము, 145 శాలవీధి, మద్రాసు.

జాబులు

I
సాత్రము పోషించుట

అయ్యో, ఈ పేరున వాగ్దానమును మీ 9వ తేదీ పత్రికయొక్క ప్రధానవాగ్దానముగా జరిపితిని. అంతకుమున్ను రామలింగారెడ్డిగారి యుపవాగ్దానములను గూడ జరిపితిని. ఈ విషయమును గురించి మీ చదువరుల మిన్నకుంటుంటే వింతగా నున్నది. బడి బాలుర ప్రస్తుత యరభ్యాసములు ఆశ్చర్యమునకు కళాకాలాస్థానములను కొంతవరకు బాగుపడగలరని యితరవరకు విని యున్నాము. ఇపు డాపద్ధిని గర్హించుచు, నూతనములుగ స్థాపితములుగానున్న విశ్వవిద్యాలయములు ఇతర పద్ధతుల ననుసరించి యుండవలయునని కొందఱు వాదించుచున్నట్లు మీరు వ్రాయుచున్నారు. ఇందుకు తార్కాణముగ రెడ్డిగారి యుపవాగ్దాన సంగ్రహమును రెండుమూడు వాక్యములలో జెప్పి యూరకుంటిరి. మీ మట్లుకు మీరు నూతన విశ్వవిద్యాలయములు నూతన పద్ధతుల ననుసరించి నెట్లొనరింపబడిన యమెకా విశ్వవిద్యాలయముల ననుసరించి నిర్మించుట యుచితము గాని సామ్రాజ్య పద్ధతుల ననుసరించుచున్న యితర విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మాణముల ననుసరించి నిర్మించుట ననుచితము గాదని ముఖ్యము నిర్ధారించినారు. ఇంతవరకు సర్వసామాన్యముగ మన దేశమునందు ప్రచురియై యున్న ప్రజావిశ్వాసమును శంకించు నూతనవాదులు తమ కొత్తవాదమును వివరముగ దెలియజేయుట యవశ్యము. రెడ్డిగారు ఈ విషయమును సాకల్యముగ చూచి ప్రాచీన పద్ధతుల ఆయుక్తతను నిరసనకు లావించి యుండలేదు. కావున వారు దయచేసి తమ యవధానమును తమ యభిప్రాయమును సవిస్తరముగ దెలియజేయుదురని కోరుచున్నాను. విషయము ముఖ్యమైనది. కావున రెడ్డిగారు ప్రత్యేకముగ తీర్చిదిద్దిన కొందఱు నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్రుడు.

II
మొదట గ్రామము - అపరిమితము.

అయ్యో, ఈ గ్రామము యావరకు గోస్తనది విస్తారముగా కచ్చికపుట్టె. గ్రామము మీ కిది వచ్చి చురల తీసిపోవుచు ఎండవాచినతోడనే ఆరుదర ఆరిపోయెడిది. నుమారు సంవత్సరము క్రిందట గ్రామకచ్చే కొంపాంకునిమిత్రము ఆయన కొంతవరకు మూలముమిత్రము బిల్లింగుకట్టకలయు గామమును మధ్యగా జేసి లోకలోభుడొద్దందని కొంతసేపు చిన్న సాయగా వదలివెట్టి మిగత అక్కడనున్న భాగములను అంతయు మెరక చేసినారు. ఇంద్రుడు ఆ మెరకకును మధ్యను వీధికొరకని స్థలము వదలినారు. గామములో జరిగిన కష్టపు నీరంతయు కొంచెము ఆయనను బయటికి వెళ్లక యీ విధిలోనే వెళ్ల ఆభారముగా నిలిచియుండును. గోస్తనదిలో నీలకూడ ఎక్కువ ఆయనప్పుడు రోడ్డుపక్కను వదలి వెట్టి నవాయగుండావచ్చి యీ ఆభారములనే కలియును. ఈ విధిలోనికి నీళ్లు వచ్చుటకేగాని పోవుమార్గము లేదు. అయితే ఈ నీళ్లు ఎండకాలములో సహితము ఎండక నీళ్లు కట్టి చెడు వాసన యెత్తుచు తోక పుగుగులతో కూడి యుంటున్నది. ఈ విధిపక్కనే కొందఱు కాపురములున్న గ్రామకచ్చేయున్న గలవు. ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరమునుండి యిట్టి అకస్థలను అనారోగ్యములను పొందుచున్న వీరక్షితిని గామిధికారులయిన నను సాటింపరయిరి. ఈ గామములో సగముమందికి ఆధారముగ నీళ్లు చెరువు ఒకటి గలదు. దానికికూడ ఈ నీళ్లవీధిలోనుండి గి దాటి వెళ్లవలసియే యున్నది ఒక్క యీవీధిని గురించి గామియింజు నింతవరకు ప్రజలు బాధలుపడుచుండ గా మాచియుండియు, దీనికి తగ్గ శ్రద్ధాహించి శుద్ధు చేయించక గామిదొడ్డున లూరకుంటుంటే కడుకోచనీయును. కనుక నీ గోలిలోనుండి నీళ్లు బయటికి పోవు సాధనముయినను లేక వచ్చు నీళ్లును గోస్తనది నీళ్లును నిచ్చుటకీ చేరుకుంటుంటే నానను తన వెర వాలోనించి యీపురజనుల యక్షితిని అనారోగ్యతన బాధ అధికారులు సార్ధితులు.

పురవాసి.

III
దేశవాని పురాస్తవ్యుల కొక విజ్ఞప్తి.

అయ్యో, తమ పట్టణమున కొన్ని దినములనుండి విశోదాగ్రము కూచిపూడి భాగవతులం దిలిపించి భాగవతములు కట్టించుచుంటుంటే అందఱికిందే ఇంక విద్యాధితులు పురపూములు చాలమందికూడ నిందు కా నం దించి వారు సహితము వారి వారి యింద్రులందర వీధి బాటకంటె లవ్వారిగా నాడుచుచుండిరి. ఈ భాగవతము ఆను ప్రవర్తనమునకు మాత్రములేమి నీతిని బోధించెదలొ విద్యాధితులగు ప్రముఖులే నిర్ణయింపుడు? అందుకులాంగనలగు మానవతీకతోమనులేమి గ్రహించెదలొ? సత్యా, యక్ష్మిణుల సంవాదము, విరహ తాపము, మగనిరసనములే గదా? యింక ఇతరభావములే నయిన నున్న విద్యాధితులే గ్రహించ నప్పుడు సామాన్య ప్రజలమాట చెప్ప నవసరము. ప్రవర్తనలూనుమాటల విశోదాగ్రము అభివ్యయముచూచి యానందింతురే గాని సామాన్య ప్రజలేమి మాచెదరు? వీరు గ్రహించునవేమి? నాటికప్రవర్తనములలో సత్యభావముయొక్క అకతాపము, చిత్రాంగియొక్క యర్థయుము మొదలగు నీ దర్శితలే త్వరగా గ్రహించెదరు. కాని సారంగధరు నిశ్చలత్వ యనమును గ్రహించరు గదా? ఇందుకు తార్కాణము మన కాకినాడసోదరు లను భవించిన దుస్థితి చురపునకు వచ్చునా? అక్కలాగా! ఉన్న మాటన్న ఊరక సారంగధరగొన్నట్లుగాక ఒకతే వ్యాధియొక్క దుస్థితి విశాకింపుడు. మన బందరు సోదరులు జాతీయకళాకాలకు దృష్టలేమిని దెలుపుచుండ దేశీయ పరిశ్రమలు మృత్యువాత కడియిండ్ల మన రాజమండ్రి సోదరులు అగ్ని పుల్లలపాక్షి నొకటి స్థాపించవేడుచుండ అంధ్రదేశసేనకా సంఘము ధన మాసింపుచుండ నింక నెన్నియో జాతీయ దర్శములు, ఆర్యాదర్శములు నిన్ని యుండ మన “రామమోహనధర్మపుస్తకాగారము” భవననిర్మాణ మింకను పూర్తికావడం అది యటుండ, మీపరమేశ్వరీవిద్యాలయ మట్లుండ అంధ్రపత్రిక యట్లు ధన లేమిని నొగుడుచుండ నిప్పుడిట్టి యీ యాత్రదానమే? విద్యాధితులే యిట్టి కార్యములను బూనుట చూడ కడుకోచనీయును. అజ్ఞానులకు ప్రజ లిట్టి కార్యములకు పూనావిద్యాధితులు వాని సాపి వారి మనంబుల జాతీయదర్శముల వైపున కొంత త్రిప్పిన నెంతయో ప్రగాఢ నకార కాగలదు. మీ యీపు లిట్టే దుర్నియోగము చేయుచు? ఒక ప్రవర్తనమునకు మీరెప్పు డబ్బుతో నునడేకి చూడు మన సోదరుడు నిరుపేదవాలు డొకడు ఒక సంవత్సరము చదువుకొన గలుగును. ప్రతి పల్లెయు నిప్పటి నూతన శక్తి ప్రజ్వలిల్ల దేశమాతకు బుట్టినందునకు కృతజ్ఞతం దెలుప కొద్దిగనో గొప్పగనో నేనజేయుచుండ జాతీయ కలాకాలకు చందాలు వ నూలుచేసి పంపుచుండ దయామయాలగు మీరు విద్యాధురీణులగు మీరు ధనసంపన్నులగు మీరు దేశమాతయెడ కృతఘ్నులయ్యెదరని ఎవ రనగలరు? అట్లైన సామాన్యము కాదా? అట్లు సాహసించగలరా! అదిగాక రామమోహన పుస్తక భాండాగార సంఘమువారు కూడ ఈ ప్రవర్తనములకు పామింపుత నిచ్చుచున్నట్లు కర్ణాకర్ణిక గా వినియుంటే గడుచివారము కలగజేసి అది నిజమా? అను సందేహము ముగించుచుండ, వారట్లు చేయుదురా? వారే యిట్టి దానికి పామింపుత నిచ్చిన వా యనలసిన దేమి? దీనినే మనగలము! వారి కిందు సంబంధ ముండదనియే నానమ్మకము. మీరు ఆయనలసంతతివారు! గదా? ఆయనలరక్తము తమ రక్తకాళముల పరిసరించుచుండ ఆయనలు చేసుచి ఆపాత్రీవాన మేల చేసెదరు? అయ్యలాగా! వాస్తవములింది యిట్టి వృధాధనవ్యయము చేసి అనినీతిని ప్రబల చేయుటకన్న సత్పాత్రీత బడయగల వీలుండ నిట్లు ధనమును వెచ్చించి దేశమాతకు వివాదమును కల్పించకుండెదరని నమ్మెదను. ఆధనమును మన అంధ్రదేశ విద్యాలయముల కంపుడు. లేదా అంధ్రసేనకాధి కంపుడు. లేదా అంధ్రదైవకపత్రిక కంపుడు. లేదా మీ పరమేశ్వరీవిద్యాలయమున కిండు? లేదా పరిశ్రామికాలయమున కొనంగుడు. లేదా? భక్తపుస్తకాగారమున కిండు. ఇన్ని సత్పాత్రీయములుండ అపాత్రీవాన మొనర్చి జాతీయతకు మన ఆదర్శములకు భంగ మొనర్చుచుండెదరుగాక యని మిమ్మును సార్ధించుచున్నాను. సాహసించి వాగ్దానములను మిమ్ముండట ధిక్కరింపితిని తలంచక దయార్ద్రహృదయులగు ధనమును సమకూర్చి మన జాతీయదర్శములకు వినియోగించి దాత లయ్యెదరని యింక అంధ్రదేశమునకు వచ్చెదచ్చెద రనియను మన విజయవాదము పురవాసులు సార్ధకముచేయుచు రనియను విన్నవించి విరమించుచున్నాను. నేను వాగ్దానవి సామాన్యమున నేనుయిన పురము లన్న హితమును కోరి వాగ్దానవిగాన మన్నింప సార్ధించుచున్నాను.

ఒక ఆంధ్రుడు.

శ్రీ తునిరాజీగారి స్వాగతము

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీవారు తమ ఆ ప్రవర్తనముతో కాకినాడ పరిసరమున నొందించినవచ్చివారు. వారికి స్వాగతములు పొరలు పురమున సర్వవిధముల శోభామయముగ నలంకరించి రయలు నేమను నతిరమ్యముగజేసి రాకకై వేచియుండిరి. ఈ యుత్సవమును జూచుటకాబోపి వరుణదేవుడు వింగిగుండి లొంగి చూడసాగెను. అంతట మెయిలువచ్చెను జనుజనుప్రసన్నము, హాసాకారములు, సంతోష స్వాగతములకు మేరలేదు. జన సమూహము క్రిక్కిరిసియుండెను. శ్రీ వరమలరాజుబహద్రురగారిని కర్పూరహారతులతోడను, పూలదండలతోడను, పండ్లతోడను సన్మానించిరి. రయిలున్నెచుదాటిరమ్ముట 5 గంటలు పట్టెను. శ్రీవారు రాజుపేటబంగళాలో ప్రవేశించుటకు దయచేసిరి. ఆయనచటిదినము పొరలందరు బంగళావద్ద సభజేసి శ్రీవారికి ఉత్సాహముతో స్వాగత మొసంగిరి. అచ్చట రెండు రోజులుండి నిజపురమునకు సోమవారమురోజున బయలుపడెరి. పురమున పచ్చలొంజములతోడను స్వాగతపుజాచాలతోడను మనోహరముగ నలంకరించిరి సాయంత్రమయిరగంటలకు శ్రీవారిని ఎత్తగొనుటకు బయలుపడెరి. భజనలతోడను శ్యాండువాద్యముల తోడను, స్వప్తివాచనముల తోడను, నృత్యములతోడను ఉత్సరము గంభీరముగ నుండెను. ప్రజాసమూహము లక్షకు మించి యుండెను. పొరలబాలగోపాలము అత్యంతాతురతతో మహానందమును బొందుచుండిరి. అంతట శ్రీరాజీవారికాక కనయ్యెను. స్వాగతనివాదములు రోదసి. తువారమును నింపిజేసెను. ఫిరంగిధ్వజము సభామండలమునందు చుండెను. తురుపునారలు వరుసలదీర్చి వచ్చుచుండిరి. పలు విధముల చుందుగుండు సామాను కాల్యబడుచుండెను. ఆరతుల నిచ్చుచు పురంధ్రీలలాడుట రాజభక్తిని చూపుచుండిరి. ఏవీధి దాచినను తెరవితేక జనసమూహముచేత నిండి యుండెను గృహములన్నియు దీపములచే నలంకరింపబడెను. ఆరాత్రి యెంతయు వి నోదము గ నుండెను. ఇట్టి మహోత్సవ తైభవముతో శ్రీవారు దర్శనము లో ప్రవేశించునప్పటికి చాల రాత్రి యయ్యెను. విద్యుద్దీపముల కాంతిచేతనో లేక పురజనులు సంతోష సాగరమున దోలుచుంటుంటేవేళో వారికి పట్టుపగిలెనె నుండెను. ఇట్టి మహోత్సవము ఎన్నడు జరుగలేదు. శ్రీ రాజీవారి సద్భక్తి పరిపాలనముక నిట్టిది జరుగుట వింతకాదు. శ్రీవారి యావాగ్దము, దాక్షిణ్యము, దీనజవాదరణ, విద్యాభిమానము, మొదలగు మహాశీలసముదాయమే పురవాసుల యుత్సాహమునకు కారణము. శ్రీవారికి బంధుసమేతముగ నకల శుభము ప్రసాదించి సర్వేశ్వరుడు పరమానందమును నూర్చుగాక.

ఈ క్రింది స్వాగత పద్యములు శ్రీవారికిసమర్పింపబడినవి.
 కా॥ శ్రీరంజిల్లగ పుణ్యస్థితుల సునీచి, శుద్ధాత్మతో!
 సారాచార ప్రకీర్తిగో, నుభుజితో, సమ్మాదభావంబుతో!
 నారాధిన్ విజయంబునీయు తమకున్ అందంబుగా మేము గా!
 భీరాహ్వనము నేయవచ్చితి మిదే ప్రేమచిత్తంబునన్॥
 క॥ స్వాగతము రాజీవారికి!
 స్వాగతములయెడలతోడ వరహాక శశికిన్!
 స్వాగత మమృతజేపికి!
 స్వాగత మీయాశ్రితాశిస్వాముల కెల్లన్॥
 గీ॥ ఘనత మీరయశోధన కల్పమగుచు!
 దీనమానవజకామధేయ వగుచు!
 రమ్యస్థితులగు గోరి రాజీవారు!
 నిజపురముల జేరుచున్నార నేలగు గనుచు॥

సీ. శ్రీజగన్నాధుని సేవింది ముదముతో
 వచ్చెడు తమకిదే స్వాగతంబు
 మురుచికల్పటా మాచి యానందించి
 వరలెడు తమకిదే స్వాగతంబు
 భక్తకాశీపురి భాగీరథి, గుంకి
 వరలెడు తమకిదే స్వాగతంబు
 దృష్టతుష్టుల జేసి తద్గయాభయము
 సుమించు తమకిదే స్వాగతంబు
 యాంధ్రదేశపుర గీర్తిని యద్యుతముగ
 బరహిజేతులతోబల బరహిజేట్టి
 జేవి మహారాజీ శ్రీరాజీ దివ్యమైన
 విమల స్వాగతమిదే మీకు నేడెల్లతోడ.

కావలెను

జింతాను మున్నగు పరకులను అమ్ముటకు ఏజెంట్లును, గుత్తెగాకొను కర్తవ్యముకావలెను. తల్పి చవుకగా నుండును. వివరములను తెలియగోదవారు 0-4-0 బిల్లలనుచేర్చి పంపవలెను. ది మ్యూచుయల్ కోఆపరేటివ్, ఏజెన్సి మదరాసు.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణా జిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతల పూడికిని యేలూరునకును 30 మైళ్ళ పొడవైన లోకలుపుండు రోడ్డుగలది. ఆ రోడ్డుమీద యేలూరునకును చింతలపూడికిని రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లమీదను నుమారు 20 గంటలు పట్టును. ఆ ప్రయాణము ప్రభు రెండు మూడు గంటలలో సుకరముగ జేయవచ్చును. ప్రయాణ సౌకర్యములు గలగజేతులకు కృష్ణా మోటారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి రోడ్డుమీద వాడుకయందుంచుట జేర్చుటను చేయుచున్నారు.

ఒక మోటారు బండియందు తడవకు 28 మంది ప్రయాణము చేయగలరు. ఈ మామనందు మోటారుబండ్లు నడుచుట పొగరంభమగును. బండ్లు ఏ తేదినండి నడుచునదియును టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలను బండ్లు నడుచుట పొగరంభించుటకు వారు దినములకు ముందు ఏలూరు నందును చింతలపూడియందును రోడ్డునకు ప్రక్కలనుండు స్టేషనులలోను ప్రకటనములమున వెల్లడిచేయుదును.

ప్రొవైడరు,

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ.

కిర్తి శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశాశాలయము,

బొమ్మబాజ్స్ నెం 212, మదరాసు.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

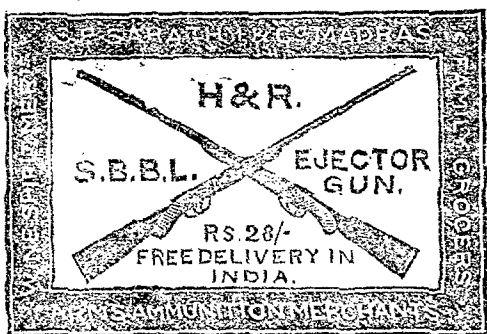
మదరాసునండి మీకు ఏ సామానులు ఎన్ని ఎంత విలువగలవి కావలసియున్నను మాకు వ్రాసినయెడల స్వయముగా ఖరీదుచేసి సరఫరాజేయగలముంది సామానులను కంపెనీ దము. ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచిన మీదట తెలియగలదు.

విలాసము—గోకేలు ఏజెన్సీ

కమిషను హాను

42 వాలాబాగ్లోడ్డు, మదరాసు.

స్టేట్ కలెక్టర్ తయారుచేయబడిన యాదిగవ కనకచింత బడియున్న బోడుకుసావల మార్కుగల నిష్పవెట్టెలను తెప్పించుకొనుదు. బహుళగో దొరుకగల వాటిలో మంచిది. ప్రతి పదివెట్టెలకును రెండువెట్టెలయందు రెండు రో రూపాయల నోటు పెట్టబడియున్నది.

మీదకి సంబంధించు వగలుగా సామానుల ధరలకు వెలుపు కట్టి కొరకు వ్రాయుదు.

ఎస్. పి. సారథి అండు కంపెనీ.

181, చైలాబాగ్లోడ్డు మదరాసు

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్దర్శన మానముల నేరుంగ కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కకీయే మార్గము. ఈ అద్దము కునుకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు సమృద్ధముగల వారందరు వారి యాహులను, తత్ఫలితములను దెలిసికొనగలరు. దూర శత్రువుల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభపట్టములు, నస్తువుల ధరలు, పక్షిక్షోభలితములు, పీడ్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు నూ యద్దము శ్రుప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

కెడ చక్కని సీమ అద్దము 6 0 0

సీమ అద్దము 8 9 0

సామాన్య అద్దము 2 9 0

ఈ త్రికాలము ఆంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,

కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాజిల్లా

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.

Via Anand Kaira District

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్స్ క్లబ్బు

24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు

నకాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రవిద్యను నడుపువిధానమును, బోధనాధ్యయనము గలవిధమును. ప్రత్యేక గమనిక:— హామగారివిద్యార్థులకు ఈ చిత్రముగలవియు, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయుదుము. ప్రతినెల పరీక్షయైన క్లాసు ప్రారంభమగుచు తయారైన వైకాకరికి కిఫాయతుచేయుదుము. స్వల్ప సంఖ్యయేదీకొనవచ్చును. మే నెలకు గాకీ వ్యాపికినాడు.

మోటారు బండ్లు

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయుటకును తరఫియందు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎన్ని నడుచునో యేదోభాగములు యేదోపనులుచేయునో అవి చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాలేదు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల అభ్యాసపురస్కరముగా ఈపాతకాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నెప్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నెప్పించి గవర్నమెంటువారివద్దకుంచి లైసెన్సు యిప్పించి పంపదును ఎంబులకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలెను.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రాదలచినవిద్యార్థులు అక్టోబరు నెల 31 తేదీ లోపల 10 రూపాయలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కోర్సును నిజపుకొనవలయును. పాఠగూరివిద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తా వొసంగబడును. ఈ క్రింద మదరాసుయవాకి వ్రాసికొనుదు. గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

THE

[PHONE 431]

HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

WEDDING CAKES, Xmas and, New Year Cakes prepared.

Branches:—

COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street.

Y. M. C. A. RESTURANT, Esplanade

BAR ASSOCIATION RESTURANT,

High Court Building

ఆకాశ విమానములు.

ముందే వీనిని గుఱించి యిదిగఱ కెరకును తెలుగులో వ్రాసి లేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని శ్రేణులు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములపట్లములు చాలకలవు. వెల 0-8-0

గౌతమ బుద్ధుడు

ఇందు సులభతెలిలో బుద్ధునిచారిత్ర మంతయు వచన రూపమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. బుద్ధుని కటములు గలవు. 0-4-0

పాలకర్ణి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

కస్తూరి

తులం 1 కి రూ. 20-0-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-0-0 కుంకుమ పువ్వు తులం ౧-కి రూ. 2-0-0

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుచు వలన అన్నము వచనముగును. జీర్ణశోశము బాగు పరి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. శిశుమాత్రల దబ్బి 1-కి వెల 1-4-0

అమృతాంజనము దీని బొంబయి అండ్ చుద్రాను

ఆనంద గ్రంథమాల

శ్రీమదమరసింహకృత

నానుల్లిగాను శాసనము

ఆంధ్ర ఆంగ్లేయ పర్యాయపత్ర సహితము

చిన్నవైజయంతేన కాగితములు. మంచి బట్టి వైంకు నల్లవైయునాకి అత్యంతోపయోగము.

వెల 0-8-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ ఆన్ కో.

ఆనంద ముద్రాలయాధికారులు,

మదరాసు.

మాగాణిభూములకు నీరుపారించు

టెన్ గేరోను వింపిన నీరుతోడయంత్రము

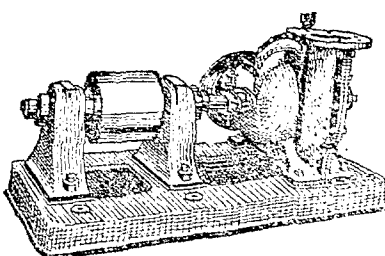
(వంపు) లేదు.

పేరొందిన మధ్యస్థలావక్ష్ణిత జలాహారయంత్రము.

త్రుపు "A" పైకి 36 అడుగులవరకు.

గృహాపయోగమునకును,

తోటలయందు నీరుపారించుకొనుటకు

చిన్న చిన్న చేయంత్రములును కావల

సినచో క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయుదు.

టక్సు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్,

ఇంజనీయర్లు, 9 వ్రాడ్వే, మదరాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముగ్గులాలి కేకి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము ముగ్గులమూరమ్మముగ లిఖించబడినది.
డికంబరు నెల 31 వ తేది లావుగ నొకసారిగ నాడుగు రూపముల విలువగల ఈ క్యాలండరు గొనవారలకు క్యాలండరు దుపిముగి బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

పండ్ల పొడి

మోహినీ తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

100 ఫ్రెంచ్ డ్రు, బొంబాయి. 6 తుల్యులెట్టిపిచ్చి, మద్రాసు.

ఈ యాద్యములను క్యాలండరుల కొద్ది ప్రతులు ముద్రించబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకోవలెను. యాద్యములు ౫౬-౫౭.

వనోపధి సారసపరిలా

ఇది జేహానంబులు నెత్తురుగడ్డలను మరియు కల చర్మరంగులను బాగుజేయును. కీళ్లపొట్టు, పాతవాలు, పోట్లు, నీరసపట్టు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. నాడెంతకు తలకు పుష్టినికలిగించును. నెత్తురు కుద్దికలచి వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా కల రూ 1-4-0.

కువ్వకుమందు:- ఇది చర్మము పువ్వుగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి, తాగుటకు మందు) నాగల్లితైలము వైపులకు మందు. ఈరెండుకలిపి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

ప్రొప్రైటరు:- వి. డి. సావంత్, ౧౪౪, వనసవాడీ, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Faraswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

ఇప్పుడే వెళ్ళింపబడింది!

క్రొత్త ఫాక్టరీ వేనా

మిగుల సత్వరము

ధనలక్ష్మి ఫాక్టరీ వేనా

ఇది మాకై యింగ్లాండు క్రొత్తగాజేయబడినది. ఈ వేనా నుంచుకొనుటకు దగిన వెట్టెమీదను వేనా మీదను మాకంపెని పేరు ముద్రించబడి యుండును. దీనిని విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, కళిల్లు మొదలగు వారలందఱుగించుచున్నారు. ఈ వేనాలో నింపబడిన సిరా యే కారణమున గాని కారకచాలనములకల వందును ఇది "వల్కన్ డైట్" జేయబడి, 14 కారట్ల బంగారపు నిబ్బు గలిగియుండును. ఈ నిబ్బు మునకుండు (ఇండియన్) ఉండుటచేత నెన్నటికి జెడక వాగ్గియుటకు నులభమై యుండును. ఒక తూటి యుపయోగించినవారు మజల వేలు వానిని నుడయోగింప సమ్యుతింపను. వేనాలో సిరాలోయ్యట్టి గాను నీరింజి మొకటి వేనాలో యుండును. నిబ్బుతోడ పోస్తేజి కాక దీనివల రూ. 8-0-0

బరోపా ఖండయుద్ధ చరిత్రము.

మొదటి భాగము రూ. 0-8-0 పోస్తేజి సహా రూ. 0-10-0

ఇది తేటతెలుగున వ్రాయబడి యున్నది. ఇప్పుటి బరోపాయుద్ధమునకు నిజకారణము లరయగోరువారు ఈపుస్తకమును జదివితీరవలయును. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా మొదలగుదేశములు తత్పత్తియై వివరణములు వారికి కల వైరవివరణలు, వైరములమునజరిగిన యొక కొన్ని యుద్ధములు వానిఫలితములు అందఱునెఱుగదగిన నులభతైలిని వివరింపబడి యున్నది. ఇప్పుడు ఈ యుద్ధమునకు తీటపమైన కారణము, వానికై వారివారికి జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు, యుద్ధారంభము మొదలగు విషయములు గల 120 పుటలతో 6 భూగోళపటములతో 80 పోస్టల్ కార్డు పటములతో విలసిల్లుచున్నది. రెండవ భాగమును సిద్ధమగుచున్నది. దరఖాస్తులంపును.

చాన్సలర్ ఫాన్టన్ వేనా.

ఈ వైవేరును, మాకంపెని యంకితమును వెట్టెమీదను వేనామీదను ఈ ఫాక్టరీ వేనా మాకొటకు ఇంగ్లాండులో సిద్ధపఱుపబడినది. ఈ వేనాకు సిరాపోయె అద్దపు కిచికారియొకటి వేనాతో పంపబడును. మాటిమాటికి సిరాయెడుకొను శ్రమదీనిచేతొలగును. ఉంచిన చేతివైతక యెంతసేపయినను వ్రాయవచ్చును. ఇందలి నిబ్బు రోల్ల గోల్డుచే జేయబడినది. ఇది యెన్నటికి జెడక. ఒకటిని వెట్టింపు యుపయోగించి మంచిచెడుకులక గనుగొనుడు. నిబ్బుతోడ రూ 1-8-0; రోల్లగోల్డు నిబ్బు 1-8-0. పోస్తేజి గొనువారు భరింపవలెను.

మనామా:- ధనలక్ష్మి కంపెని, 6, వెంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి, సాహుకార్ వేట, మద్రాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ ంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:- గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును బహు ప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లింక వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆదరచరిత్రలకు రూ. 2-0-0

అంచెకూలి లేకు. ప్రవేశమునుము లేదు.

సిద్ధముయిన సంచికలు వి. పి. గా పంపుచుము.

వలయువాద:- ప్రపంచచరిత్రాకార్యాలయము,

145, కాలవీధి, మద్రాసు అని వ్రాయుచు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!

ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క వివర విశేషములను ఆనెకాశ్రయములనుండి గ్రహించి లోక ప్రేమికులకు గోచరముచేయబడి యున్నది. ఇండియాదేశ మునొకప్పుడొకప్పుడు కలిమనమృదును అవశ్యకముగా జూప వలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు. వైద్యశాస్త్ర మునెంతోగోవింద్య, అంతఃపురము దేవభాగమును, 157 వ్రాడ్య, 98 మాంటురోడు, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

వ్యవసాయ విద్యలకు నాకు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనుగారు సూర్యమా పుష్పము గమనింపును. కరస్పాంజెన్సు కుంకుమపువ్వు ఇంగ్లీషు వ్రాయవలయును:-

ఎన్ నారాయణ అండ్సు కంపెని.
21, మాన్సువీధి, బొంబాయి.

సర్వరోగ కుతారము.
ఈ క్రింద కనబడినవి మందులు కాలగేద భేదములు లేక ఆశాలపృథ్వులకు శ్రీపురుష తిరువురు సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులకు నుండవలెను.
మననమంజరి మూత్రము.
40 గల డబ్బీకము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ
20 చీనాబజార్ రోడు మద్రాసు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెని,
మరాపు వర్తకులు, మద్రాసు ఈస్టు.
తంతి విలాసము:- "ఉమ్మడియార్"

ఇందుక్రింద కనువరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మానైజలకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్ కెంపు లున్న వైకాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణాకాసులున్ను బంగారపు నగలు న్ను పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

